

**JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH
BUDĚJOVICÍCH**

Ekonomická fakulta

DIPLOMOVÁ PRÁCE

2008

Hana Ryvolová

JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH

Ekonomická fakulta

Katedra řízení

Studijní program: 6208 N Ekonomika a management

Studijní obor: Strukturální politika EU a rozvoj venkova

Analýza služeb cestovního ruchu na Klatovsku

Vedoucí diplomové práce
Dr. Ing. Dagmar Škodová Parmová

Autor
Hana Ryvolová

2008

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci na téma *Analýza služeb cestovního ruchu na Klatovsku* vypracovala samostatně na základě vlastních zjištění a materiálů, které jsou uvedeny v seznamu literatury.

V Klatovech 26.4. 2008

.....
Hana Ryvolová

Prohlašuji, že v souladu s §47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své diplomové práce, a to v nezkrácené podobě – v úpravě vzniklé vypuštěním vyznačených částí archivovaných ekonomickou fakultou elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách.

26.4.2008

.....
Hana Ryvolová

Poděkování

Děkuji vedoucí práce Dr. Ing. Dagmar ŠkodovéParmové za její cenné rady a odbornou pomoc při zpracování diplomové práce. Současně bych ráda poděkovala pracovnícím Informačního centra v Klatovech, které mi věnovaly svůj čas a rovněž poskytly mnoho užitečných materiálů a informací.

Obsah

ÚVOD	10
1 CÍLE A METODIKA PRÁCE	13
1.1 Cíl práce	13
1.2 Metodika a metody práce	14
2 OBECNÉ VYMEZENÍ CESTOVNÍHO RUCHU	17
2.1 Základní charakteristika cestovního ruchu	17
2.2 Definování cestovního ruchu	19
2.3 Vymezení základních pojmů v oblasti cestovního ruchu	21
3 CHARAKTERISTIKA CESTOVNÍHO RUCHU	24
3.1 Specifické rysy cestovního ruchu	24
3.2 Význam cestovního ruchu	25
3.3 Typologie cestovního ruchu	27
4 PŘEDPOKLADY ROZVOJE CESTOVNÍHO RUCHU	31
4.1 Obecné předpoklady cestovního ruchu	31
4.2 Specifické předpoklady cestovního ruchu	32
4.2.1 Objektové specifické předpoklady	33
4.2.2 Subjektové specifické předpoklady	34
5 SLUŽBY CESTOVNÍHO RUCHU	36
5.1 Typologie služeb cestovního ruchu	37
5.2 Charakteristika základních služeb cestovního ruchu	38
5.2.1 Ubytovací služby	38
5.2.2 Stravovací služby	40
5.2.3 Dopravní služby	42
5.2.3.1 Druhy dopravy	42
5.2.3.2 Zvláštní druhy dopravy využívané především účastníky cestovního ruchu	43
6 CHARAKTERISTIKA OBLASTI	44
6.1 Polohopis území a specifika oblasti	45
6.1.1 Klima	47
6.1.2 Řeky v Klatovském okrese	47
6.1.3 Fauna	48

6.1.4 Flóra	48
7 MĚSTO KLATOVY	48
7.1 Charakteristika města Klatovy	48
7.2 Založení a historický vývoj města Klatovy	49
7.3 Klatovské pamětihodnosti	53
7.4 Klatovské kostely	58
7.5 Osobnosti Klatov	62
7.6 Zvláštnosti a zároveň typické záležitosti města	63
7.7 Příroda ve městě	65
8 TURISTICKÉ ZAJÍMAVOSTI V OKOLÍ KLATOV	66
8.1 Vodní hrad Švihov	66
8.2 Hrad a zámek Klenová	67
8.3 Zámek Chudenice	67
8.4 Hrad Rabí	68
8.5 Hrad Velhartice	69
8.6 Hrad Kašperk	70
9 INFORMAČNÍ CENTRUM MĚSTA KLATOV	72
9.1 Základní služby	73
9.2 Doplnkové služby	73
9.3 Jiné činnosti informačního centra	76
9.4 Struktura dotazů ze strany klientů Informačního centra Klatovy	77
9.5 Statistika návštěvnosti Informačního centra Klatovy	78
9.6 Vyhodnocení návštěvnosti za rok 2007	80
10 PARTNERSKÁ MĚSTA KLATOV	82
11 SWOT ANALÝZA CESTOVNÍHO RUCHU NA KLATOVSKU	85
11.1 Hlavní přednosti Klatovského regionu	90
11.2 Trendy domácího a zahraničního cestovního ruchu na Klatovsku	91
12 INFRASTRUKTURA CESTOVNÍHO RUCHU	93
12.1 Ubytovací služby	93
12.1.1 Hotely v Klatovech	95
12.1.2 Penziony v Klatovech	95
12.1.3 Turistické ubytovny v Klatovech	95
12.1.4 Kempy	95

12.2 Stravovací služby	96
12.2.1 Restaurace	97
12.2.2 Rychlá občerstvení	97
12.2.3 Pizzerie	98
12.2.4 Cukrárny a kavárny	98
12.2.5 Vinárny	98
12.2.6 Bary, herny a pivnice	98
12.2.7 Diskotéky	98
12.2.8 Různé	99
12.3 Dopravní dostupnost regionu pro aktivity cestovního ruchu	99
12.3 Kulturní možnosti ve městě	100
12.3.1 Kulturní zařízení, galerie a muzea v Klatovech	101
12.4 Sport a rekreace	102
12.4.1 Sportovní a rekreační zařízení v Klatovech a okolí	103
12.5 Sportovní příležitosti v zimě	104
12.6 Cykloturistika	105
12.6.1 Podmínky pro cykloturistiku	107
12.6.1.1 Dopravní cyklistika	107
12.6.1.2 Cykloturistika	109
12.6.1.3 Terénní cyklistika	111
12.6.2 Návrhy cyklistických výletů z Klatov vedených po značených cyklostezkách	113
12.6.3 Návrhy cyklistických výletů z okolí Klatov vedených po značených cyklostezkách	113
12.6.4 Návrhy cyklistických výletů na Šumavě – lesní silničky a udržované cesty bez provozu – ráj pro cyklistiku a relaxaci na kole	114
12.7 Rozvojové trendy dalších forem cestovního ruchu	115
12.7.1 In-line bruslení	115
12.7.2 Mototuristika	115

12.7.3 Venkovská turistika, hippoturistika	116
13 NÁVRHY TURISTICKÝCH VÝLETŮ PRO ROZVOJ CESTOVNÍHO RUCHU NA KLATOVSKU	118
13.1 Návrhy vycházkových výletů do okolí města Klatovy	118
13.2 Návrhy dvou celodenních výletů do okolí Klatov	120
13.2.1 Klatovy – Plánice – Nicov - Hnačov – Klatovy	120
13.2.2 Klatovy – Nýrsko – Pajrek – Nýrsko – Klatovy	122
13.3 Kalkulace vybraných návrhů	125
ZÁVĚR	126
SUMMARY	128
Přehled použité literatury	129

ÚVOD

Cestovní ruch v naší zemi bezprostředně zaměstnává zhruba sto deset tisíc lidí, v roce 2006 devizové příjmy činily 113,1 mld. Kč. Tato částka je rovna 5,3 procenta objemu vývozu a 3,5 procenta HDP. Českou republiku navštívilo v roce 2006 přes 9 milionů zahraničních turistů¹.

Cestovní ruch představuje v současné době důležitou oblast národního hospodářství a je významnou součástí spotřeby obyvatelstva. Pro rozvoj cestovního ruchu je nezbytné splnit tři základní podmínky – zachovat bezpečnost v dané destinaci, vytvořit dostatečný fond volného času a zajistit přiměřené disponibilní důchody obyvatelstva.

Podíl obyvatelstva na cestovním ruchu patří k důležitým měřítkům životní úrovně dané země. Rozvoj cestovního ruchu je podporován řadou faktorů, které souvisejí s růstem počtu obyvatelstva naší planety, zlepšováním jejich zdravotního stavu a zvyšováním vzdělanosti, která postupně překonává jazykové bariéry a podněcuje touhu po poznání nových míst, kultur a prožití neobvyklých zážitků. Podnětem pro rozvoj cestovního ruchu je i postupující globalizace, spojená se soustředováním lidí do velkých aglomerací, rozšiřováním moderních technologií, které umožňují bezproblémovou komunikaci a rychlé překonání vzdáleností. V hierarchii potřeb člověka se cestovní ruch postupně přesunuje z potřeb luxusních a zbytných do potřeb běžných, které jsou nedílnou součástí jeho spokojeného života.

Vývoj cestovního ruchu v naší republice za poslední období vykazuje pozitivní trendy. Projevují se jak v příjezdovém cestovním ruchu, tak i v rozvoji domácího a výjezdového cestovního ruchu. Příznivému vývoji napomáhá zkvalitňování materiálně-technické základny a odstraňování rozdílů v regionech. Zásahu na tom má i systematická marketingová činnost agentury CzechTourism a její cílená reklama a propagace na zahraničních trzích. Finanční prostředky z fondů EU věnované na rozvoj regionů získávají konkrétní podobu v rozšíření nabídky speciálních produktů, představujících naši republiku rozdílným segmentům trhu.

¹ Údaje dostupné na oficiálních internetových stránkách agentury CzechTourism: www.czechtourism.cz

Sotva může některé hospodářské odvětví nabídnout tolik příležitostí jako cestovní ruch. Není závislý na zdrojích surovin a nemá nadměrnou spotřebu energie, lze ho provozovat prakticky kdekoliv. Nabízí pracovní příležitosti v kvalifikovaných profesích, ale i takové, pro něž není žádná zvláštní kvalifikace nezbytná. Tam, kde se úspěšně rozvíjí, na sebe cestovní ruch nabaluje mnoho dalších činností (řemesel, uměleckých řemesel, provozování nejrůznějších sportovních i kulturně-uměleckých činností), je schopen zaměstnat drobné místní provozovny všeho druhu. Oživuje muzea, galerie, skanzeny, historické i přírodní pozoruhodnosti.

Většinu z toho, o čem byla řeč, lze přenést i na úroveň regionů a obcí. I ty mají svá muzea a galerie, spravují část dopravní infrastruktury, mají své nezaměstnané. Každý rozumný hejtman, primátor či starosta by měl považovat cestovní ruch v prostoru své působnosti za jednu z priorit, za nástroj, který může pomoci řešit i zdánlivě odtažitě problémy. Cestovní ruch vytváří hodnoty, aniž by drancoval přírodní bohatství a ničil životní prostředí. Jeho hlavní hnací silou jsou lidé a jejich nápaditost. Jeho brzdou pak je to, že se v našem vědomí nenaplnil tím správným obsahem pojem služba.

Vytvořením prostředí pro rozvoj cestovního ruchu v regionu se uplatňuje vyrovnávací funkce cestovního ruchu spočívající v tom, že finanční prostředky turistů jsou získávány v místě jejich trvalého bydliště, ale utráceny jsou v místě jejich přechodného pobytu, takže jsou přesouvány z jednoho regionu do jiného regionu, mnohdy z místa ekonomicky silného do místa ekonomicky slabšího, trpícího nedostatkem ekonomické činnosti, výdělkových možností a nezájmem. Cestovní ruch přivede do regionu novou poptávku a nové příjmy, návštěvníky, kteří zde zanechají část svých prostředků natrvalo k dispozici regionu, svou útratou v místě ekonomicky posílí místní podnikatele, vyvolají rozvoj ekonomických aktivit potřebných pro uspokojování potřeb cestovního ruchu.

Nová infrastruktura cestovního ruchu bude ve značné míře k dispozici i pro místní populaci a v případě, že by musela být vybudována pro místní obyvatelstvo i bez existence cestovního ruchu, přispívá na její udržování a šetří tak vlastní finanční zdroje a umožňuje jejich alokaci jiným směrem. Jde např. o sportovní, kulturně zábavní a další vybavenost.

Cestovní ruch přispívá k posílení ekonomiky území, osobnostnímu rozvoji místní populace a zvelebení regionu, udržení potřebného stálého osídlení, stává se činitelem ekonomické stabilizace regionů, napomáhá k vyrovnání ekonomické síly jednotlivých regionů ve státě.

Tématem této diplomové práce je malebný kraj v západních Čechách, rozprostírající se po obou březích řeky Úhlavy v předhůří Šumavy – Klatovsko.

Klatovsko je turisticky přitažlivý region, jehož krajinná scenérie, flora a fauna, vodní toky, vesnická i městská architektura, hrady a zámky a k tomu značené stezky a cyklotrasy mohou poskytnout jeho návštěvníkům příjemné zážitky. Návštěvníci zde naleznou jak přírodní, tak kulturně-historické bohatství a právě za poznáním těchto atraktivit a místních tradic turisté nejčastěji přijíždějí.

Centrem regionu je město Klatovy. Hned při první procházce centrem tohoto malebného města na návštěvníky dýchne atmosféra dávných časů. Tady pulzuje život mezi obchody a pohostinskými zahrádkami, tady se připomínají důležité události a probíhají některé významné akce. V těchto místech pocítí tu živou tradici a zároveň i sílu stejně jako i přirozenou a hřejivou pohostinnost, která odtud zvláště v letních měsících vyzařuje do okolí.

1 CÍLE A METODIKA PRÁCE

1.1 Cíl práce

Cílem diplomové práce bylo analyzovat služby cestovního ruchu vybraného regionu. Autorkou bylo vybráno město Klatovy a jeho okolí. Toto místo si vybrala proto, že v dané oblasti sama žije a dobře ji zná.

Hlavním cílem diplomové práce je představit oblast Klatovska po stránce historické a kulturní, zhodnocení současné situace ve městě Klatovy a jeho okolí z hlediska cestovního ruchu, popsání současných podmínek pro cestovní ruch, zhodnocení daného místa z hlediska turistické atraktivity, zhodnocení předností, ale zároveň i problémů a nedostatků dané destinace, zjistit předpoklady pro rozvoj cestovního ruchu v budoucnosti a na závěr navrhnout návrh či program na podporu cestovního ruchu v oblasti.

Vlastní práci předchází teoretický úvod, který s daným tématem souvisí, a který na základě prostudování odborné literatury vymezuje základní pojmy cestovního ruchu.

Nejdůležitější bylo shromáždit veškeré informace o regionu. K tomu bylo nutné obstarat různé literární publikace, prospekty, informační a propagační materiály a materiály informačního centra v Klatovech. V současné době se stává také internet nezbytným informačním zdrojem a pomocníkem při práci.

Prvotním úkolem vlastní práce bylo vymezení geografického a kulturně historického vývoje spolu se zmapováním kulturně historických a technických atraktivit regionu, které představují pro cestovní ruch velký potenciál.

Část diplomové práce poskytuje informace o celkové nabídce služeb v oblasti cestovního ruchu, kromě možností ubytování a stravování zahrnuje i doplňkové služby týkající se především sportovních, rekreačních a kulturních příležitostí ve městě a jeho okolí.

V závěrečné části je stanoven program na podporu cestovního ruchu v oblasti. Jedná se o návrhy tras pro pěší turistiku, cykloturistiku a návrh dvou celodenních výletů do okolí města. Navržené trasy by měly upozornit na atraktivitu regionu z hlediska jeho nádherné přírody a četných historických památek. Cílem je tedy zvýšit návštěvnost v Klatovech a okolí.

Snahou práce bylo dokázat, že město Klatovy není jen místem vhodným pouze pro jednodenní turistiku, ale že i vícedenní pobyty by zanechaly v jeho návštěvnících pocit vhodně využitého volného času. Práce by měla pomoci rozvoji cestovního ruchu na Klatovsku.

1.2 Metodika a metody práce

Diplomová práce se skládá z části teoretické a z části praktické. Prvním krokem bylo rozvržení práce do jednotlivých kapitol a promyšlení osnovy.

Pro vytvoření teoretické části bylo využito odborné literatury. Tato část práce je zaměřena na obecnou charakteristiku cestovního ruchu, jsou zde vymezeny základní pojmy, které se týkají cestovního ruchu, cestovní ruch je zde vymezen a charakterizován z hlediska své meziřesortnosti, dále tato část obsahuje typologii cestovního ruchu z hlediska uvedených kritérií, obecné a specifické předpoklady cestovního ruchu a typologii služeb cestovního ruchu spolu s jejich rozdělením na služby základní a doplňkové.

Pro praktickou část bylo podstatné získat obecné informace a údaje o městě Klatovy a jeho okolí. Důležité informace byly čerpány z literatury o Klatovech. Aktuální údaje poskytují kvalitně zpracované a obnovované internetové stránky (www.klatovy.cz). Další údaje a informace byly čerpány z propagačních a informačních materiálů, které byly získány v Informačním centru města Klatovy na základě osobního kontaktu s jeho pracovníci.

Praktická část je zaměřena nejdříve na charakteristiku oblasti, zabývá se polohopisem, vodopisem, flórou a faunou a přírodními zajímavostmi Klatovska.

Následuje kapitola, která se věnuje samotnému městu Klatovy. Zde je zahrnuto založení města a jeho historický vývoj, dále pamětihodnosti města a jeho zvláštnosti spolu s typickými záležitostmi pro město Klatovy. Další kapitola je věnována hlavním turistickým cílům v okolí města Klatovy, a to zámekům a hradům.

Následující kapitola je věnována informačnímu centru v Klatovech a popisuje služby, které informační centrum poskytuje. Součástí této kapitoly je také vyhodnocení návštěvnosti informačního centra. Pro porovnání návštěvnosti informačního centra v uplynulých dvou letech byly využity statistické údaje poskytnuté rovněž pracovníci informačního centra na základě osobního kontaktu. Velmi přínosné pro další srovnávání byly internetové stránky celosvětového významu Ministerstva pro místní rozvoj (www.mmr.cz), Českého statistického úřadu (www.czso.cz) a agentury Czech Tourism, které poskytují informace o stávající situaci cestovního ruchu v České republice.

V další kapitole je představeno twinningové partnerství mezi městem Klatovy a třemi dalšími evropskými městy. Pokouší se přiblížit a vysvětlit pojem twinningové partnerství a zjistit, jaké přínosy konkrétně má toto partnerství pro město Klatovy.

Pro zjištění potenciálu cestovního ruchu v Klatovském regionu byla použita metoda SWOT analýzy, které je věnována další kapitola. Principem této analýzy je charakteristika silných a slabých stránek zkoumaného regionu a jeho možných příležitostí a ohrožení. SWOT analýza vychází z mnoha jiných analýz, proto analýza uvedená v této diplomové práci byla vypracována na základě konzultace s pracovníci informačního centra města Klatov spolu s Odborem školství, kultury a cestovního ruchu, který provoz informačního centra zajišťuje. V této kapitole jsou dále ještě vytyčeny hlavní přednosti Klatovského regionu spolu s trendy domácího a zahraničního ruchu na Klatovsku.

Následují kapitoly, které se zabývají infrastrukturou cestovního ruchu a jsou přehledem ubytovacích a stravovacích možností v Klatovech a okolí.

Další kapitoly zahrnují sportovní a kulturní vyžití, jež mají návštěvníci ale i obyvatelé města a okolí k dispozici. Snaží se upozornit na tradiční kulturní a sportovní akce konající se v regionu v letošním roce.

V závěrečné části je stanoven program na podporu cestovního ruchu v oblasti. Jedná se o návrhy tras pro pěší turistiku, cykloturistiku a návrh dvou celodenních výletů do okolí města. Navržené trasy by měly upozornit na atraktivitu regionu z hlediska jeho nádherné přírody a četných historických památek. Cílem je tedy zvýšit návštěvnost v Klatovech a okolí.

2 OBECNÉ VYMEZENÍ CESTOVNÍHO RUCHU

2.1 Základní charakteristika cestovního ruchu

Cestovní ruch se stal od druhé poloviny dvacátého století postupně samozřejmou součástí existence hospodářsky vyspělého světa. Každoročně se miliony lidí vydávají na cesty za účelem poznání v nejširším smyslu slova, odpočinku, nejrůznějších aktivit tělesných i duševních, navázání nových kontaktů, určité seberealizace, alespoň krátkodobé změny životního prostředí a stylu života. Cestovní ruch se také každoročně stává zdrojem obživy milionů lidí a jedním ze zdrojů ekonomické prosperity stále většího počtu zemí a regionů.

Cestovní ruch je především sociálně-ekonomický jev, jev velmi složitý. Sociální znamená, že subjektem ¹⁾ je člověk, skupina lidí nebo větší či menší společnost. Je výrazem jednání člověka, jeho určitých potřeb, zájmů, úmyslů a jejich uspokojování. Je součástí životního stylu obyvatelstva ekonomicky vyspělých zemí. Zároveň je cestovní ruch jevem ekonomickým, je součástí ekonomiky na úrovni makroekonomické i mikroekonomické. Stal se neodmyslitelnou součástí tvorby hodnot, které ve svém komplexním vyjádření představují hrubý domácí produkt, součástí tvorby ekonomických zdrojů státních, komunálních, individuálních. Je součástí trhu na straně nabídky i poptávky a také nezastupitelným segmentem spotřeby individuální ²⁾ a společenské. ³⁾

Složitost cestovního ruchu vyplývá z jeho podstaty, která stanoví, že jeho základním charakteristickým rysem je mnohoodvětvovost, resp. meziodvětvovost, resp. meziresortnost. Cestovní ruch je mnohostranný průřezový fenomén, a na vytváření jeho podmínek, předpokladů a vlastní realizaci se podílí řada odvětví a resortů. Bude tomu

1) Subjekt ve smyslu filozofickém je nositelem vlastností, stavů, činností a zážitků.

Encyklopedický slovník. Academia, Praha, 1982

2) Individuální spotřeba statků účastníky cestovního ruchu realizovaná jejich poptávkou.

Turismus I, VŠH Praha, 2004

3) Společenská spotřeba – činnost dodavatelů služeb cestovního ruchu a dalších produktů.

Turismus I, VŠH Praha, 2004

tak pravděpodobně vždy a s jeho dalším rozvojem a rostoucí vnitřní pestrostí se bude meziresortnost ještě prohlubovat. To klade vysoké nároky na koordinovanost a vzájemné pochopení všech přímo či nepřímo zainteresovaných, což jsou na straně jedné resorty poskytovatelů služeb, jež jsou na výsledcích cestovního ruchu bezprostředně nebo zprostředkovaně závislé (např. hotelnictví, cestovní kanceláře a agentury, doprava, památky a další součásti systému kultury, obchod, dodavatelé hotelnictví aj.) a na straně druhé jsou to resorty ve svých kompetencích a počínání zcela autonomní a na cestovním ruchu nezávislé, které však stanovují závazné podmínky, mnohdy bariéry a determinují tak budoucí vývoj cestovního ruchu bez patřičné odpovědnosti za své počínání (např. Ministerstvo pro místní rozvoj a ostatní ministerstva, krajské úřady a jejich odbory, městské a obecní úřady, profesně zájmové organizace, asociace aj.). Různá odvětví a resorty vstupují v souvislosti s cestovním ruchem do vzájemných vztahů a cestovní ruch je tedy souborem vztahů.

Jako každý sociálně-ekonomický jev je cestovní ruch kategorií dynamickou, neustále se vyvíjející. Přes občasné výkyvy objemově narůstá teritoriálním rozvojem, zapojováním nových skupin populace a nových míst a území do cestovního ruchu a také vytvářením nových trvalých vazeb na neekonomické oblasti. Zároveň se však neustále vyvíjí uvnitř kategorie, vnitřním dělením, kdy vznikají stále nové typy cestovního ruchu, nové druhy služeb, nové možnosti využívání již existujících destinací či tematických motivací.

Složitost sociálně-ekonomického charakteru cestovního ruchu je dále podtržena tím, že jeho dalším charakteristickým rysem je bezprostřední, existenčně nevyhnutelné spojení subjektu s objektem, k němuž dochází při vlastní realizaci cestovního ruchu. Subjekt ⁴⁾ se spojuje se svým objektem ⁵⁾ kde dochází k uspokojování jeho potřeb, jež rozhodly o účasti na cestovním ruchu.

Cestovní ruch je nutno chápat v jednotě jeho dvou stránek:

- cestovní ruch jako způsob uspokojování potřeb, tedy jako oblast spotřeby
- cestovní ruch jako oblast podnikatelských příležitostí v mnoha oborech lidské činnosti a jako významná součást ekonomiky společnosti

⁴⁾ Subjekt – účastník cestovního ruchu, Turismus I, VŠH Praha, 2004

⁵⁾ Objekt – místo dočasného pobytu, Turismus I, VŠH Praha, 2004

Složitost, mnohotvárnost a průřezovost cestovního ruchu dává možnost uplatnění různých přístupů k jeho pojetí i zkoumání. V teorii i praxi bývá nejčastěji vyzdvižováno hledisko:

- ekonomické, které zkoumá cestovní ruch z pohledu ekonomických procesů nutných k zajištění účasti lidí na cestovním ruchu i z hlediska účinků cestovního ruchu v ekonomice států, regionů i ekonomice světové
- ekologické, které si všímá zejména hodnocení potenciálu území pro cestovní ruch a vzájemného stavu cestovního ruchu a životního prostředí, včetně jeho ochrany
- geografické, které si všímá cestovního ruchu z hlediska jeho vazby na geografické prostředí, význam tohoto prostředí pro rozvoj cestovního ruchu, jakož i vztahem mezi místy bydliště a místy cestovního ruchu
- sociologické a psychologické, všímající si cestovního ruchu zejména ve vztahu k člověku, jeho potřebám, jeho motivům účasti na cestovním ruchu a dále oblasti vzájemných vztahů s lidmi, zejména vztahů mezi účastníky cestovního ruchu a místním obyvatelstvem míst cestovního ruchu

Vedle ekonomie, geografie, ekologie, sociologie a psychologie má cestovní ruch vztah i k celé řadě dalších vědních disciplín, jako např. ke klimatologii, hydrologii, hygieně, epidemiologii, demografii, ale také k řadě úsekových ekonomik, zejména k ekonomice dopravy, obchodu, kultury, stavebnictví, ale i k oboru financí, práva a dalších. Je tedy zřejmé, že cestovní ruch je nutno zkoumat a vědecky chápat především z hlediska širokého pojetí jeho společenských souvislostí.

2.2 Definování cestovního ruchu

Složitost jevu, jakým cestovní ruch je, jeho mnohooborovost a průřezovost činí potíže i při hledání jeho přesné a z hlediska teorie i praxe jednotné definice ⁶⁾. V průběhu vývoje cestovního ruchu jako společensko-ekonomického jevu se mění i přístup k jeho definování a vymezení. Autoři ve svých definicích zdůrazňují různé stránky tohoto

6) Definice je určitým zobecněním podstaty, společného obecného maximálního možného počtu jednotlivých subjektů. Cestovní ruch I, VŠE Praha, 2004

složitého jevu, mnohdy v závislosti na tom, z hlediska které vědní disciplíny je cestovní ruch zkoumán a definován.

Shrnou-li se však podstatné stránky cestovního ruchu v dostatečné míře všeobecnosti, což jsou základní atributy jakékoli definice, je nutno uvést alespoň základní rysy cestovního ruchu:

- Změna místa pobytu - cestování z místa běžného životního prostředí do místa či míst mimo běžné životní prostředí, tím se doprava, jako realizátor pohybu stává jednou ze základních a nezastupitelných součástí cestovního ruchu.
- Dočasný (přechodný) pobyt v místě, které není místem běžného životního prostředí účastníka cestovního ruchu, tím se poskytování služeb přechodného ubytování v nejrůznějších formách stává druhou základní a nezastupitelnou součástí cestovního ruchu.
- Hlavním účelem cesty není výdělečná činnost v navštívené zemi, jsou tedy vyloučeny cesty za prací v pracovním poměru, ale zahrnují se služební pracovní cesty včetně účasti na kongresových akcích.
- Realizace se uskutečňuje převážně ve volném čase účastníka cestovního ruchu
- Vytváření vztahů mezi lidmi, v místě dočasného pobytu mezi účastníky cestovního ruchu a místními obyvateli, mezi účastníky cestovního ruchu navzájem a mezi účastníky cestovního ruchu a zprostředkovateli.

Chceme-li chápat různé stránky cestovního ruchu v jejich jednotě, musíme je také respektovat ve vymezení, které by vytvořilo základ pro kvantifikaci tohoto jevu a vytvořilo rámec pro statistické sledování cestovního ruchu jak v rámci národním, tak i mezinárodním. Tomu odpovídá i úsilí řady mezinárodních organizací sjednotit definici cestovního ruchu a vytvořit bázi pro jeho statistické sledování a srovnávání.

Za mezník v definování cestovního ruchu i pro jeho statistické sledování lze považovat Mezinárodní konferenci o statistice cestovního ruchu, pořádanou v červnu roku 1991 v kanadské Ottavě Světovou organizací cestovního ruchu (WTO). Na této konferenci byly vymezeny a definovány základní pojmy z oblasti cestovního ruchu. ***Cestovní ruch je definován jako činnost osoby, cestující na přechodnou dobu do místa mimo její běžné životní prostředí ⁷⁾ a to na dobu kratší než je stanovena ⁸⁾, přičemž hlavní účel***

7) Někdy se uvádí místo běžné životní prostředí „obvyklé prostředí“ nebo „místo bydliště“

její cesty je jiný než vykonávání výdělečné činnosti v navštíveném místě ⁹⁾. Místem mimo běžné životní prostředí se rozumí místo mimo trvalé bydliště a také místo mimo trvalé bydliště, kde se však osoba zdržuje pravidelně, „běžně“, např. jedná se o místo trvalého pracovního poměru. Jiný účel cesty než vykonávání výdělečné činnosti v definici znamená, že výdělečná činnost není v navštíveném místě založena na trvalém či přechodném pracovním poměru. To nevylučuje služební, obchodní a podobné cesty s pracovní motivací, které mají zdroj úhrady z pracovního poměru u zaměstnavatele v místě bydliště či firmy ¹⁰⁾. Tím je do definice zahrnut i kongresový, služební, obchodní cestovní ruch a podobné cesty s pracovní motivací.

Naopak uvedená definice z pojmu cestovní ruch vylučuje:

- Cesty v rámci místa trvalého bydliště
- Pravidelné cesty do zahraničí
- Dočasné přestěhování za prací
- Dlouhodobé migrace

2.3 Vymezení základních pojmů v oblasti cestovního ruchu

V souvislosti s definováním pojmu cestovní ruch Světovou organizací cestovního ruchu (WTO) byly vymezeny i další pojmy, které se vztahují především k podrobnějšímu rozlišení různých typů účastníků cestovního ruchu a to v oblasti domácího i mezinárodního cestovního ruchu ¹¹⁾.

8) V mezinárodním cestovním ruchu tato doba činí 1 rok, v domácím cestovním ruchu 6 měsíců

9) International Conference on Travel and Tourism Statistics, WTO, Madrid, 1991. In: Cestovní ruch I, VŠE Praha, 2004

10) International Conference on Travel and Tourism Statistics, WTO, Madrid, 1991. In: Cestovní ruch I, VŠE Praha, 2004

11) International Conference on Travel and Tourism Statistics, Conference Resolutions WTO, Madrid, July 1991, a United Nations Statistical Commission a WTO, Recommendations on Tourism Statistics, March 1993, WTO, Madrid In: Malá, V.: Cestovní ruch, VŠE Praha, 1999

Cestovní ruch (Tourism) (viz. definice výše)

V zahraničí se v současnosti v literatuře i v slovním projevu užívá převážně termín *Tourism* jako pojmenování internacionální, srozumitelné v mezinárodní komunikaci. Proto se v České republice začíná užívat turismus, jako ekvivalent slova cestovní ruch.

Stálý obyvatel (Rezident)

V *mezinárodním cestovním ruchu* se jedná o osobu, která žije v zemi minimálně jeden rok před příjezdem do jiné země na dobu kratší než jeden rok.

V *domácím cestovním ruchu* se jedná o osobu, která žije v určitém místě nepřetržitě šest po sobě jdoucích měsíců před příjezdem do jiného místa na dobu kratší než šest měsíců.

Návštěvník (Visitor)

V *mezinárodním cestovním ruchu* se jedná o osobu, která cestuje do jiné země, než má své trvalé bydliště a mimo své obvyklé prostředí na dobu nepřekračující dvanáct měsíců, přičemž hlavní důvod cesty je jiný než výdělečná činnost v navštívené zemi.

V *domácím cestovním ruchu* se jedná o osobu, která má trvalé bydliště v dané zemi a cestuje na jiné místo v zemi mimo své obvyklé prostředí na dobu nepřekračující šest měsíců, přičemž hlavní důvod cesty je jiný než výdělečná činnost v navštíveném místě.

Turista (Tourist)

V *mezinárodním cestovním ruchu* se jedná o *navštěvníka*, který v navštívené zemi stráví alespoň jednu noc v hromadném ubytovacím zařízení nebo v individuálním ubytování.

V *domácím cestovním ruchu* se jedná o *navštěvníka*, který v navštíveném místě stráví alespoň jednu noc v hromadném ubytovacím zařízení nebo v individuálním ubytování.

V závislosti na délce pobytu se rozlišují:

- *turista na dovolené (holidaymaker)* – turista, který setrvává na daném místě více než určitý počet nocí nebo dnů
- *krátkodobě pobývající turista (short-term tourist)* – který cestuje na dobu nepřekračující tento limit, ale trvající déle než 24 hodin a zahrnující pobyt alespoň s jedním přenocováním

Výletník, Jednodenní návštěvník (Same-day visitor) ¹²⁾

V mezinárodním cestovním ruchu je výletníkem osoba, která cestuje do jiné země než v níž má své trvalé bydliště a běžné životní prostředí na dobu kratší než 24 hodin, aniž by v navštívené zemi přenocovala, přičemž hlavní účel její cesty je jiný než vykonávání výdělečné činnosti v navštívené zemi. Do této skupiny patří také cestující výletních lodí kotvících v zemi, kteří se každou noc vracejí přenocovat na loď, i když loď zůstává v přístavu několik dní, dále vlastníci a cestující jachet a cestující skupinových zájezdů ubytovaní ve vlacích.

V domácím cestovním ruchu se jedná o osobu, která v navštíveném místě nestráví ani jednu noc v hromadném ubytovacím zařízení nebo v individuálním ubytování.

Výše uvedené unifikované základní pojmy z oblasti cestovního ruchu přejímají postupně všechny státy světa a stávají se základem pro národní statistické programy cestovního ruchu i pro statistiku cestovního ruchu v mezinárodních dimenzích.

12) Dříve se v češtině používal výraz exkurzionista

3 CHARAKTERISTIKA CESTOVNÍHO RUCHU

Cestovní ruch je mnohostranným odvětvím, které zahrnuje zejména dopravu, turistická zařízení poskytující ubytování a stravování, další infrastrukturu cestovního ruchu, služby cestovních kanceláří, průvodcovské služby, turistický informační systém a další služby spojené s tzv. doprovodnými programy. V cestovním ruchu působí soukromý i veřejný sektor. Systémově koncipovaný rozvoj cestovního ruchu a jeho řízení v obou sektorech znamená nejen hospodářský přínos, ale má i další kladné zhodnocení v podobě zachování původních tradic a kultur, ochrany životního prostředí a je důležitým faktorem mírového soužití¹³⁾.

Cestovní ruch je zařazen do nevýrobních činností, do terciálního sektoru, sektoru služeb. Služby cestovního ruchu slouží k uspokojování základních lidských potřeb, přispívají ke zvyšování životní úrovně a k možnostem využívání volného času.

3.1 Specifické rysy cestovního ruchu

Specifické rysy cestovního ruchu ovlivňují celý mechanismus trhu cestovního ruchu, jeho jednotlivé složky a vztahy mezi nimi.

Specifickými rysy cestovního ruchu jsou:

- vysoká míra závislosti na přírodních a kulturně historických atraktivitách
- atraktivita jsou místně vázány, nelze je přemístit
- spotřebitel se přemísťuje za atraktivitami do místa jejich výskytu
- ekonomické využití atraktivit cestovního ruchu se většinou děje formou poskytování služeb
- služby cestovního ruchu mají pomíjivý charakter a nelze je skladovat
- tvorba, realizace a spotřeba služeb je v cestovním ruchu místně i časově spojena
- uspokojení potřeb i samotná spokojenost účastníků cestovního ruchu má vysokou míru subjektivního vnímání a posuzování

13) Prolínání kultur a tradic, tolerance, zdravá identita apod., Pourová, M.: Agroturistika, ČZU Praha, 2002,

- místní a časové oddělení nabídky, poptávky a spotřeby produktu cestovního ruchu
- vysoká míra sezónnosti
- významný vliv mimoekonomických faktorů (přírodní katastrofy, válečné konflikty, terorismus)
- mezinárodní charakter cestovního ruchu

3.2 Význam cestovního ruchu

Odvětví cestovního ruchu patří mezi nejvýznamnější součásti národních i světového trhu. Podle údajů Světové organizace cestovního ruchu (WTO) a Světové rady cestování a cestovního ruchu (WTTC) je cestovní ruch největším zaměstnavatelem a jedním z nejvýnosnějších odvětví světové ekonomiky. Je to právě cestovní ruch, který po obchodu s ropou a ropnými produkty a automobilovém průmyslu zaujímá třetí místo ve výši obrátu a rozsahu své činnosti. Svým podílem na tvorbě hrubého domácího produktu, devizových a daňových přínosů, vlivem na aktivizaci investiční činnosti a tvorbu pracovních příležitostí se celosvětově stává jedním z nejvýznamnějších odvětví hospodářství.

Makroekonomický význam cestovního ruchu ¹⁴⁾:

Cestovní ruch: - ovlivňuje zaměstnanost

- podílí se na tvorbě hrubého domácího produktu
- přispívá do platební bilance státu (devizové příjmy)
- tvoří příjmy státního rozpočtu
- má vliv na příjmy rozpočtů regionů
- příznivě působí na investiční aktivitu

Význam cestovního ruchu je dán rovněž tím, že druhotně pozitivně ovlivňuje řadu dalších odvětví a sektorů národního hospodářství, jako jsou zejména doprava, obchod, stavebnictví, bankovníctví, zemědělství (agroturistika), telekomunikace, kultura, sport apod. V některých zahraničních studiích je uváděn vliv cestovního ruchu na více než

14) Pourová, M: Agroturistika, ČZU Praha, 2002

dvacet odvětví. Přihlédneme-li k tomuto druhotnému efektu, je cestovní ruch v celosvětovém měřítku na prvním místě ve vytváření pracovních příležitostí.

Pro podnikání v cestovním ruchu jsou typické malé a střední podniky ¹⁵⁾ s počtem zaměstnanců mezi 10 až 25 osobami. Většinou jde o flexibilní podnikatelské jednotky, které se snadno přizpůsobí potřebám trhu. Jejich další předností z hlediska tvorby pracovních míst je vysoká závislost na živé práci.

Cestovní ruch hraje pozitivní roli i v revitalizaci hospodářsky slabých nebo postižených území restrukturalizací českého zemědělství. Multiplikační efekt cestovního ruchu umožňuje zachovávat, respektive vytvářet nové pracovní příležitosti a finanční zdroje pro rozvoj takových území. Tento regionální rozměr cestovního ruchu je současně i stabilizačním faktorem nejen ve vztahu k místnímu obyvatelstvu, ale i ve vztahu k sociálně kulturnímu zázemí, které cestovní ruch zprostředkovává pro další zájemce (návštěvníky a turisty), a tak zároveň posiluje místní identitu z hlediska hrdosti na místní tradice a kulturní specifika.

Měřítkem pro ekonomickou úspěšnost obvykle bývá saldo cestovního ruchu. Saldo znamená rozdíl mezi příjmy a výdaji v zahraničním cestovním ruchu. Rozdíl obou stran platební bilance tvoří aktivní, pasivní nebo vyrovnané saldo.

Cestovní ruch má kromě přímých ekonomických efektů i další neekonomické efekty. Přináší svým účastníkům radost z poznání jiných zvyklostí, odlišné kultury, z krás přírody a z historických památek při cestách zahraničních i domácích.

Zahraníční turistika umožňuje nejen poznání, ale poskytuje i pochopení jiných národů a společností, jiných kultur. Cestovní ruch tak podporuje porozumění mezi lidmi různé národnosti či rasy, náboženského vyznání, politického přesvědčení.

Cestovní ruch přináší také vhodný odpočinek, který má podstatný význam pro uchování zdraví a pro obnovu pracovní síly. Nejvhodnější jsou aktivní formy odpočinku, např. pěší turistika, cykloturistika, rekreační sporty, plavání.

¹⁵⁾ Cestovní kanceláře, ubytovací zařízení, stravovací zařízení apod., Pourová, M.: Agroturistika, ČZU Praha, 2002

3.3 Typologie cestovního ruchu

Cestování a pobyt jsou znakem cestovního ruchu jen v případě, že se jedná o jev hromadný. Místem cestovního ruchu se stává oblast teprve tehdy, když je navštěvována pravidelně velkým počtem lidí. Cestovní ruch je určitou specifickou formou osobní spotřeby. Struktura této spotřeby se vlivem různých okolností mění a proto se při zkoumání cestovního ruchu rozlišují jeho různé druhy a formy.

- Ve formách cestovního ruchu se uplatňuje hledisko motivační, hledání motivů k účasti na cestovním ruchu
- Druhy cestovního ruchu zohledňují převážně jevový průběh cestovního ruchu, hledisko způsobu realizace v závislosti na geografických, ekonomických, společenských a jiných podmínkách

V praktickém životě dochází k prolínání obou těchto hledisek a mezi autory odborných publikací není zcela jednota v tom, co je považováno za druh a co za formu cestovního ruchu. Např. česká a slovenská odborná literatura ¹⁶⁾ uplatňuje při vymezení forem a druhů cestovního ruchu zcela opačná hlediska než např. švýcarská a rakouská literatura ¹⁷⁾. To, co jedna skupina autorů považuje za formu cestovního ruchu, druhá skupina autorů považuje za druh cestovního ruchu a naopak. Vzhledem k této nejednotnosti je v současné době v teorii turismu „upuštěno od členění cestovního ruchu podle forem a druhů“ a je „uplatňováno společné kritérium typu cestovního ruchu, jako vyjádření jeho jevové formy, které umožní blíže charakterizovat účastníka cestovního ruchu z hlediska jeho motivace k účasti, charakterizovat způsob realizace cestovního ruchu i účinky, které cestovní ruch pro společnost i jednotlivce přináší“ ¹⁷⁾. Rozlišování na různé typy je dynamický proces, protože s vývojem cestovního ruchu vznikají nejen nové motivace k účasti, ale i nové způsoby jak účastníci cestovního ruchu své motivace uspokojí.

15) Autoři Kašpar, Kopšo, Dohnal, Cestovní ruch I, VŠE Praha, 2004

16) Autoř Krippendorf, Freyer, Kaspar a další, Cestovní ruch I, VŠE Praha, 2004

17) Malá, V. a kol.: Základy cestovního ruchu, VŠE Praha, 2002, In: Turismus I, VŠH Praha, 2004

V následující podkapitole je uvedeno členění podle základních typů frekventovaných v odborné literatuře a existujících v praxi tuzemského cestovního ruchu.

V zahraniční literatuře se používá pro členění turistů podle důvodů cest také termín „klasifikace“. WTO vydala vlastní klasifikaci, která vychází z návrhu klasifikace, který uveřejnila OSN v roce 1979 ve své Dočasné směrnici pro statistiku mezinárodního turismu.

S uvážením výše uvedeného vymezení lze cestovní ruch členit dle následujících kritérií:

- **Převažující motivace účasti na cestovním ruchu:**

- *Rekreační cestovní ruch*
- *Kulturně poznávací cestovní ruch*
- *Cestovní ruch s náboženskou orientací*
- *Cestovní ruch se vzdělávacími motivy*
- *Cestovní ruch orientovaný na poznání přírodního prostředí*
- *Cestovní ruch se společenskými motivy*
- *Zdravotně orientovaný cestovní ruch*
- *Sportovně orientovaný cestovní ruch*
- *Cestovní ruch s dobrodružnými motivy*
- *Cestovní ruch s profesními motivy*
- *Specificky orientovaný cestovní ruch*

V konkrétní praxi se jednotlivé typy cestovního ruchu nevyskytují vždy v čisté podobě, ale dochází k jejich vzájemnému propojování a prolínání.

Dělení podle motivace k účasti na cestovním ruchu se vyvíjí v souladu s dynamikou jejího strukturálního, takže postupně podle rostoucího zájmu o určité aktivity a jejich specifický vývoj zaměřený na podrobnější poznávání vznikají a budou dále vznikat nové typy.

- **Místo realizace:**

- *Domácí cestovní ruch*
- *Zahraniční cestovní ruch*
- *Mezinárodní cestovní ruch*

- **Vztah k platební bilanci státu:**
 - *Aktivní zahraniční cestovní ruch*
 - *Pasivní zahraniční cestovní ruch*

- **Délka pobytu:**
 - *Krátkodobý*
 - *Dlouhodobý*

- **Způsob zabezpečení cesty a pobytu:**
 - *Organizovaný*
 - *Neorganizovaný*

- **Počet účastníků:**
 - *Individuální cestovní ruch*
 - *Kolektivní cestovní ruch*

- **Způsob financování:**
 - *Komerční cestovní ruch*
 - *Sociální cestovní ruch*

- **Věk účastníků:**
 - *Cestovní ruch dětí*
 - *Cestovní ruch rodin s dětmi*
 - *Cestovní ruch mládeže*
 - *Cestovní ruch osob v produktivním věku*
 - *Cestovní ruch seniorů*

- **Převažující prostředí pobytu:**
 - *Městský cestovní ruch (městská turistika)*
 - *Venkovský cestovní ruch*
 - *Lázeňský cestovní ruch*
 - *Cestovní ruch ve střediscích cestovního ruchu*

- **Podle ročního období:**
 - *Letní cestovní ruch*
 - *Zimní cestovní ruch*
 - *Sezónní cestovní ruch*
 - *Mimosezónní cestovní ruch*

- **Podle vlivu na životní prostředí:**
 - *Tvrký cestovní ruch*
 - *Měkký cestovní ruch*

- **Ostatní kritéria**

V odborné literatuře je pro členění cestovního ruchu používána ještě celá řada dalších kritérií pro rozlišování typů cestovního ruchu např. podle způsobu ubytování, použitého dopravního prostředku, sociologického obsahu atd. V našich podmínkách bylo v minulosti běžně používáno a statisticky vykazováno členění cestovního ruchu na cestovní ruch volný (komerční) a cestovní ruch vázaný (se sociálními aspekty). V obou případech se jednalo o cestovní ruch spojený s pobytem v ubytovacích zařízeních ať již volného či vázaného cestovního ruchu. Cestovní ruch mimo veřejná zařízení (mimo veřejné formy) zahrnoval pobyty na chatách a chalupách, návštěvy příbuzných a známých, cestovní ruch s využitím vlastních přenosných či pojízdných ubytovacích zařízení (stany, karavany) a výletní cestovní ruch bez nároků na ubytování. Toto členění je uváděno pro orientaci v dlouhodobějším statistickém sledování cestovního ruchu České republiky, i když se v současné době již nepoužívá.

Vzhledem k postupnému rozvoji cestovního ruchu dochází průběžně ke stanovování dalších kritérií rozšiřujících dosavadní portfolio typů o nové.

Členění podle Světové organizace cestovního ruchu (WTO)

- ❖ *Volný čas, rekreace, dovolená*
- ❖ *Návštěva známých a příbuzných*
- ❖ *Obchod a profesionální zájmy*
- ❖ *Zdravotní cestovní ruch*
- ❖ *Náboženský/poutní cestovní ruch*
- ❖ *Ostatní* ¹⁸⁾

¹⁸⁾ Recommendations on Tourism Statistics. WTO, Madrid, 1993; In: Turismus I, VŠH Praha, 2004

4 PŘEDPOKLADY ROZVOJE CESTOVNÍHO RUCHU

Cestovní ruch jako sociálně-ekonomická kategorie je předurčován stupněm celkového vývoje lidské společnosti, stupněm hospodářské a sociální vyspělosti. Potřebuje ke svému vzniku, existenci a vývoji splnění předpokladů obecně platných pro rozvoj všech prvků globálního sociálně-ekonomického systému. Jsou to předpoklady ekonomického charakteru, určitého stupně ekonomického rozvoje, který vytváří základnu pro jeho vznik a trvalou existenci a dále předpoklady sociální, které jsou výslednicí působení vztahů mezi lidmi ve společnosti.

Zároveň má cestovní ruch své zvláštnosti tvořící jeho podstatu, charakteristické rysy, kterými se odlišuje od ostatních součástí globálního sociálně-ekonomického systému. Vedle obecných předpokladů existují tedy i specifické, které musí být splněny, aby cestovní ruch jako skutečná sociálně-ekonomická kategorie mohl vzniknout, existovat a dále se rozvíjet. Podle tohoto přístupu k posuzování předpokladů rozvoje cestovního ruchu lze rozlišit předpoklady obecné a specifické.

4.1 Obecné předpoklady cestovního ruchu

Ekonomická vyspělost státu, geografického makroregionu, světa, technický a technologický pokrok na určitém stupni vývoje vytvářejí předpoklady pro naplnění dvou základních charakteristik cestovního ruchu, a to pohybu a pobytu v místě mimo běžné životní prostředí.

Ekonomický vývoj dále vytváří také předpoklady subjektivního charakteru. Především díky němu došlo ke strukturálním změnám společnosti. Postupně se vytvořilo nové společenské uspořádání a nové společenské vrstvy a vznikla kategorie volný čas jako předpoklad pro účast na cestovním ruchu.

Ekonomický rozvoj svým působením uvolňuje postupně ve skupinách lidské společnosti nové lidské potřeby, respektive aktivizuje nové skupiny potřeb, které jsou objektivním předpokladem vytváření eventuálního zájmu – motivace jedince k účasti na cestovním ruchu. Jedná se o potřeby jako jsou nová poznání, navazování kontaktů, výměna informací, péče o svůj zdravotní stav atd.

Pohyb z místa běžného životního prostředí do místa mimo běžné životní prostředí předpokládá příznivou politickou situaci, uspořádání uvnitř státu i mezi státy, které tento pohyb umožňuje. Je nezbytný volný pohyb osob v zemi, jak tuzemců, tak zahraničních návštěvníků, což nebylo samozřejmostí v mnoha státech ještě v nedávné době a není tomu tak všude ještě ani dnes, stejně tak jako volný výjezd a vjezd do země pro tuzemské i zahraniční návštěvníky. Nezbytné jsou přátelské vztahy mezi jednotlivými státy nebo alespoň takové, které nejsou na překážku mezinárodnímu pohybu osob. V současném globálním světě je předpokladem přátelské uspořádání nejen mezi sousedními státy nebo zeměmi jednoho kontinentu, nýbrž mezi všemi státy významnými státy světa. Války výrazně omezují možnosti volného pohybu osob, znamenají nebezpečí pro účastníky cest a snižují celkový pocit jistoty. Vzhledem k politickému, hospodářskému, technickému a technologickému propojení jednotlivých zemí a kontinentů mají dnes i lokální války mimořádně negativní dopad na světový cestovní ruch.

Významným fenoménem ovlivňujícím cestovní ruch je terorismus, který přerostl na přelomu tisíciletí z jevu vázaného na určité oblasti s dopadem na cestovní ruch v těchto oblastech ve faktor, který má dopad celosvětový.

Do skupiny předpokladů nutných pro existenci a rozvoj kteréhokoliv ekonomicko-sociálního jevu patří dnes ekologická situace, a to jak v cílových destinacích, tak v širším pojetí. Životní prostředí, jeho úroveň, uvědomování si a respektování jeho potřeb, jeho vliv na ekonomické či společenské aktivity a postoje a zejména vliv těchto aktivit a postojů na životní prostředí dnes představují spojení, jehož vzájemně ohleduplné a šetrné působení vytváří předpoklady pro zachování a rozvoj jakýchkoliv ekonomických a společenských aktivit, tím spíše cestovního ruchu.

4.2 Specifické předpoklady cestovního ruchu

Specifické předpoklady cestovního ruchu souvisí s jeho vnitřní systémovou strukturou, členěním systému cestovní ruch na subjekt, tzn. účastník cestovního ruchu, který žádá a konzumuje služby cestovního ruchu a objekt, tzn. území pobytu subjektu, vše co se může stát motivací k návštěvě tohoto místa, služby související s tímto pobytem a

organizační struktury a vztahy mezi subjektem a objektem, které tuto konzumaci umožňují.

4.2.1 Objektové specifické předpoklady

❖ *Existence atraktivit cestovního ruchu:*

- *Přírodních* – reliéf území a jeho tvářnost, kulturní krajina, přírodní jevy a zvláštnosti všech druhů, flora, fauna, vodstvo, zoologické a botanické zahrady, léčivé zdroje, příjemné klima
- *Kulturně historických* mezi něž se zařazují:
 - architektonické památky světské i církevní, např. památkově chráněná území, městské či venkovské rezervace, historická jádra měst, jednotlivé historické a památkové stavby (hrady, zámky, tvrze, paláce, zříceniny, kláštery, chrámy, katedrály, kostely), solitérní architektura (sloupy, pavilony, kolonády, sochařská a další umělecká díla ve volné přírodě), archeologická naleziště, lidová architektura, vojenská architektura
 - kulturní zařízení, např. umělecké galerie, obrazárny, muzea, knihovny
 - významná historická a kulturní místa, např. místa spjatá s významnými osobnostmi, jejich památníky, místa historických setkání, historická bojiště
 - technické památky, např. rozhledny, mosty, důlní díla, průmyslové objekty, mlýny, hamry, pevnostní systémy
 - lidové umění, např. řemesla, umělecká výroba a její produkty
 - památky různého charakteru, které byly pro svoji hodnotu zapsány do seznamu světového kulturně historického dědictví mezinárodní organizace UNESCO
- *Kulturně společenských organizovaných atraktivit:*
 - animace všeho druhu v historických a památkových objektech
 - festivaly hudební, divadelní, baletní
 - připomínkové akce historických a jinak významných událostí, např. vjezdy panovníků do měst a udělování privilegií, historická vinobraní, inscenace bitev, dobývání hradů
 - folklórní akce všeho druhu včetně lidových tradic, slavností, zvyků
 - výstavy a veletrhy

- přehlídky, soutěže, kongresové a podobné kulturní společenské akce
- sportovní akce

❖ *Existence potřebné infrastruktury*, zejména:

- dopravní systémy – kvalita dopravních cest, dopravních prostředků
- ubytovací možnosti
- stravovací možnosti
- zařízení pro využití volného času
- ostatní vybavenost míst cestovního ruchu

❖ *Existence administrativně-organizační řídicí infrastruktury v místech a regionech cestovního ruchu*

4.2.2 Subjektové specifické předpoklady

- ❖ Existence lidských potřeb v pokročilém stupni vývoje, kdy se v lidské společnosti, v jejích velkých celcích, vyvinuly určité potřeby např. rekreace, odpočinku, péče o zdraví, poznávání, setkávání s jinými lidmi, které je možno uspokojit účastí na cestovním ruchu
- ❖ Sociální prostředí v němž k uspokojování lidských potřeb dochází. Charakter sociálního prostředí vyjadřují demografické předpoklady, které zahrnují vše, co se týká obyvatelstva, jeho počtu, hustoty, věkové struktury, velikosti a struktury rodin, sociální, sociologické a ekonomické struktury, zdravotní stav, vzdělanostní úroveň atd. Tyto jednotlivé předpoklady pro formování konkrétní podoby projevu potřeby a motivace k účasti na cestovním ruchu jsou významné pro vznik jednotlivých typů cestovního ruchu.

Podle Mariotovy funkčně chronologické metody, která nepřihlíží k systémovému charakteru cestovního ruchu a rozčleňuje předpoklady cestovního ruchu podle jiných kritérií lze předpoklady cestovního ruchu rozdělit na:

❖ *Selektivní předpoklady:*

- *Demografické*, např. hustota a věková struktura obyvatelstva, podle pohlaví

- *Politické*, např. politická stabilita či nestabilita, války, bezpečnostní situace
- *Sociologické*, např. ekonomické aktivity, sociální příslušnost, vzdělanost
- *Urbanizační*, např. velikost a hustota sídel
- *Ekologické*, např. stav životního prostředí, jeho očekávaný vývoj
- *Personální*, např. odbornost vedení a zaměstnanců subjektů cestovního ruchu
- *Administrativní*, např. vízová politika, možnost pohybu po území

❖ **Lokalizační předpoklady:**

- *Přírodní*, např. reliéf krajiny, přírodní atraktivity, vodstvo, fauna, flóra, klima
- *Kulturně-municipální*, atraktivity vytvořené lidmi – materiální, společenské, programové, struktura státních a místních institucí

❖ **Realizační předpoklady:**

- *Komunikační*, např. dopravní sítě a systém dopravy, dostupnost území
- *Infrastruktura cestovního ruchu*, např. ubytovací a stravovací služby, sportovní, kulturní, zábavní a další zařízení poskytující služby účastníkům cestovního ruchu

5 SLUŽBY CESTOVNÍHO RUCHU

Službami se obecně rozumí „ekonomická činnost lidí, jejímž výsledkem jsou nemateriální hodnoty, které se projevují jako užitečné efekty pro spotřebitele služeb“¹⁹⁾. Službu je možné také charakterizovat jako proces vynakládání práce, při němž nevzniká hmotný výrobek, nýbrž užitečný efekt. Službami cestovního ruchu nazýváme služby, kterými se zabezpečují potřeby účastníků cestovního ruchu. Jako jejich základní charakteristické rysy se uvádí:

- Nehmotnost – nelze je vyzkoušet a seznámit se s nimi jako s výrobkem před jejich zakoupením, produkcí a konzumací
- Výroba a konzumace probíhají současně na jednom místě a ve stejném čase.
- Prostorová a časová omezenost výskytu služeb vyplývající z možnosti poskytovat služby cestovního ruchu jen v místech, kde jsou k dispozici atraktivita či jiné motivační důvody k návštěvě, potřebná infrastruktura a suprastruktura a jen v čase (sezóně), který umožní využití předpokladů
- Služby jsou poskytovány většinou jako komplex a nikoliv jako jednotlivé služby
- Pomíjivost – nelze je vyrábět na sklad, neprodané služby mizí, nelze je prodat druhý den, to je již jiný produkt, jiná konkrétní služba
- Mnohočetnost poskytovatelů služeb – služby jsou poskytovány různými poskytovateli služeb, jejichž činnost musí být důkladně propojena a koordinována. V určitých typech produktů cestovního ruchu se jedná i o poskytovatele místně značně vzdálené, kteří poskytují služby v časovém rozložení, např. pobyt v destinaci, týdenní putovní zájezd, pobytové programy cestovních kanceláří atd.
- Rozmanitost požadavků na kvantitu a kvalitu požadovaných služeb vzhledem k velké diverzifikaci poptávky
- V místech cestovního ruchu je z pohledu poskytovatelů některých služeb reálně nemožné v určitých situacích rozlišovat služby pro účastníky cestovního ruchu a pro místní obyvatele, např. ve stravovacích službách, v dopravních prostředcích, v kulturních zařízeních
- Služby cestovního ruchu jsou převážně služby osobní, dochází k bezprostřednímu kontaktu poskytovatele a spotřebitele. Tato skutečnost přináší

¹⁹⁾ Malá, V.: Cestovní ruch (Vybrané kapitoly), VŠE Praha, 1999

výhody (např. možnost působit při prodeji na nerozhodnutého klienta) i nevýhody (např. neprofesionální chování recepčního v hotelu).

- Kratší expozitura služeb – konzumace služeb v cestovním ruchu je kratší než u zboží a na dobrý či špatný dojem nebo výsledek je méně času
- Výraznější vliv psychiky a emocí při nákupu – při nákupu zboží víme, jaké funkce a užitek nám bude poskytovat, např. pračka, v cestovním ruchu existuje „cítové pouto“²⁰⁾, vazba na značku, která často rozhoduje o koupi služby
- Větší význam vnější stránky poskytovaných služeb, např. při nákupu ubytování se klient při výběru nového hotelu spoléhá více na vzhled budovy, vzhled a ochotu personálu ve vstupních prostorách, hledá záchytné body. Neví jaké jsou postele na pokojích, jaká je kuchyně, to zjistí až při konzumaci těchto služeb
- Větší důraz na úroveň a image, zákazníci rozhodují často podle svých emocí, např. Four Seasons = představa luxusu, zábrana vstupu do hotelu pro určité skupiny účastníků cestovního ruchu
- Složitější distribuční systém než u většiny zboží, při prodeji aut existuje jednoduchá prodejní síť, v cestovním ruchu existuje řada zprostředkovatelů – cestovní kanceláře, cestovní agentury, další organizátoři cest, podomní obchodníci, internetový prodej
- Větší závislost na komplementárních službách – vedle hlavních služeb u pobytového zájezdu může rozhodnout počet a výběr tras výletů, služeb volného času v balíčku služeb
- Snažší kopírování služeb – není patentová ochrana jednotlivých služeb a většina z nich je napodobitelná

5.1 Typologie služeb cestovního ruchu

Služby cestovního ruchu představují pestrý soubor, který se skládá z prvků, jež je možno členit podle různých kritérií. Nejčastějšími kritérii jsou:²¹⁾

- *Podle druhů služeb: přepravní, ubytovací, stravovací*
- *Základní a doplňkové*

²⁰⁾ Turismus I, VŠH Praha, 2004

²¹⁾ Malá, V.: Cestovní ruch (Vybrané kapitoly), VŠE Praha, 1999

- Základní – zahrnují služby dopravní, ubytovací, stravovací
- Doplnkové – zahrnují služby motivační k cestě a návštěvě konkrétního místa, např. kulturní, poznávací, sportovní, rekreační, společensko-zábavní a dále služby, které doplňují, rozšiřují, kompletují nabídku základních služeb, např. směnářské, obchodu, pojišťovací a jiné, a přispívají ke komplexnímu uspokojení účastníků cestovního ruchu
- *Podle funkce*
 - Zajišťující přepravu účastníků cestovního ruchu do místa přechodného pobytu a dopravu uvnitř těchto míst (v destinacích)
 - Zabezpečující pobyt účastníků cestovního ruchu v místě cestovního ruchu (v destinaci)
 - Tvořící podmínky pro využití volného času včetně programové nabídky, např. kulturní, sportovní, lázeňské, kongresové, zábavní atd.
 - Usnadňující vztah mezi nabídkou a poptávkou, např. informační, průvodcovské, cestovních kanceláří atd.
 - Dotvářející komplexní nabídku a komplexní uspokojení poptávky, např. bankovní, pojišťovací, obchodu, servisní, půjčoven atd., jedná se o služby poskytované účastníkům cestovního ruchu v místě jejich trvalého pobytu i v místech cestovního ruchu
 - Speciální služby, např. horská služba, služba v národních parcích aj.
 - Spojené s přechodem hranic – celní a pasové
 - Související s údržbou životního prostředí, např. parkové úpravy, údržba zeleně, úklid atd.

5.2 Charakteristika základních služeb cestovního ruchu

5.2.1 Ubytovací služby

Ubytovací služby představují základní podmínku pro rozvoj cestovního ruchu. Můžeme je charakterizovat jako umožnění přechodného ubytování mimo místo trvalého bydliště. Rozvoj ubytovacích zařízení je nerozlučně spjat s politickými, hospodářskými a sociálními změnami ve společnosti, které zprostředkovaně ovlivňují pohyb obyvatelstva

mimo místo trvalého bydliště a působí na vznik různých druhů ubytovacích zařízení. V současné době představuje nedílnou součást cestovního ruchu v rámci ubytovacích služeb hotelnictví. Jeho předmětem je výstavba, řízení a organizace hotelů i velkých hotelových řetězců, zabezpečování jejich provozu a poskytování hotelových služeb. V poslední době se často hovoří o hotelovém průmyslu.

Vývoj hotelů na území dnešní České republiky sledoval obecné evropské tendence a je spojen s rozvojem obchodu, dostavníků, cyklistiky, železnice, lázeňství a s celkovým hospodářským rozmachem země. S rozvojem cestovního ruchu dochází postupně k diferenciaci různých druhů ubytovacích zařízení, která poskytují účastníkům cestovního ruchu služby na různé úrovni a v různém rozsahu. Ubytovací zařízení lze členit podle mnoha kritérií, např. podle velikosti, podle doby provozu, podle umístění, podle převažující klientely, podle druhu zařízení a jeho funkce při uspokojování potřeb cestující veřejnosti. Všechna tato hlediska mají značný vliv na vybavenost ubytovacích zařízení a úroveň poskytovaných služeb. Členění ubytovacích zařízení podle druhu se stalo základem pro kategorizaci a klasifikaci těchto zařízení. Kategorizací rozumíme rozčlenění ubytovacích zařízení podle druhů do kategorií, které určují druh ubytovacího zařízení. Kategorie ubytovacích zařízení v České republice jsou hotel, motel, penzion, hotel, kemp, chatová osada, turistická ubytovna a ubytování v soukromí. Klasifikace je zařazení jednotlivých kategorií podle vybavení, úrovně a rozsahu poskytovaných služeb do tříd. Cílem jakékoliv klasifikace je zachování určitého standardu při výstavbě a zřizování ubytovacích zařízení a dodržování příslušné kvality poskytovaných služeb. Třída vyjadřuje úroveň poskytovaných služeb projevující se jak ve vybavení, tak i ve vlastní kvalitě a rozsahu poskytovaných služeb. Třída ubytovacího zařízení se ve většině zemí označuje pomocí hvězdiček, někde se však můžeme setkat i s jiným značením, např. v Anglii s korunkami, klíči, případně se slovním označením. Podle současně platné klasifikace v České republice se ubytovací zařízení označují:²²⁾

* Tourist; ** Economy; *** Standard; ****First class; *****Luxury

Uvedené charakteristiky ubytovacích zařízení jsou typické pro Českou republiku. V současné době neexistuje jednotná klasifikace ubytovacích zařízení platná ve všech zemích světa. Většina zemí si vytváří vlastní klasifikaci i jednotlivé kategorie.²³⁾

²²⁾ Podrobněji k vývoji kategorizace ubytovacích zařízení u nás a ve vybraných státech Evropy viz.

Sborník Cestovní ruch a Evropská unie, kolektiv pracovníků katedry cestovního ruchu, VŠE Praha, 2000

²³⁾ Podrobněji viz. Sborník Cestovní ruch a Evropská unie, kolektiv pracovníků katedry cestovního ruchu, VŠE Praha, 2000

S cílem maximálního uspokojování potřeb hostů v ubytovacích zařízeních se velmi často sleduje jejich struktura. Návštěvníky ubytovacích zařízení lze členit podle mnoha kritérií, podle teritoria odkud přicházejí (geografická segmentace), podle věku (demografická segmentace), podle účelu účasti na cestovním ruchu (segmentace podle spotřebního chování). Segmentace hostů slouží k lepšímu poznání potřeb zákazníků a je podkladem pro vytváření správné marketingové strategie a marketingového mixu ubytovacího zařízení.

5.2.2 Stravovací služby

S účastí na cestovním ruchu jsou nezbytně spojeny i další základní služby – služby stravovací, které uspokojují základní potřebu člověka, potřebu výživy. Stravovacích služeb využívá účastník cestovního ruchu jak v průběhu přemísťování, tak i během pobytu v cílové destinaci.

Pro účastníky mezinárodního cestovního ruchu však představuje stravování nejen nasycení, ale i možnost seznámit se s určitým specifickým prvkem kultury daného národa či regionu. Poznání takovýchto specifických zvyklostí či gastronomických produktů může být i samo motivem účasti na cestovním ruchu (např. oblasti pěstování vinné révy, výroby sýrů, destilátů či piva atd.).

Provozovny stravovacích služeb se pro účely statistického sledování v návaznosti na systém používaný v zemích Evropské unie, stejně jako ubytovací zařízení, člení do dvou kategorií: restaurace a bary. Rozlišovacím kritériem pro začlenění do kategorie je převažující druh poskytovaných služeb. Kategorie „restaurace“ slouží především k podávání hlavních jídel během dne nebo poskytují nabídku, která může hlavní jídla nahradit a patří sem: restaurace, pohostinství, jídelní železniční vozy, motorest, samoobslužná restaurace, bufet, bistro (fast food), občerstvení a kiosek, přičemž i v těchto jednotkách může však být realizována funkce doplňková či společensko-zábavní. Provozovny druhé kategorie „bary“ nabízejí zákazníkům uspokojení především společensko-zábavních potřeb a řadíme sem: denní bary (gril bar, snack bar, aperitiv bar, lobby bar, pizzerie), noční bary (noční klub, varieté, dancing, diskotéka), a dále provozovny specializované na podávání nápojů – vinárna, kavárna, espresso, hostinec, pivnice, výčep. I zde však zákazník může obdržet pokrmy či občerstvení.

V praxi se setkáváme s tím, že se jednotlivé funkce velmi úzce prolínají a většina podnikatelů ve stravovacích službách se snaží připravovat zákazníkům nabídku v co

nejširším pojetí. Ve stravovacích službách se na rozdíl od ubytovacích služeb neprovádí další členění kategorií podle kvality poskytovaných služeb a vybavení provozovny. Zvolená úroveň kvality a vybavení provozovny je věcí každého konkrétního podnikatele, stejně jako stanovení cen jeho produktů. Je však třeba, aby jeho postup byl v souladu s platnými zákony a předpisy upravujícími tuto sféru činnosti. Nejvíce pozornosti je třeba věnovat hygienickým podmínkám provozu, neboť při jejich nedodržení by mohlo dojít k ohrožení zdraví i životů zákazníků.

Účastníci cestovního ruchu během svého pobytu zpravidla nejčastěji využívají stálou síť provozoven veřejného stravování v daném místě, která je určena i pro potřeby místních obyvatel. Zvláštní nabídku stravování připravují pro turisty především hotely v rámci svých komplexních služeb. Výběr rozsahu stravovacích služeb má souvislost se zvolenou formou cestovního ruchu, motivem účasti, délkou pobytu, potřebami účastníka a jeho finančními možnostmi.

Úroveň poskytovaných stravovacích služeb v konkrétní destinaci je odrazem kulturně historického vývoje dané oblasti včetně vývoje ekonomického. Obecně lze konstatovat, že velká část zahraničních turistů hodnotí navštívenou zemi i podle úrovně služeb a nabídky v restauračních zařízeních.

Síť provozoven restauračního stravování je různorodá. Její hustota a zastoupení jednotlivých kategorií jsou závislé na charakteru dané lokality. Jiné zastoupení mají provozovny ve venkovské a vesnické oblasti, jiné provozovny jsou ve městech. V místech soustředěného cestovního ruchu je zpravidla nejvíce koncentrována i nabídka stravovacích služeb s nejširším zastoupením všech kategorií. Kromě tradičních restaurací, kaváren a vináren směřuje nabídka v posledních letech stále více ke specializaci. Mnohem častěji jsou využívány služby etnických (čínských, italských, řeckých atd.) restaurací, objevují se provozovny specializované na určitý druh pokrmů či nápojů (steak housy, drůbeží občerstvení, vegetariánské restaurace, pizzerie, bary, čajovny, či na určitý způsob nabídky a odbytu rychlého stravování).

V rámci mezinárodního cestovního ruchu je jednou z významných atraktivit také regionální a národní gastronomie. Je součástí kulturního dědictví národa a může působit i jako samostatný motiv účasti na cestovním ruchu jak již bylo zmíněno výše.

Gastronomie konkrétní oblasti je ovlivněna geografickou polohou, podnebím, dominujícími prvky flóry a fauny, které jsou využívány k hospodářským účelům, stupněm ekonomického rozvoje, náboženstvím, kulturní tradicí, pronikáním vlivů cizích zemí a míšením kultur a dalšími faktory.

5.2.3 Dopravní služby

Dopravní služby představují nezbytnou podmínku realizace cestovního ruchu. Lze je charakterizovat jako služby spojené s přemístěním účastníků cestovního ruchu z místa bydliště do místa realizace cestovního ruchu.²⁴⁾ Na jejich kvalitě do značné míry závisí spokojenost účastníka cestovního ruchu a splnění jeho představ, přání a vlastních cílů v místě cestovního ruchu. Dopravní infrastruktura má pro rozvoj cestovního ruchu zásadní význam.

Požadavky účastníků cestovního ruchu na dopravní služby jsou především: bezpečnost a pohodlí, rychlost, schopnost dosáhnout míst realizace cestovního ruchu, dostatečná kapacita dopravních prostředků, dostatečná frekvence a cena odpovídající kvalitě služby.

Kvalita dopravních služeb je do značné míry ovlivněna vědeckotechnickým pokrokem, který umožňuje i reagovat na specifické potřeby účastníků cestovního ruchu.

5.2.3.1 Druhy dopravy

- ***Letecká doprava***

Je nejmladším druhem dopravy. V současné době představuje neodmyslitelnou součást dopravních služeb spojených především s mezinárodním cestovním ruchem. Její hlavní předností je vysoká rychlost a schopnost dosáhnout vzdálených teritorií v podstatně kratší době ve srovnání s ostatními dopravními prostředky. Současné období je charakteristické vznikem globálních aliancí a rychlým pronikáním na trh nízkonákladových společností.

- ***Silniční doprava***

Představuje v současné době nejrozšířenější druh přepravy osob v cestovním ruchu. Její předností je schopnost přepravit účastníky cestovního ruchu do míst, která nejsou dosažitelná jinými druhy dopravy. Často je kombinovaná s leteckou, železniční či vodní dopravou. Pro přepravu do míst cestovního ruchu jsou účastníky cestovního ruchu do značné míry využívány také vlastní dopravní prostředky.

²⁴⁾ Vzhledem ke skutečnosti, že jde o dopravu osob, používají někteří autoři název přepravní služby. Tato diplomová práce vychází z terminologie uvedené ve výkladovém slovníku Cestovní ruch

- ***Vodní doprava***

Můžeme ji rozlišit na námořní a vnitrozemskou. Ve většině případů je tento druh dopravy součástí vlastní rekreace. Námořní plavby luxusními parníky, které zajišťují svým klientům pohodlí a veškeré služby přímo na palubě, jsou velice oblíbené především u náročné klientely. Trasy vedou po známých letoviscích, ve kterých loď kotví vždy několik dní. Vnitrozemská vodní doprava je součástí rekreace uvnitř míst cestovního ruchu a je často spojena s poznáváním daného místa, jeho přírodních krás a kulturně-historických památek.

- ***Železniční doprava***

Patří k nejstarším druhům dopravy. Její předností je schopnost přepravit velké množství lidí, zajistit dostatečné pohodlí, bezpečnost i rychlost. Mezinárodní vlakové soupravy jsou vybaveny lůžkovými, lehátkovými a restauračními vozy. Hustá železniční síť v řadě zemí umožňuje v současné době dosáhnout míst realizace cestovního ruchu za přiměřené ceny. Pro překonání větších vzdáleností je však v současné době využívána spíše letecká doprava.

5.2.3.2 Zvláštní druhy dopravy využívané především účastníky cestovního ruchu

Do této skupiny patří především lanovky – pozemní, kabinové, sedačkové; ozubené dráhy (zubačky) a lyžařské vleky. Tyto druhy dopravy slouží především jako sportovně-rekreační zařízení.

Všechny druhy dopravy – letecká, silniční, vodní i železniční mohou být i vlastním cílem cestovního ruchu. Jde např. o vyhlídkové lety nad středisky cestovního ruchu, projížďky po moři spojené s pozorováním vodních živočichů, jízdy historickým vláčkem apod.

6 CHARAKTERISTIKA OBLASTI

Klatovy jsou jedním z bývalých okresních měst Plzeňského kraje. Plzeňský kraj je svou rozlohou po Středočeském a Jihočeském kraji třetím největším v České republice. Tvoří jej sedm okresů – Domažlice, **Klatovy**, Plzeň-město, Plzeň-jih, Plzeň-sever, Rokycany a Tachov. Správním centrem kraje je Plzeň. Rozmístění jeho obyvatel je značně nerovnoměrné. Ve srovnání s republikovými průměry převažují malé obce. V kraji je poměrně málo měst střední velikosti, většina rozvojových sídel leží v pásu podél dálnice spojující Prahu se SRN.

Z hlediska koncepčního řešení regionální problematiky cestovního ruchu a pro zajištění koordinace aktivit rozvoje cestovního ruchu v Plzeňském kraji se jeví jako vhodné rozdělit území kraje do marketingových subregionů, které mají dostatečně silný potenciál pro to, aby mohly být samostatnou turistickou destinací v rámci kraje:

Plzeňsko, Centrální Šumava, Český les – Chodsko a Konstantinolázeňsko. Hranice subregionů vycházející zejména z územního vymezení jednotlivých okresů nejsou striktně definovány, zájmová území subregionů se mohou vzájemně překrývat, a to zejména v souvislosti s vazbami na významná regionální centra a kulturně-historické tradice.

Centrální Šumava zahrnující severní část Šumavy nacházející se na území Plzeňského kraje je vymezena právě okresem Klatovy („brána Šumavy“) a částí okresu Domažlice. Potenciálem pro toto území je zejména postupně rozvíjející se horský a kulturně poznávací cestovní ruch, ve vazbě na přístupnost území (dle ochranných pásem, zpřístupněných někdejších četných sídelních lokalit a zpřístupněných cest a stezek). Z turistických aktivit se zde rozvíjí zejména cykloturistika. Pozitivním přínosem je zavedená turistická doprava eko-autobusy a budování informačních center národního parku.

Klatovsko, do jehož území spadá i západní část Národního parku a Chráněné krajinné oblasti Šumava, patří svojí krásnou přírodou k velice turisticky lákavým okresům.

Důvodem, proč se značná část přírody zachovala v tak neporušeném stavu bylo pohraniční pásmo a vojenský výcvikový prostor. To znamenalo na mnoho let vylidnění celé oblasti a útlum veškeré lidské činnosti.

Dnes je tomu ale již jinak a my se tak můžeme kochat krásnou krajinou, obdivovat ticho hlubokých lesů, bublání potůčků, sledovat záblesky slunce na hladině jezer. Klatovský region je mimo jiné atraktivní i z historického a kulturního hlediska.

6.1 Polohopis území a specifika oblasti

Základní údaje o bývalém okresu Klatovy:

Vybrané geografické údaje okresů za rok 2005						
Název NUTS	Rozloha v km²	Počet obyvatel	Počet obyvatel okresního města	Hustota osídlení (obyv./km²)	Počet obcí	z toho: se statutem města
Klatovy	1 940	87 725	22 898	46	95	11
Plzeňský kraj	7 561	551 528		73	501	46

Zdroj: ČSÚ 2007

Nejvyšší místo: Velká Mokrůvka 1369 m. n. m.

Nejnižší místo: Tok řeky Úhlavy u Borov 355 m. n. m.

Průměrná nadmořská výška: 589 m. n. m.

Průměrná hustota obyvatel: 46,3 obyvatel/km²

Geologicky je toto území součástí Českého masívu, vyskytují se zde především metamorfované horniny, do severní části zasahuje tzv. barrandien – horniny algonkického stáří. V horninách na Klatovsku se vyskytuje řada minerálů, které byly v minulosti těženy (zlato – Kašperské Hory, Hartmanicko, stříbro – Nažovské Hory, křemen – Javorná, Stodůlky, a jiné).

Výškově je toto území dost členité. Pahorkatiny přecházejí v jižní polovině území do středohor, jejichž vrcholy na Šumavě přesahují hranici 1300 m. Zachovaly se zde např. stopy po pleistocénním zalednění (kary, morény, jezera) i krasové jevy a hluboká erozní údolí.

Součástí Klatovska je i západní část Šumavy, kde kolonizace do 13. století nepřekročila hranici mezi Šumavským předhůřím a Šumavou. Později lidé pronikali hlouběji do pralesů a zakládali si zde trvalá sídla. Jejich obživou byla těžba zlata, dřeva, sklářství, a zemědělství. Zbytky pralesů se dochovaly až do minulého století. K ochraně přírody přispělo vyhlášení Chráněné krajinné oblasti Šumava 27. 12. 1963 o celkové rozloze 1630 km² a vyhlášení Národního parku Šumava 21. 3. 1991 o celkové rozloze 690 km².

6.1.1 Klima

Většina území klatovského okresu patří do mírně teplé oblasti, a to do vlhké a velmi vlhké podoblasti. Pouze nejvyšší polohy Šumavy se zařazují pro jejich nadmořskou výšku do chladné podnebné oblasti. Pohoří Šumavy je meteorologickou přehradou, o níž se rozbíjejí bouřková mračna. Průměrná roční teplota na Šumavě se pohybuje od 3,5 do 6,5 °C, průměrné roční srážky činí 800 mm až 1600 mm.

6.1.2 Řeky v Klatovském okrese

V západní části Klatovska je to Úhlava, skrytá v širokém údolí mezi městem Nýrskem, Janovicemi nad Úhlavou a Švihovem, která teče dále k Plzni.

Ve východní části je to Otava (jejími hlavními přítoky jsou Vydra a Křemelná), její hnědočervená voda, zbarvená horskými rašeliništi, s balvanitým řečištěm se prokusuje horami od Čeňkovy pily, Rejštejna, přes Sušici a Horažďovice ke Strakonícím.

Hřebeny Šumavy probíhá hlavní evropské rozvodí, většina vod odtéká Otavou a Úhlavou do Severního moře.

Vodní plochy na Klatovsku zabírají asi 45 km². Mezi nimi je největší vodní plochou údolní vodní nádrž Nýrsko se 148 ha, která slouží jako zásobárna pitné vody pro Klatovy, Domažlicko a Plzeňsko. Dále Kozčínský rybník se 104 ha a Myslívský rybník se 69 ha. Mezi další rybníky patří Hnačovský (68 ha), Velký Nový rybník u Nalžovských hor (31 ha), Panský Nezamyslický rybník (29 ha) a Břežanský rybník (26 ha).

6.1.3 Fauna

Klatovsko je mozaikou člověkem různě ovlivněného území. Nachází se zde jak zbytky přirozených biotopů, tak značně přeměněné, člověkem podmíněné biotopy. To se odráží v dnešním stavu složení fauny této oblasti. Zbytky přirozených i druhotných cenných ekosystémů patří dnes většinou mezi různé kategorie zvláště chráněných území s příslušným ochranným režimem.

V rašeliništích přežívají od poslední doby ledové populace severských forem bezobratlých živočichů (střevlík, žluťásek borůvkovitý, různé druhy nočních motýlů, atd.). Na Šumavě najdeme také tetřeva hlušce, tetřívka obecného a znovu zde byl vysazen rys ostrovid. V horažďovicko – sušických vápenicích žije pěníce vlašská, vápenec malý a netopýr barvitý a podél toku řeky Úhlavy se nachází bohatá fauna ptáků.

6.1.4 Flóra

Současná květena je vytvářena asi tisíci druhy původních vyšších rostlin. Dynamiku květeny podmiňují další migrující a zavlekané druhy. Příkladem toho může být australský merlík trpasličí, jihoevropsko-kavkazský pyšec turínský a americký pětour maloúborný.

V současných vegetačních poměrech Klatovska i širší oblasti jsou bezpochyby nejvýznačnější lesní formace Šumavy, Plánického hřebene a Branžovského lesa.

Původní skladbu lesa na Šumavě tvořily především jedle a duby. Ty byly ale kvůli velké spotřebě dřeva ve sklárnách vytěženy a nahrazeny většinou smrkovými porosty.

Pozoruhodnou flóru mají slatiny a rašeliny a horažďovicko-sušické a nezdecké vápenice. Vápenice hostí kalcifytní druhy zastoupené i „českými orchiděmi“.

7 MĚSTO KLATOVY

7.1 Charakteristika města Klatovy

Klatovy jsou bývalým okresním městem okresu, který je součástí Plzeňského kraje a včetně přilehlých obcí zde žije na 24 tisíc obyvatel, z toho přibližně 15 000 v produktivním věku.

Město leží v nadmořské výšce 405 m. n. m. na Drnovém potoce, 3 km od jeho soutoku s řekou Úhlavou. Je malebně rozložené na mírném návrší mezi vyvýšeninami Hůrkou (497 m. n. m.) a Vodojemem (453 m. n. m.) na celkové ploše 81 km². Rozprostírá se v šumavském podhůří poblíž jihozápadní hranice České republiky s Německem, severně od hraničního přechodu v Železné Rudě, přibližně 45 km jižně od krajského města Plzně.

Klatovy protínají dvě železniční tratě: č. 183 Plzeň – Klatovy – Železná Ruda a č. 185 Horažďovice – Klatovy – Domažlice. Jsou také křižovatkou dvou významných silnic č. 27 s mezinárodním označením E 53 Plzeň-Klatovy-Železná Ruda s přechodem do Spolkové republiky Německo (Bayer Eisenstein) a silnicí č. 22 Domažlice-Klatovy-Strakonice.

Klatovy jsou městem se solidní obchodní sítí, včetně několika moderních supermarketů, potřebné ubytovací i stravovací kapacity, kinem a letním kinem, divadlem, základními a středními školami, hernami, diskotékovými a rockovými kluby, sportovními stadiony, hřišti, fit-centry, tenisovými kurty, krytým plaveckým bazénem a říčními lázněmi. Město má svoji poštu, nemocnici s poliklinikou, vlakové a autobusové nádraží, šest benzinových čerpacích stanic, jsou zde sídla poboček několika bankovních ústavů.

Překrásnou šumavskou krajinou dnes přijedete do města, které vás okamžitě okouzlí neopakovatelnou atmosférou uplynulých staletí a směsí historických architektonických skvostů. V malebných uličkách ve středu města se mísí téměř všechny stavební slohy – pár kroků od domu s renesančními figurálními freskami se vypíná barokní kostel, několik metrů opodál vás ohromí majestátní gotický chrám a ve vedlejší ulici překvapí empírový dům ... Tuto cestu staletími pak dovršuje klatovské náměstí se symboly města – s nově opravenou radnicí a přilehlou Černou věží, jezuitským kostelem, původní barokní lékárnou a bývalými měšťanskými domy zářícími různobarevnými

omítkami. Vnější tvar těchto domů byl bohužel po mnoha zhoubných požárech většinou pozměněn různými stavebními úpravami a přestavbami.

7.2 Založení a historický vývoj města Klatovy

V roce 2010 oslaví bývalé Královské město Klatovy 750 let své existence. Dějiny tohoto města jsou na jedné straně slavné, ale na druhé straně z velké části více méně tragické, protože ho za dobu existence postihlo několik ničivých požárů.

Bohatá historie královského města Klatovy sahá hluboko do minulosti. Dávno před jeho založením mírné klima i zdejší úrodná půda vytvořily příhodné podmínky pro osídlení tohoto místa. Nalezené archeologické vykopávky dosvědčují nejstarší dokázané osídlení zasahující až do mladší doby kamenné.

Město Klatovy bylo založeno českým králem Přemyslem Otakarem II. kolem roku 1260 na místě bývalé české vsi Klatova (název od slova „kláty“ – pařezy) na důležité obchodní stezce z Bavor. První obyvatelé nově založeného města byli pravděpodobně německy mluvící kolonizátoři.

Město se rychle rozrůstalo především vlivem rozvoje zemědělství a obchodu. Panovníci postupně udělili městu právo míle (na míly cesty od města nesměly být sladovny, pivovary, krčmy ani provozována jiná řemesla, neboť to byly činnosti vyhrazené měšťanům), privilegium výročního trhu, právo popravy a Král Václav II. udělil Klatovům právo ražení mincí (brakteátů)²⁵⁾. Za vlády Karla IV. zde začíná aktivní obchodování s Bavorskem, zakládají se rybníky, chmelnice a město má privilegium vybírat clo²⁶⁾. Tomuto rozmachu odpovídala i výstavba města, stejně jako poměrně značný počet kostelů, klášterů a církevních institucí. Městské jádro doplnilo v průběhu třináctého až šestnáctého století mohutné opevnění, které se z části zachovalo dodnes.

Rozvoj města pokračoval i za husitské revoluce – Klatovy patřily mezi přední husitská města. Město se začalo přestavovat v duchu pozdní gotiky a rychle a bohatě se rozvíjelo. Roku 1520 bylo město postiženo zhoubným požárem, při němž byl zničen dosavadní listinný materiál. Klatovy se však brzy vzpamatovaly a již v polovině téhož století byly na sedmém místě mezi nejbohatšími a nejvýznamnějšími městy v Čechách. Počátek 16. století přinesl největší hospodářský rozmach a bohatou stavební činnost.

²⁵⁾ Jirůk, V.: Klatovské oprátky, 1. vydání. Plzeň Fraus, 2004, 361s., ISBN 80-7238-376-0.

²⁶⁾ Weinmann, J.: Zajímavosti z historie Klatov od založení do konce roku 1939, Typos Klatovy, 1997

Výstavnost tehdejšího města reprezentuje započetí výstavby Černé a Bílé věže, radnice, farního chrámu a nových městských domů.

Rozkvět renesanční výstavby je však zastaven jak vojenskými konflikty, tak i dalšími ničivými požáry. Ale ani tyto strasti nezměnily nic na faktu, že Klatovy byly po roce 1600 jedním z nejlépe budovaných českých měst a patřily k pýchám Českého království, o čemž svědčí mimo jiné i známá rytina pohledu na město z roku 1602 od významného rytce Willenberga ²⁷⁾.

Třicetiletá válka je pro město znamením velkého úpadku. Město utrpělo značné škody za vpádu švédských vojsk, která obsadila město celkem třikrát a to roku 1641, 1645 a 1648 ²⁸⁾.

Spásou byl pro Klatovy až příchod jezuitů. Léta páně 1636, přesně 11. března, dorazili do Klatov první jezuité ²⁹⁾. Jezuité sice na území Čech prosluli nevybíravými metodami rekatolizace, z druhé strany však jejich přítomnost rozkvět města výrazně podpořila. Přičinili se jak o rozkvět města samotného, tak i o rozkvět vzdělanosti. Vystavěli zde jezuitskou rezidenci, později povýšenou na kolej, později byl pro její potřeby založen kostel, dnes jedna z dominant klatovského náměstí. Nedlouho poté začali jezuité s výukou a postupně vzniklo latinské gymnázium. Díky nadacím mohli zdarma studovat i synové z nejhudších rodin, pokud projeví dostatečné nadání. Město se změnilo duchovně i svými vnějšími projevy. V roce 1685 se stalo poutním místem vlivem mariánského obrazu, který byl ze soukromí přenesen do děkanského kostela. Zbožní poutníci přinášeli městu značné příjmy a město bohatlo a rozvíjelo se. Tento slibný nástup však zastavil opět požár. Tentokrát ho založili francouzští žháři v červenci roku 1689. Požár zničil kromě domů i nové umělecké poklady města – shořel interiér jezuitského kostela, velká radniční síň, obrazy, erby, listiny i zvony. Zmizely prakticky všechny pozdně gotické a renesanční památky ³⁰⁾. V roce 1694 se ve městě začalo s budováním dalšího kostela – dominikánského a město se pomalu začalo zaplňovat barokními stavbami.

V roce 1712 navštívil město císař Karel IV., který zde přijal hold českých stavů. Klatovy byly zásluhou zázračného mariánského obrazu vyhlášeným poutním místem a náboženský život ve městě byl čím dál tím intenzivnější, čemuž napomohl také dominikánský řád, který se do Klatov vrátil. V rámci reforem správy za Marie Terezie

²⁷⁾ Weinmann, J.: Zajímavosti z historie Klatov od založení do konce roku 1939, Typos Klatovy, 1997

²⁸⁾ Jiřík, V.: Klatovské oprátky, 1. vydání. Plzeň Fraus, 2004, 361s., ISBN 80-7238-376-0.

²⁹⁾ Weinmann, J.: Zajímavosti z historie Klatov od založení do konce roku 1939, Typos Klatovy, 1997

³⁰⁾ Jiřík, V.: Klatovské oprátky, 1. vydání. Plzeň Fraus, 2004, 361s., ISBN 80-7238-376-0.

se staly Klatovy roku 1751 sídlem krajské vlády a kriminálního soudu. Roku 1773 byl zrušen jezuitský řád a roku 1786 i řád dominikánský. Jejich zrušení otevřelo dveře národnímu probuzení. Ve městě začala působit nová společenská vrstva – osvícenecké úřednictvo a důstojnictvo. Jezuitská kolej se dostala do správy rakouské armády a armádním účelům sloužila za všech režimů až do počátku XX. století, kdy ji převzalo město Klatovy a část krásně zrestaurovalo pro účely velice moderní městské knihovny a část jako nákupní centrum. Z města byla vytlačena bývalá jezuitská latinská škola a jako náhrada bylo roku 1812 zřízeno gymnázium, které i přesto, že zpočátku byla vyučovací řečí němčina a latina vychovalo řadu významných osobností českého obrozeneckého hnutí v čele s Václavem Matějem Krameriem, vydavatelem prvních českých novin a zakladatelem české tiskárny a skladu knih s názvem Česká expedice. V témže roce – 1812 navštívil Klatovy císař František Josef I³¹⁾.

K hospodářskému rozkvětu města na počátku 19. století přispěla stavba silnic spojujících město se západem i východem. Byly to především silnice spojující Plzeň se Železnou Rudou a Domažlice s Českými Budějovicemi. Později byly ve stejných směrech zbudovány železniční tratě.

Počátkem 19. století město také zcela změnilo svoji tvář – bourala se část opevnění, městské brány, zasypávaly se příkopy. Toto období bylo poznamenáno úřednickými rozhodnutími v duchu germanizačního programu vídeňského dvora.

V období druhé poloviny 19. století se začal ve městě rychle rozvíjet společenský český život spolu s kulturním a sportovním vyžitím, vzniká řada různých pěveckých, literárních, sportovních a dalších spolků a v roce 1882 zahájilo svou činnost muzeum. V roce 1866 bylo klatovské gymnázium prohlášeno za české a začalo se v něm vyučovat česky. V té době byl ve městě také bohatý kulturní život, působila zde řada výrazných hudebníků jako skladatel Leopold Eugen Měchura, Dr. Ludovík Procházka a ředitelé kůru Mansuet Klička a Jan Talich.

Na přelomu 19. a 20. století bylo pro vývoj města charakteristické přesouvání hospodářského i společenského života na předměstí. Tradiční řemeslná odvětví – plátenictví a soukenictví připravila podmínky pro tovární výrobu prádla, prosazoval se kožedělný a strojírenský průmysl. V rámci industrializace Čech se Klatovy soustřeďovaly v první řadě na textilní průmysl, zejména na dodnes známou a významnou výrobu pánských košil.

³¹⁾ Weinmann, J.: Zajímavosti z historie Klatov od založení do konce roku 1939, Typos Klatovy, 1997

Z Klatov se stalo přirozené centrum celého Pošumaví – kulturní, společenské i výrobní. Město bylo postupně vybaveno plynárnou, elektrárnou a nemocnicí. Město v celé historii proslavily nejen tradiční výrobky, ale také klatovské karafiáty, pěstované zde z francouzských semen od roku 1913.

Po vzniku samostatného Československa se začaly Klatovy slibně rozvíjet, ale tomuto rozvoji učinily konec jednak velká hospodářská krize na začátku 30. let a následující období mezi dvěma světovými válkami. To bylo i v Klatovech výrazně poznamenáno hospodářskou krizí a blížícím se nebezpečím fašismu. Zvláště tísnivá situace byla po roce 1938, kdy se výrazně změnilo území tehdejšího Klatovska a po obsazení části českého území byla hranice s Německem vzdálena od Klatov pouhých 10 km.

Okupace německými fašisty v letech 1939 – 1945 představuje jedno z nejtěžších období v historii města. Klatovy se staly sídlem tzv. oberlandrata a Gestapa, jehož působnost sahala daleko do jižních Čech a vrcholem jeho činnosti bylo ve dnech heydrichiády popravení 73 českých vlastenců v Lubském lese. Po osvobození města 5. května 1945 americkou armádou souvisejí dějiny města úzce s celkovým charakterem situace v Československu, nastává období nejistoty a následného komunistického útlačku.

V tomto posledním období klatovských dějin lze najít jak relativně pozitivní tak i smutné momenty. Z vnějšího pohledu na město zmizela malebná zástavba celých starých městských čtvrtí (Rybníčky, U štiky, Pod koníčky), která byla nahrazena panelovými domy. Na samém úpatí zbytků městských hradeb a historického jádra města byl neuváženě vybudován hlavní silniční průtah městem a snad vrcholem těchto necitlivých zásahů do podoby starobylého města bylo vybudování administrativní budovy KSČ a ROH. V samotném historickém jádru města tak zanikla stará zákoutí ulic a byl zlikvidován i rodný dům jednoho z nejvýznamnějších klatovských rodáků – národního buditele Václava Matěje Krameria.

V první polovině 20. století dosáhlo v Klatovech značného rozkvětu střední a odborné školství. Klasické gymnázium bylo přeměněno na modernější reálné gymnázium, byla zřízena Střední zemědělská škola, čtyřletá Obchodní akademie, Střední průmyslová škola, Střední zdravotnická škola, Základní umělecká škola a další různá odborná učiliště.

V současné době světová sláva některých klatovských podniků pominula (např. Kozak, Šumavan, Škoda), ale do povědomí se dostávají jiné, spíše menší firmy, které dosahují též dobrých výsledků (stavební, dřevozpracující firmy, kovovýroba, drobné služby obyvatelstvu atd.).

Výsledkem jednotlivých historických vývojových etap a budovatelských snah je v 21. století město s dlouhou a bohatou kulturně-historickou tradicí, se živou a moderní současností, město vlídné a pohostinné.

Městská památková zóna v Klatovech byla vyhlášena v roce 1992. Její jádro tvoří nejstarší část města vymezená zbytky městských hradeb. Spolu s některými přílehlými lokalitami charakterizují hospodářský a sociální vývoj města v 19. století – století, které znamenalo zlom ve vývoji města.

Hned při první procházce centrem na návštěvníky dýchne atmosféra dávných časů. Tady pulzuje život mezi obchody a pohostinskými zahrádkami, tady se připomínají důležité události a probíhají některé významné akce. V těchto místech pocítí tu živou tradici a zároveň i sílu stejně jako i přirozenou a hřejivou pohostinnost, která odtud zvláště v letních měsících vyzáruje do okolí.

7.3 Klatovské pamětihodnosti

Klatovy jsou turistickou destinací s atraktivním historickým centrem. Obklopeny mohutnými hradbami s baštami, uprostřed s rozlehlým čtvercovým náměstím, uzavřenými bloky měšťanských domů, s poměrně značným množstvím církevních objektů, patřily v minulosti mezi výstavní královská města.

V průběhu staletí se město utvářelo do své dnešní podoby uchovávaje si svou neopakovatelnou atmosféru uplynulé doby v podobě několika historických architektonických celků.

Klatovská Černá věž

Hlavní stavba klatovského panoramatu, dominanta města. Téměř 82 metrů vysoká věž, která je dílem mistra stavitele Antonína Salnellyna, postavená v letech 1547 – 1557. Důvody, které vedly město k výstavbě věže byly obranné, i když nešlo pouze o účelový objekt, ze kterého by bylo možné v čase nebezpečí přehlédnout celé město a okolí a objevit nepřítel či požár. Svoji úlohu tehdy sehrály i motivy estetické a společenské, neboť prosperující královské město potřebovalo reprezentaci.

Věž je vystavěna v pozdně gotickém slohu z hrubě tesaných a nikdy neomítnutých kvádrů – odtud tedy název „černá“, i když podle pověsti svůj název získala údajně poté, co byla několikrát sežehnutá při velkých požárech ve městě a získala tak tmavočerné zabarvení. Z úrovně náměstí vede 226 schodů na vyhlídkový ochoz věže v jejím pátém patře, z něhož je nezapomenutelný výhled nejen na město samotné, ale za jasného počasí i na vzdálené vrcholy Šumavy a za velmi dobré viditelnosti i na vrcholky Alp.

Otevírací doba Černé věže:

Květen – září: denně kromě pondělí 9.00 – 12.00 13.00 – 17.00

Říjen a duben: soboty a neděle 9.00 – 12.00 13.00 – 16.00

Vstupné: 40,- Kč dospělí; 20,- Kč děti a studenti.

(obrázek viz. příloha 2)

Klatovské katakomby

Jedinečná památka v Klatovech, patřící mezi nejznámější památky města. Katakomy začínají svoji historii v letech 1656 – 1675, kdy Jezuité započali na klatovském náměstí stavbu kostela Neposkvrněného početí P. Marie a sv. Ignáce. Krypta, kde byli pohřbívány významné osobnosti města a jezuitského řádu a později také bohatí šlechtici se nalézá v základech kostela. V podzemí bylo pochováno na 200 těl, která se díky důmyslnému ventilačnímu systému přirozenou cestou mumifikovala a uchovala po staletí. Vzduch se v kryptě vysušoval prouděním vzduchovými kanály vedenými dutými sloupy v lodi kostela, které vyúsťovaly až na střeše kostela a přiváděly do sklepů suchý vzduch, který byl příčinou konzervace zemřelých těl. Bohužel v roce 1937 došlo při opravách kostela k zazdění některých průduchů a tím došlo k následnému napadení mumií plísněmi a hnilobou a původní dubové rakve byly napadeny aktivním červotočem. Většina těl podlehla zkáze a musela být pohřbena na hřbitově. K této zkáze přispěla i vysoká návštěvnost a vandalismus. K nápravě stavu došlo až v roce 1963, kdy katakomby převzalo jako nájemce město. Celou tehdejší akci projektovali, řídili a prováděli v několika etapách přední odborníci ústředních odborných ústavů. Do dnešních dnů se zachovalo jen třicet mumifikovaných těl, která jsou vystavena ve skleněných rakvích. Přes veškerou snahu a úpravy je však stále nutné omezovat bezprostřední styk s mumiemi a upravovat návštěvní hodiny. Důvodem je záchrana kulturní památky světového významu.

Katakomy jsou otevřeny od května do září denně v době 9.00 – 12.00 a 13.00 – 17.00. V měsících dubnu a říjnu pouze v sobotu a v neděli a ve svátky v době 9.00 – 12.00 a 13.00 – 17.00.

Vstupné: 40,- Kč dospělí; 20,- Kč děti 6 – 15 let a studenti.

Klatovská radnice

Budova městské radnice byla postavena jako první jednopatrová budova na klatovském náměstí v letech 1557 – 1559. Od té doby prošla řadou změn a úprav v letech 1689, 1758 a 1781, přičemž poslední z roku 1925 byla nejpodstatnější. Při ní byla provedena nástavba dalšího patra a nových novorenesančních štítů. Původní gotické jádro budovy bylo při přestavbě zachováno ale celkově dostala radnice spíše renesanční vzhled s typickými sgrafity. Z velké části zůstalo dodnes zachováno i dřevěné vybavení interiérů.

(obrázek viz. příloha 3)

Jezuitská kolej

Někdejší Jezuitská kolej pod Černou věží byla postavena v letech 1675 – 1679. V koleji působil koncem 17. století Bohuslav Balbín. Po zrušení jezuitského řádu se Jezuitská kolej dostala do správy rakouské armády a armádním účelům sloužila za všech režimů až do počátku 20. století, kdy ji převzalo město Klatovy a část krásně zrestaurovalo pro účely velice moderní městské knihovny a část jako nákupní centrum.

Bílá věž

Druhá věž ve městě. Byla postavena v roce 1581 jako zvonice a zároveň vchod do děkanského kostela. Horní patro věže shořelo v roce 1689. Po roce 1758 byla věž zvýšena o třetí patro a přestavěna v barokním slohu.

(obrázek viz. příloha 2)

Klatovská barokní lékárna U Bílého jednorožce

Zařízení barokní lékárny U Bílého jednorožce je jedinečnou památkou takového významu, že je dnes zahrnuta v seznamu kulturních památek UNESCO. Její barokní inventář pochází z roku 1773 a mimo nábytku se zachovalo i originální lékařské náčiní. Lékárna dostala název od bílého rohu mořského narvala, který býval vyvěšený nad vchodem. Provoz lékárny se datuje již od roku 1639 a probíhal až do roku 1996, kdy byl ukončen, tedy po více než třech stoletích. Interiér byl poté upraven a stal se součástí expozic Okresního muzea a od té doby je také zpřístupněn veřejnosti.

Ve stejném domě se nacházejí prostory Galerie Klatovy – Klenová, která ve třech podlažích celoročně nabízí zajímavé výstavy.

Otevírací doba lékárny:

Květen – říjen: denně kromě pondělí 9.00 – 12.00 13.00 – 17.00

Vstupné: 25,- Kč dospělí, 15,- Kč děti a studenti; Skupina: 20,- Kč dospělí, 10,- Kč děti a studenti; s cizojazyčným výkladem: 30,- Kč dospělí, 15,- Kč děti a studenti. V době mimo sezónu je možná návštěva po předchozím objednání.

Otevírací doba galerie:

Úterý – neděle: 10.00 – 12.00 13.00 – 17.00

Vstupné: 25,- Kč dospělí; 15,- Kč děti, studenti a důchodci.

Vlastivědné muzeum Dr. Hostaše

Klatovské okresní muzeum a galerie náleží mezi největší a nejvýznamnější ústavy tohoto druhu. Muzeum je bývalou záložnou, postavenou v secesním slohu roku 1905. Jen o rok později sem byly přeneseny cenné sbírky muzea, založeného r. 1882 spojením městských sbírek se sbírkami mlynáře F. Junga, amatéra, ale nadšeného sběratele starožitností. Současných rozměrů dosáhlo muzeum zvláště soustavnou prací dr. Hostaše na přelomu století. Cenné regionální sbírky jsou celoročně ve stálé expozici přístupné veřejnosti. V prvním patře muzea je instalována stálá expozice „Historie Klatovska“ a kromě toho se zde konají také aktuální moderní tématické výstavy.

Otevírací doba:

Květen – září: denně kromě pondělí 9.00 – 12.00 13.00 – 17.00

Říjen – duben: od úterý do pátku 9.00 – 12.00 13.00 – 17.00

Mimo otevírací dobu je návštěva možná po předchozím objednání.

Vstupné:

Expozice: 20,- Kč dospělí, 10,- Kč děti; skupina 15,- Kč dospělí, 8,- Kč děti

Rodinné (expoziční): 40,- Kč nejméně 3 osoby, z toho 1 dospělý

(obrázek viz. příloha č. 3)

Dům ČP. 1

Pravděpodobně nejstarší dům v Klatovech. Byl dostavěn kolem roku 1600. Jeho částečně zděné sklepy nevylučují vznik v době přemyslovské. Uvnitř domu se nacházejí původní renesanční klenby a prostory mázhaus.

Dům ČP. 70

Je jediným klatovským domem s figurálními sgrafity, která byla odkryta v roce 1912-1913 a restaurována.

Dům ČP. 90

Je jedním z nejpamátnejších a stavebně nejcenějšých domů ve městě. Je to jednopatrová budova s pozdně gotickým jádrem, velkými, ve skále tesanými sklepy a pozdně gotickým vchodovým kamenným portálem.

Klatovské městské hradby

Městské hradby jsou jedinou stavební památkou ze 13. století, tedy z doby založení města. Jeho opevnění spočívalo ve dvojím zdivu ze žulového kamene, obehnaného příkopy a chráněného baštami podkovovitého a čtverhranného tvaru a dvěma vysokými kruhovými věžemi. Do města vedly 3 brány a 2 branky. Systém hradeb byl během 14. a 15. století zdokonalován.

Zbytky hradeb i věží jsou dodnes zachovány po celém obvodu města, zejména na východní a severní straně.

7.4 Klatovské kostely

V každé vesničce a v každém městě naší země je kostel nebo kaple. Stojí většinou na významném místě obce. Naši předkové je budovali s vírou a láskou k Bohu, aby se s ním mohli společně a intenzivně setkávat.

I pro naši generaci jsou to stavby, kde obdivujeme nejen krásu stavebního slohu a nádheru oltářů, ale kde můžeme prožívat kontinuitu svého života víry s životem a vírou minulých generací.

Množství a krása kostelů v Klatovech nám k tomu dávají jasnou výzvu. Je tedy na nás, abychom i my předali budoucím generacím toto duchovní a kulturní dědictví v neztenčené míře.

Arciděkanský kostel Narození Panny Marie

Farní kostel, budovaný krátce po založení města, takže nejstarší zdivo dosud zachované pochází z konce XIII. století. Kostel byl zbudován jako prostá basilikální stavba a byl v několika etapách přestavován, poprvé koncem 14. století.

Výstavbou nové křížové lodi kostela počátkem XV. století vznikl síňový prostor, v českém stavitelství té doby dosti vzácný, s dvojicí křížových kleneb, vytvořený netradičně v duchu P. Parlěře. Autorem klenby nového kněžiště byl Linhart z Alenberku, autor klenby kostela v Českém Krumlově. Podle názoru odborníků je tato stavba největším a nejvzácnějším stavebně uměleckým dílem ve městě.

Kromě pozdější přístavby kaple zvané Oliveta zůstal vnější tvar chrámu až do přestavby v letech 1898 – 1908 beze změny. V uvedených letech provedl architekt Josef Fanta podstatné stavební zásahy, kterými se snažil přizpůsobit vnější vzhled kostela stavu zobrazenému na historické Willenbergově kresbě z počátku XVII. století. Přitom však obohatil vnější vzezření mnohými novogotickými prvky, zejména na západním průčelí kostela, jehož úprava je dílem sochaře Čenka Vosmíka. Při této úpravě kostela byl odstraněn i ranně barokní portál z roku 1678 s reliéfem Panny Marie Klatovské a byl přenesen nad průchod Bílé věže postavené vedle kostela jako zvonice.

Na hlavním oltáři je umístěn obraz Panny Marie Klatovské. Obraz Matky Boží, která chová na klíně malého Ježíše, má původ v severní Itálii nedaleko jezera Lago Maggiore v údolí Vegezzo. Je to kopie obrazu z tamějšího kostelíku v městečku Re, kterou přinesl

s sebou do Klatov italský kominík Ricolti kolem r. 1650. V Klatovech se usadil a koupil domek, který stál na místě dnešní kaple „Chaloupky“ kde obraz uchovával. Jeho dcera, která obraz od otce zdědila, se rozhodla ho kvůli finanční tísní prodat. Při modlitbách však spatřil její manžel 8. července 1685 krůpěje krve, kapající z rány Panny Marie na čele. Obraz byl proto odnesen do arciděkanského kostela a po vyslechnutí mnoha svědků, kteří úkaz viděli, byl umístěn na hlavní oltář. Tomu předcházel velký průvod ulicemi města. Pouť k mariánskému obrazu bývala po celé 17. a 18. století významnou společenskou událostí, která měla značný vliv na prosperitu města. Roku 1990 byla tato slavná tradice po více než čtyřicetileté přestávce obnovena a každoročně je slavena památka jako pouť k zázračnému obrazu P. Marie.

Vnitřní vybavení kostela prošlo několika změnami. Současný stav ovlivněný mnohými poutěmi k zázračnému obrazu P. Marie pochází z konce 17. a začátku 18. století.

(obrázek viz. příloha 4)

Jezuitský kostel Neposkvrněného početí P. Marie a sv. Ignáce

Tento kostel je bezesporu druhou nejvýznamnější sakrální stavbou v Klatovech. Jeho historie je úzce spojena s dějinami jezuitské koleje, protože krátce po založení koleje budovat rozsáhlý kostel na rohu náměstí oddělený jen úzkou uličkou od koleje. Projektantem byl Jan Dominik Orsi, italského původu, kterého jezuité často využívali pro své stavby a který v té době v Klatovech žil. Vznikla tak mohutná stavba s masivním zdívkem, jejíž budování trvalo poměrně dlouho. Stavba byla postupně dokončována až do r. 1689, kdy francouzští paliči vypálili celé město a jezuitský kostel byl proměněn v ruiny.

Po požáru města se jezuité soustředili nejdříve na stavbu nové koleje a teprve potom se dostavuje kostel do původně projektované podoby, ale s přidáním některých pokročilých barokních prvků. Nejkrásnějším vylepšením vzhledu původní strohé stavby jsou tři nové portály, dílo Kiliána Ignáce Dienzenhofera, které jsou nejčistší formou soudobého baroka. Celková oprava trvala do r. 1717, kdy byl opravený kostel vysvěcen. V r. 1758 zuřil v Klatovech opět požár, při kterém interiér kostela unikl zkáze a opraveny musely být pouze věže. Roku 1773 byl zrušen jezuitský řád a péči o kostel převzalo město Klatovy. Po poškození dalšími dvěma požáry trvalo již delší dobu, než byl kostel opraven. Teprve r. 1817 byly zbudovány věžní helmice, které zdobí kostelní věže dodnes. Pozdější opravy interiéru a exteriéru nepřinesly již žádné stavební změny.

Pod chrámem je krypta přístupná veřejnosti, známá jako katakomby. Byla založena v r. 1656, postupně rozšiřována a stala se místem pohřbívání členů jezuitského řádu, šlechtických rodin i významných měšťanů.

(obrázek viz. příloha 4)

Kostel sv. Vavřince

Kostel je dílem dominikánů, kteří se v rámci protireformace vrátili do Klatov a v letech 1694 – 1709 ho zde vybudovali. Projektantem a stavitelem kostela byl Marc Antonio Gilmentti, Ital usedlý v Klatovech.

Vzhledem k tomu, že dominikáni nebyli tak bohatý řád jako jezuité, je kostel sv. Vavřince ve srovnání s ostatními jezuitskými kostely stavbou podstatně prostší a jednodušší. Vnitřní stěny jsou omítnuté a byly a jsou natřeny pouze na bílo, bez jakýchkoli maleb.

Roku 1786 byl dominikánský řád v rámci josefínských reforem zrušen a kostel prodán městu Klatovy. To jej pak pronajímalo jako skladiště.

Kostel byl nově zřízen a upraven a v roce 1866 vysvěcen na kostel gymnaziální a tak sloužil až do 50. let 20. století. Poté byl uzavřen a chátral tak, že ohrožoval bezpečnost chodců v ulici. Ještě před r. 1989 byla proto započata oprava fasády a střechy. Následovaly opravy interiéru a poslední oprava kostela skončila v roce 1999. Kostel byl zpřístupněn veřejnosti benefičním koncertem 9. června 2000 a v současné době slouží jako koncertní síň.

(obrázek viz. příloha 4)

Kostel sv. Martina a kaple sv. Anny na Hůrce

Na západním okraji města se nachází kopec původně zvaný Dubová Hůrka, nyní pouze Hůrka. Na jeho západním svahu stávala snad ještě před založením Klatov kaple sv. Martina, která byla duchovním centrem tří nejstarších vsí v tomto kraji: Beňovy, Novákovice a Hůrka. O udržování kaple pečovali poustevníci žijící na Hůrce. Poslední poustevník Martin zemřel počátkem 17. století a po jeho smrti kaple pustla, až bylo nutno ji zbořit. Na místo ní byl postaven r. 1736 kostel sv. Martina jako filiální kostel klatovské farnosti. Jedná se o prostou barokní stavbu s oltáři z roku 1741 z dílny klatovského řezbáře J. Fliegla.

Na vrcholku Hůrky (498 m. n. m.) je zřícenina kaple sv. Anny. Byla to jednoduchá stavba postavená mezi lety 1712 – 1725. Za vlády Josefa II. byla odňata církevním účelům a postupem času se změnila ve zříceninu. V současné době slouží v letních měsících jako místo pro různé koncerty.

Hřbitovní kostel sv. Michaela

Na severním okraji města je hřbitov, kde byly v těsném sousedství tři malé kostely: románská rotunda sv. Jiří, ranně gotický kostel sv. Jakuba a kostel sv. Michaela z r. 1380. Krypta rotundy sv. Jiří sloužila v 18. století jako skladiště střelného prachu. V roce 1784 při bouři zapálil blesk uskladněný střelný prach a nastalý výbuch zcela zdemoloval rotundu sv. Jiří a poškodil i kostel sv. Jakuba tak těžce, že bylo nutno ho také zbořit. Zůstal zde tedy pouze kostel sv. Michaela ve své jednoduché ranně barokní podobě.

Kostel sv. Mikuláše v Lubech

Mezi městem Klatovy a bývalou vsí Luby, dnes integrovanou součástí Klatov stojí uprostřed hřbitova filiální ranně gotický kostelík sv. Mikuláše. Původně se jednalo o jednoduchou gotickou stavbu ze 14. století. Po roce 1550 byl rozšířen do dnešní podoby. Z této doby pochází unikátní a nesmírně umělecky i historicky cenná malířská výzdoba – freska zachycující sv. Kryštofa. Z původní stavby je také zachován kamenný, bohatě profilovaný portál. Kostel byl opravován v polovině 18. století barokně, v jeho okolí jsou patrné zbytky jeho opevnění valem a příkopem, které jsou dodnes zachovány. Celý objekt byl občany Lub opraven v roce 1968, později byly restaurovány také fresky.

Kaple Panny Marie „Chaloupka“

Byla vystavěna v roce 1686 na místě chalupy, kde byl uchováván obraz P. Marie Klatovské, který byl odtud v roce 1685 přenesen do arciděkanského kostela. Vzrůstající počet poutníků k tomuto obrazu měl za následek mimo jiné též značný příliv peněžních prostředků do městské pokladny a město proto odkoupilo domek, kde byl obraz uchováván. Stavitelé kaple vedle náboženského účelu nesledovali žádné umělecké cíle. Jedná se o prostou, nízkou stavbu s barokním štítem a cibulovitou věžičkou na střeše.

Kaple je běžně označována lidovým názvem Chaloupka. Totalitní režim usiloval o její zboření, což se nepodařilo a při restaurování interiéru v roce 1996 byla odkryta původní nástropní freska.

7.5 Osobnosti Klatov

Jan Klatovský

Pravděpodobně se narodil v Klatovech. V roce 1599 se pokusil o sepsání historie Klatov. Působil jako učitel na klatovské městské škole.

Václav Matěj Kramerius (1753 – 1808)

Jeden z nejvýznamnějších rodáků. Osvícenec, národní buditel a nakladatel, studoval na jezuitském gymnáziu v Klatovech.

Josef Dobrovský (1753 – 1829)

Humanista a spisovatel narozený v Klatovech, studoval zde na jezuitských školách.

Pavel Kristián z Koldina (1530 – 1589)

Univerzitní profesor, staroměstský kancléř, autor „Městských Království Českého“.

Jan Florian Hammerschmidt (1652 – 1735)

Dějepisec, autor „Historie klatovské“, vycházel z pramenů Jana Klatovského.

Bohuslav Balbín (1621 – 1688)

Dějepisec, autor „Rozpravy na obranu jazyka slovanského zvláště českého“.

František Křížík (1847 – 1941)

Elektrotechnik a vynálezce.

Jaroslav Vrchlický (1853 – 1912)

Básník, po kterém je pojmenováno nynější klatovské gymnázium.

Josef Thomayer (1853 – 1927)

Lékař a spisovatel, přítel Jaroslava Vrchlického.

Antonín Randa

Právník, abiturient klatovského gymnázia.

Václav Talich

Dirigent, též abiturient klatovského gymnázia.

7.6 Zvláštnosti a zároveň typické záležitosti města

Klatovské karafiáty

Karafiát, jemuž dal švédský botanik K. Linné honosný název „božská květina“ začali klatovští zahrádkáři a zahradníci pěstovat již po skončení napoleonských válek. Historie klatovských karafiátů začíná přistěhováním rytmistra barona Volšanského roku 1813, který si přivezl semena francouzských karafiátů z města Nancy, vypěstoval z nich drobnokvěté karafiáty a začal je rozdávat svým známým. Brzy u nich vzbudil zájem o tuto květinu. Díky jejich mravenčí práci, umělému sprašování a přísnému výběru rostlin se podařilo karafiát zdokonalit tak, že Klatovy byly již od 19. století známy jako město karafiátů. Pěstitelé zde vyšlechtili pravý český karafiát. Klatovští pěstitelé navázali styky s pěstiteli v Německu a v roce 1831 se klatovské karafiáty začaly prodávat do Itálie, Německa, Anglie i Švédska. Po roce 1846 se klatovské karafiáty začaly pěstovat ve velkém rozsahu.

Více než jedno století se pěstování karafiátů v Klatovech věnovali zahradníci, jejichž výpěstky slavily velké úspěchy na tuzemských i zahraničních výstavách.

Počátek 20. století přinesl pro pěstitele karafiátů problém v podobě plísňové karafiátové. Nastal postupný útlum pěstování, který nakonec dovršila první světová válka.

Jen pomalu docházelo k ozdravování kultur a ze zdravých semen k pěstování stále lepších a lepších odrůd. V roce 1931 zapůjčila Městská spořitelna v Klatovech, sídlící ve své nové budově, kam bylo později umístěno muzeum, svoji zahradu klatovským pěstitelům karafiátů k uspořádání výstavy. Tradice výstav byla později obnovena v zahradě na druhé straně téže ulice, kde se výstavy konají doposud.

V roce 1954 byl ustanoven v Klatovech kroužek zahrádkářů, dnes specializovaná organizace pěstitelů klatovských karafiátů při Českém zahrádkářském svazu. Jejimi členy jsou dnes Peter Pošedla, Ing. Jaroslav Nováček, Věra Rupertová, Jan Pavlík, Jan Hulec a Radka Šuryová. Výsledky jejich úsilí lze shlédnout každoročně na dnes již tradiční výstavě v období klatovské pouti. Nejen Klatované tak mají možnost obdivovat barevnou krásu tisíců karafiátů v nejrůznějších barevných kombinacích, kterým chybí jen černá, modrá a zelená. Významným znakem klatovských karafiátů je to, že se jedná o mrazuvzdornou trvalku, i když po čase také zanikne. Od jiných druhů se odlišuje

hladkými okvětními plátky. Dnes má klatovský karafiát asi šedesát uznávaných druhů, které mají zaručenou stabilitu a množí se hřížením.

Prestiží každého pěstitele je vyšlechtění nového druhu, který vzniká pouze ze semen jako výsledek přirozeného křížení. Práci ztěžuje malý počet jediných opylovačů, čmeláků, i genetická nestabilita nových rostlinek. Výsledek se definitivně potvrdí až za sedm let. Pojmenování je pak výsadou pěstitele. Dnes se upouští od použití křestních jmen.

Současných pět nadšenců se potýká s mnoha problémy. Jeden z největších charakterizují klatovští „karafiátníci“ jako nedostatek dorostu. Všichni by proto rádi uvítali nové zájemce.

Klatovští dragouni

Po založení Československa byl ze zbytků 14. dragounského pluku, který byl v roce 1920 sloučen s československým 2. dragounským plukem v Dobřanech, vytvořen 4. jezdecký pluk Antonína Švehly v Klatovech. Úkolem pluku bylo obsazení pohraniční Šumavy a bojová účast na Slovensku. Dragounský pluk byl umístěn v prostorách bývalé jezuitské koleje po roce 1773, kdy byl zrušen jezuitský řád a později přemístěn do nově vybudovaných kasáren mezi Drnovým potokem a železniční tratí Klatovy-Horažďovice, kde sídlí vojenská posádka dodnes.

Již v dobách existence 4. dragounského pluku Antonína Švehly byla součástí posádky plukovní hudba. Dnes jsou Klatovští dragouni hlavně partou nadšených muzikantů, kteří se snaží udržet vysokou úroveň české dechovky a hlavně jejím prostřednictvím rozdávat radost a dobrou náladu. V současné době tvoří kmenový repertoár kapely písně jihozápadních Čech – Šumavy a Pošumaví. Celý repertoár je ještě mnohem bohatší, vybere si v něm každý milovník dobré dechovky.

Městská spravedlnost

Hrůzným mementem dotvářejícím pohled na každé středověké město bývalo popraviště se šibenicí. Takzvaná městská spravedlnost stála v Klatovech severozápadně od centra města, v místech dodnes označených křížem s nápisem „Pohřebiště popravených do roku 1842“. K návrší, dnes položenému uprostřed vilové zástavby, nás přivede ulice

s příznačným názvem Ke spravedlnosti. Ještě donedávna se při pracích v okolních zahradách objevovaly lidské kosti, někdy prý i celé kostry uložené v mělkých jámách.

Právo popravý obdrželi Klatovy od krále Václava IV. v roce 1381, čímž se rychtáři a konšelům dostalo pravomocí stíhat zločince i mimo obvod vlastního města.

Poslední poprava byla na klatovské spravedlnosti vykonána 13. října 1842 na Janu Seligovi z Ronšperka (dnešní obec Poběžovice na Domažlicku), který zavraždil a oloupil jistou Alžbětu Knarrovou.

Popravčí meč ozdobený rytinami je jako velká vzácnost dochován a uložen v muzeu v Klatovech.

7.7 Příroda ve městě

Městské parky

Klatovy se mohou pyšnit spoustou zeleně. Unavené nohy turistovy tak mohou spočinout v jednom z dokonale upravených a čistých parků, které přímo vybízejí k odpočinku a relaxaci. Každý si zajisté povšimne i státem chráněných, několik staletí starých stromů, které pamatují nejen pohnutou historii města, ale i období jeho slávy a rozkvětu.

Parky jsou skvěle udržované a upravené, jeden z nejhezčích v centru se nachází za Bílou věží, mezi bývalým vnitřním a vnějším opevněním. Travnaté plochy s parkovou úpravou se rozkládají téměř po celé délce vnějších hradeb města a k příjemnému posezení a odpočinku lze v malebných zákoutích využít dostatečné množství laviček.

Za návštěvu rozhodně stojí i Městské sady ležící jižně od centra města, vklíněné mezi Puškinovou ulicí a ulicí 5. května. Park se rozkládá podél břehů Drnového potoka a nalezneme zde oázu klidu a pohody, kolonádu se spoustou zajímavých soch, rybník s uměle vytvořeným ostrovem a samozřejmě zahradní restauraci pro případné občerstvení.

8 TURISTICKÉ ZAJÍMAVOSTI V OKOLÍ KLATOV

- Hrady a zámky -

Většina turistů se v Klatovském regionu vydává na prohlídky romantických hradů a zámků, mezi nimiž dominují vodní hrad Švihov, Velhartice, Rabí či hradní a zámecký komplex Klenová, které v hlavní sezóně nabízí zajímavé kulturní programy. Neméně navštěvované je i okolí Chudenic s „Americkou zahradou“, rozhlednou Bolfánek a Kvapilovým jezírkiem.

8.1 Vodní hrad Švihov

Pozdně gotický vodní hrad byl vybudován na místě bývalé tvrze na lukách v povodí řeky Úhlavy severně od Klatov roku 1480. Byl založen panem Půtou Švihovským, tehdy jedním z nejbohatších a nejvlivnějších mužů v Čechách. První část hradu byla dokončena v r. 1489, celý pak r. 1510. Na stavbě se podílel fortifikační odborník Benedikt Rejt. Po třicetileté válce již hrad nebyl obýván, v 18. století byla celá stavba přestavěna na bezcennou sýpku a v 19. století už byl hrad zcela opuštěn. Ve 20. století byl areál hradu postupně opravován a zpřístupněn veřejnosti. Jádrem hradu tvoří dvě obytná křídla, která uzavírají vnitřní pravidelná nádvoří. Kolem obíhalo předhradí zpevněné baštami a obehnané dalším vodním příkopem, který spolu s několika přílehlými rybníky vytvářel umělý ostrov. Hrad se svým opevňovacím vodním systémem patřil k nejlepším pevnostem své doby.

Provozní doba:

duben, říjen: so, ne, svátky 9.00 – 12.00, 13.00 – 15.00

květen, září: denně kromě pondělí 9.30 – 12.00, 13.00 – 16.00

červen – srpen: denně kromě pondělí 9.30 – 12.00, 13.00 – 17.00

Vstupné:

1. prohlídkový okruh – plné 40 Kč, snížené 30 Kč

2. prohlídkový okruh – plné 35 Kč, snížené 25 Kč

oba prohlídkové okruhy – plné 45 Kč, snížené 25 Kč

fotografování, kamera – 100 Kč

8.2 Hrad a zámek Klenová

Hrad

Jedná se o zříceninu jednoho z nejstarších hradů v Čechách (první zmínka roku 1287). Původně tvrz, která byla kolem r. 1420 přestavěna a opevněna a stala se jednou z pohraničních pevností českého státu. Hrad byl v 19. století romanticky upraven. Po celém hradu je možno se pohybovat libovolně dlouho bez průvodce a jeho terasy využít jako vyhlídkové místo na centrální Šumavu. V exteriéru je umístěn sochařský park.

Zámek

Romantický zámek vznikl jako jeden z prvních příkladů novogotického slohu v Čechách ve 30. letech 19. století na starších stavbách podél pozdně gotického opevnění. V přízemí zámku se nachází stálá expozice historických interiérů s dobovým nábytkem doplněná moderním uměním 20. století. Bývalá knihovna slouží jako reprezentativní svatební síň. Ve východním křídle zámku, v jeho nejstarších prostorách se nachází Harantova zámecká restaurace, která nese jméno nejvýznamnějšího rodáka z Klenové, renesančního humanisty Kryštofa Haranta z Polžic a Bezdružic.

Galerie Klatovy/Klenová patří k nejvýznamnějším muzeím umění České republiky. Specializuje se na české poválečné umění. Její součástí je vedle Galerie U Bílého jednorožce na hlavním klatovském náměstí i rozsáhlý areál na Klenové, kde probíhá vždy několik výstav současně v zámku, sýpce a hradu.

Provozní doba:

duben, říjen: denně kromě pondělí 10.00 – 16.00

květen, červen, září: denně kromě pondělí 9.00 – 17.00

červenec, srpen: denně 9.00 – 18.00

Vstupné:

plné – 60 Kč

snížené - 30 Kč

Prohlídka s průvodcem zahrnuje hrad a stálou expozici v přízemí zámku. Hrad a dočasné výstavy v sýpce a zámku je možno procházet volně bez průvodce. Zakoupené vstupenky platí také pro jednu návštěvu Galerie U Bílého jednorožce v Klatovech.

8.3 Zámek Chudenice

Místo je připomínáno již ve 13. století jako sídlo významného českého rodu Černínů. Starý zámek na náměstí byl z původní tvrze přestavěn v 16. století renesančně a v 18. století upraven barokně. V nádvoří se dochovaly zbytky původní středověké tvrze. V zámku je muzeum Josefa Dobrovského a pamětní síň hudebního skladatele Jaroslava Kvapila, který se zde narodil. Nedaleké arboretum – Americká zahrada patří k nejstarším v Evropě a nabízí návštěvníkům nádherné procházky mezi cizokrajnými stromy. V zahradě se nachází empírový zámeček zvaný „Lázeň“.

Zajímavostí chudenického zámku je Andělský pokoj a černá kuchyně. O Andělském pokoji se říká, že se v něm v roce 1601 zjevil Humprehtu Černínovi anděl, který mu zvěstoval smrt do tří dnů. Humpreht tak měl také skonat, aniž by onemocněl, či bylo nějak patrné, že se blíží jeho konec. O černé kuchyni se říká, že záchranou jediné ratolesti rodu zde vzniklo černínské rodové jméno.

Provozní doba:

duben, květen: so, ne, svátky 9.00 – 17.00

červen – srpen: denně kromě pondělí 9.00 – 18.00

září, říjen: so, ne, svátky 9.00 – 17.00

Vstupné:

plné – 20 Kč

snížené – 10 Kč

8.4 Hrad Rabí

Hrad rabí, považovaný za nejrozsáhlejší hradní zříceninu v Čechách, byl založen patrně již ve 13. století a patří k nejmohutnějším, nejrozsáhlejším a nejdokonaleji opevněným hradním stavbám v Čechách. Je pozoruhodné, že při pohledu od řeky Otavy se mohutně vypíná na vrcholu skalnatého hřebene z krystalického vápence, zatímco ze strany od zdejšího náměstí není téměř patrný.

Zajímavostí hradu je jeho dobytí roku 1420 Janem Žižkou a v roce 1421 při dalším obléhání hradu zde husitský hejtman přišel o své druhé oko.

Hrad je nejnavštěvovanějším hradem v regionu z hlediska domácího i zahraničního cestovního ruchu, průměrná roční návštěvnost je cca 40.000 lidí.

Kromě prohlídky objektu na hradě probíhají také nejrůznější akce, např. výstavy, přehlídky historického šermu, koncerty, divadelní představení, cestopisná vyprávění apod. Mezi pozoruhodné a neobyčejně atraktivní hradní zajímavosti patří letové produkce sokolníka Milana Zaleše a jeho dravých ptáků, které probíhají v letní sezóně každý den mimo pondělí.

Provozní doba:

duben, říjen: so, ne, všední dny kromě pondělí jen pro ohlášené skupiny nad 10 osob

9.00 – 12.00, 13.00 – 15.00

květen, září: denně kromě pondělí 9.00 – 12.00, 13.00 – 16.00

červen – srpen: denně kromě pondělí 9.00 – 12.00, 13.00 – 17.00

Vstupné:

1. okruh – plné 35 Kč, snížené 20 Kč, cizinci plné 85 Kč, cizinci snížené 50 Kč

oba okruhy – plné 60 Kč, snížené 35 Kč, cizinci plné 110 Kč, cizinci snížené 75 Kč

přístup na nádvoří – plné 20 Kč, snížené 10 Kč

fotografování – 20 Kč

kamera – 40 Kč

8.5 Hrad Velhartice

Středověký gotický hrad z počátku 14. století, který založil český pán Bohumil z Budčtic se nachází v krásné lesnaté krajině ve svahu nad řekou Ostružnou. Hrad patří k dispozičně ojedinělým dílům české hradní architektury. Nejznámějším majitelem hradu a zároveň i jeho stavitelem byl Bušek z Velhartic, komorník krále Karla IV.

Zcela originální je spojení hradního paláce Rajského domu s protější věží zvanou Putna pomocí 32 metrů dlouhého čtyřobloukového kamenného mostu na válcovitých pilířích. Roku 1627 byl k Rajskému domu připojen pozdně renesanční zámecký palác, který nese název po svém staviteli Huertovo křídlo.

V okolí hradu se nachází soubor lidových staveb – skanzen, sestavený z dochovaných šumavských chalup z Klatovska a Sušicka.

Prohlídkové sezóny jsou na hradě každoročně v říjnu ukončovány slavnostmi „Zamykání hradu“, spojenými s netradičními prohlídkami a s během o hradní klíč.

Provozní doba:

duben, říjen: so, ne, svátky 9.00 – 12.00, 13.00 – 16.00

květen, září: denně kromě pondělí 9.00 – 12.00, 13.00 – 17.00

červen – srpen: denně kromě pondělí 9.00 – 12.00, 13.00 – 18.00

Vstupné:

hrad – plné 35 Kč, snížené 25 Kč a 15 Kč

zámek – plné 35 Kč, snížené 25 Kč a 15 Kč

8.6 Hrad Kašperk

Hrad Kašperk byl založen jako pevný strážný hrad roku 1356 Karlem IV. Základ této mohutné stavby byl dokončen již roku 1361. Jméno tohoto nejvýše položeného královského hradu v Čechách (886 metrů nad mořem) vzniklo českým zkomolením z původního názvu Karlsberg – Karlova hora. Karel IV. ho nechal postavit z několika důvodů: horní povodí řeky Otavy bylo zdrojem zlata, které muselo být chráněno před Bavory (v té době byl v okolí nejdůležitější zlatorudný revír v Čechách – až do r. 1777 se zde těžilo ve 37 štolách) a dále měl hrad chránit obchodní zemskou stezku, která vedla z Pasova do Prachatic. Hrad byl proto postaven na strmém, skalnatém kopci, což z něj činilo velmi silnou pevnost.

Hrad nabízí nádherný rozhled na centrální Šumavu a okolní krajinu a v okolí hradu je mnoho procházkových okruhů a turistických stezek.

V prostorách hradu je expozice věnovaná hradu a době jeho zakladatele Karla IV., v průběhu roku jsou zde pořádány různé společenské akce a výstavy. Hrad bývá na rozdíl od jiných hradů otevřen i v době zimních prázdnin, kdy je opět zvýšený zájem o tuto kulturní památku.

Provozní doba:

duben, květen: denně kromě pondělí 9.00 – 17.00

červen – srpen: denně kromě pondělí 9.00 – 18.00

září, říjen: denně kromě pondělí 9.00 – 17.00

zimní prohlídky: 26.12. – 2.1. denně 10.00 – 16.00

Vstupné:

plné – 40 Kč, cizinci plné 70 Kč

snížené 25 Kč, cizinci snížené 60 Kč

9 INFORMAČNÍ CENTRUM MĚSTA KLATOV

Základním posláním turistických informačních center je výkon veřejné služby –
bezplatné poskytování základních informací turistům.

Městské turistické informační centrum se nachází přímo na hlavním klatovském
náměstí – na náměstí Míru 63, v budově městské radnice. V několika světových
jazycích jsou zde k dispozici informační materiály týkající se nejen cestovního ruchu,
ale i podnikatelského zázemí Klatov pro mimoměstské a zahraniční podnikatele
zajímající se o tento region.

Informační centrum dále nabízí kompletní informační servis – ubytování v hotelech,
penzionech, turistických ubytovnách, v soukromí, informace o stravování, dopravním
spojení, kontakty na průvodce, půjčovny kol, automobilů, autobusů a mikrobusů,
úschovny kol a zavazadel, hlídaná parkoviště.

K dispozici jsou zde rovněž aktuální informace o kulturním a sportovním a
společenském dění v Klatovech a okolí.

Informační centrum také nabízí kopírovací služby a propagační materiály – mapy,
průvodce, suvenýry.

Umožňuje také všem pořadatelům zábavných, sportovních a kulturních akcí, aby
nahlašovali své záměry informačnímu centru, aby tyto akce mohly být uveřejněny na
stránkách informačního centra a informace se tak dostaly do povědomí široké
veřejnosti.

Otevírací doba:

Letní sezóna: pondělí – neděle 9.00 – 17.00

Zimní sezóna: pondělí – pátek 9.00 – 17.00

Tel.: 00420 376 347 240

Informační centrum Města Klatov svou činnost realizuje ve dvou základních oblastech:

- I. základní služby
- II. doplňkové služby

9.1 Základní služby

Jsou poskytovány zcela bezplatně. Patří sem poskytování informací o:

- Klatovech a okolí
- Národním parku Šumava a chráněné krajinné oblasti Šumava
- historických, kulturních, technických a přírodních památkách
- umístění firem a organizací
- lokalizaci a pojmenování ulic
- společenských, kulturních a sportovních akcích
- dopravním spojení (MHD, železničním a autobusovém)
- ubytovacích a stravovacích možnostech
- aktivním i pasivním cestovním ruchu
- možnostech výletů po okolí
- možnostech rybaření

9.2 Doplnkové služby

Jsou realizovány na základě živnostenských listů pro nákup a prodej zboží, dále pak pro služby zprostředkovatelské. Doplnkové služby jsou služby placené, jež se řídí ceníkem informačního centra Klatovy.

K doplnkovým službám se řadí:

- prodej publikací, videonahrávek, map a turistických průvodců, suvenýrů, pohlednic a poštovních známek
- prodej vstupenek na koncerty Města Klatov
- prodej vstupenek do kina Šumava Klatovy
- prodej vstupenek na představení Městského kulturního střediska Klatovy
- tvorba plakátů
- kopírovací služby

9.3 Jiné činnosti informačního centra

Členství v organizacích a práce v komisích

Komise pro turistiku a cestovní ruch Euroregionu Šumava – jihozápadní Čechy

- předsedkyně pí. Místostarostka Mgr. Tomaierová, (Město Klatovy)

Spolek přátelství Města Klatov

– účast vybraných zástupců Města Klatov

Pracovní komise pro turistiku a cestovní ruch Euroregionu Šumava

– Bc. Kunešová (OŠKCR MÚ Klatovy)

Spolupráce s institucemi

Informační centrum Klatovy, respektive Město Klatovy, má uzavřenou smlouvu o spolupráci s Regionální rozvojovou agenturou Stachy (destinační management Šumavy)

– Informační centrum Klatovy především zpracovává a předává RRAS komplexní informace v oblasti turismu v regionu, např.:

- spolupráce na propagačním materiálu Desky Euroregion Šumava-Bayerische Einsenstein
- spolupráce na propagačním materiálu - katalog ubytování na Šumavě → informační centrum dodalo komplexní informace o ubytování v Klatovech a širokém okolí
- spolupráce na tvorbě propagačních materiálů regionu Šumava

Finanční spolupráce, sběr a vytvoření aktuálních podkladů pro:

- cyklostezky
- naučné stezky
- to „nej“ z regionu
- informační listy
- internetový portál cestovního ruchu
- spolupráce s informačními centry, zejména v regionu (know-how, kontakty)
- komunikace s agenturou Český Západ (IC Klatovy zasílá informace pro potřeby této firmy; významnější spolupráce na distribuci slevových karet Turist Card

- komunikace s Turist-Info Cham a některými dalšími bavorskými informačními středisky

Propagace města Klatov

Veletrhy a distribuce propagačních materiálů

- aktivní účast IC Klatovy na veletrhu Regiontour Brno 2006, 2007
- dodávání propagačních materiálů na veletrhy jiným zástupcům regionu či kraje (MADI Praha 2006, Lipsko 2006, Výstava cestovního ruchu v Plzni 2006)
- poskytování propagačních materiálů s některými přeshraničními informačními centry a subjekty CR (TIB Cham, Furth im Wald a dalšími)
- výměna informačních materiálů s jinými centry regionu (IC Sušice, IC Železná Ruda, IC Domažlice, IC Horšovský Týn, MIC Plzeň)

Internet

- prezentace Klatov v síti Internet na stránkách www.klatovy.cz ve třech jazykových mutacích – české, německé a anglické
- v průběhu roku 2005 se stránky města postupně vylepšovaly a provozovateli byly předávány informace, které byly použity v průběhu roku 2006 pro nově konfigurované stánky – dynamické, včetně nové grafické podoby
- rovněž bylo realizováno regionální internetové propojení stránek www.sumavanet.cz
- prezentace na portálu Plzeňského kraje – www.kraj-plzensky.cz; www.turisturaj.cz

Propagace v médiích

- Prezentace v odborném časopise COT Business: květen 2005 – možnosti cyklistiky v regionu
- Prezentace v ročníkovém vydání časopisu EUROBEDS 2005
- Prezentace ve slovenském časopise RELAX 2005
- Prezentace v časopise Místní kultura Praha a jeho umístění na [www stránkách](http://www.mistnikultura.cz) – www.mistnikultura.cz
- Prezentace v brožuře Dostupnost internetu: společnost Attavena, o.p.s., České Budějovice, červen 2005

- Prezentace v publikaci Turistická informační centra:
agentura A.T.I.C. Praha
- Prezentace v publikaci Turistické Call Centrum (2004 – 2005)
- Prezentace v kalendáři Města a obce 2005, 2006
- Prezentace v cyklomapě Plán měst – Klatovy – Nýrsko; nakladatelství Kompakt
- Prezentace v místních novinách – v měsíčníku Rozhled

Jiné propagační aktivity

- příspěvek do kroniky muzea Dr. Hostaše (Aktivity na udržení turistického ruchu; únor 2005)
- prodej časopisu Země Světa – Šumava; nakladatelství Země Světa
- dotazníkové šetření holandských turistů zaměřené na zlepšení cestovního ruchu v Klatovech a okolí
- spolupráce s agenturou SHOCART Praha (poskytnutí informací pro tvorbu cyklomapy)
- spolupráce s agenturou freytag@berndt Praha

Propagační projekty

- plán města Klatovy s mapou okolí – STOPAŘ; firma Daruma; srpen 2005; 2. vydání
- vytvoření nového turistického razítka s motivem dragouna; červen 2005; 2. vydání
- vytvoření letáků „Pamětihodnosti města Klatov“ pro Klášter Teplá za iniciativy Plzeňského kraje; červen 2005
- publikace o turistických možnostech v Klatovech, Chamu a okolí – Klatovy – Cham – Pošumaví; OŠKCR MÚ Klatovy ve spolupráci s Městem Cham; grantový projekt, česká, německá a anglická verze
- Cyklomapa Klatovy – Cham; OŠKCR MÚ Klatovy ve spolupráci s IC Cham; grantový projekt; začátek října 2005; česká a německá verze
- Brožura Památky a historie města Klatov; česká, německá, anglická, holandská a francouzská veze; 1. vydání
- Turistická informační brožura – Turistické informace 2005; česká verze; 2. vydání
- Vyrobeny nové dárkové předměty (tužky, trička, keramika)

Reklama

- naváděcí systém na sloupech Dopravního podniku Klatovy a klatovských komunikacích s využitím loga oficiálního informačního centra České republiky dle statutu Czechtourism Praha, deklarujícího kvalitu poskytovaných služeb
- orientační tabule DARUMA (plán města s turistickými informacemi)
- cyklomapy rozmístěné na vybraných místech ve městě

Z výše uvedených skutečností je zřejmé, že se Informační centrum města Klatov věnuje propagaci jak města, tak i informačního centra samotného velmi intenzivně. V posledních letech se propagace stále zdokonalovala a rozšiřovala i do jiných médií a lze předpokládat, že tomu tak bude i nadále. Bez dotací ze strany města by to bylo ovšem nemyslitelné. Je jen dobře, že se město nezdráhá věnovat finanční prostředky na propagační činnost informačního centra, jelikož hlavně díky propagaci města přichází do Klatov stále více turistů nejen českých, ale i zahraničních.

9.4 Struktura dotazů ze strany klientů Informačního centra Klatovy

Po celou dobu fungování Informačního centra Města Klatovy se dotazy klientů monitorují. Z průzkumu vyplynulo, že se dotazy stále opakují v rámci několika oblastí.

Druhy dotazů lze rozdělit do čtyř základních skupin:

1. *dotazy týkající se přímo města Klatovy,*
2. *dotazy „mimoklatovské“,*
3. *dotazy ohledně prodeje*
4. *ostatní dotazy – dotazy různého charakteru*

V rámci skupiny dotazů směřovaných přímo na město Klatovy můžeme mluvit přibližně o šesti podskupinách dotazů, a to o dotazech týkajících se:

- památek
- pořádaných akcí
- dopravy
- průvodcovských služeb
- firem
- možnosti přístupu na internet pro veřejnost

Struktura dotazů, jak již bylo výše naznačeno, se nemění. K nejfrekventovanějším dotazům patří dotazy týkající se ubytování a památek. Zvýšená poptávka je po atraktivních možnostech využití volného času (např. zábavní parky).

9.5 Statistika návštěvnosti Informačního centra Klatovy

Návštěvnost IC Klatovy v roce 2006

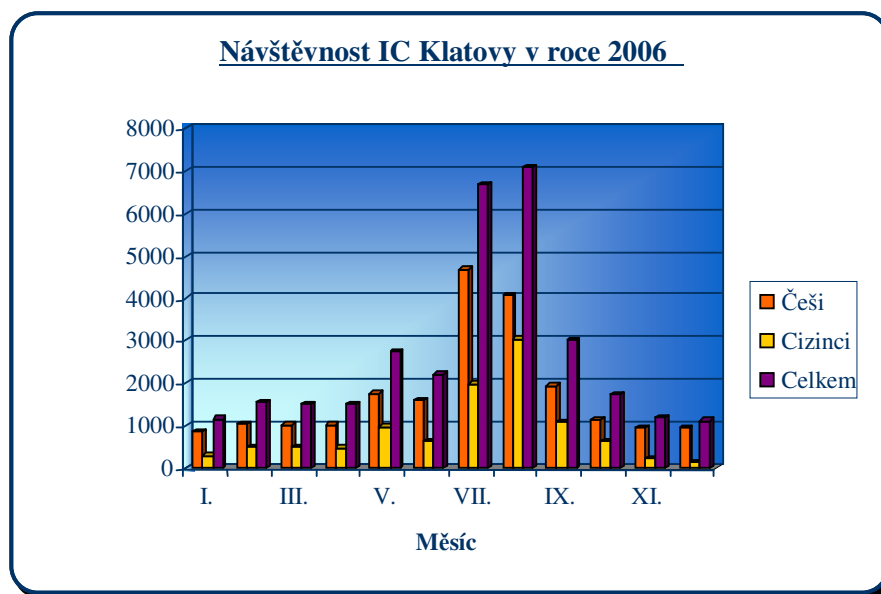
Tabulka č. 1

	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.
Češi	305	580	750	771	1194	1264	2838	3087	1767	1310	962	966
Cizinci	80	203	231	426	856	1130	2198	2418	1289	767	348	413
Celkem	385	783	981	1197	2050	2394	5036	5505	3056	2077	1310	1379

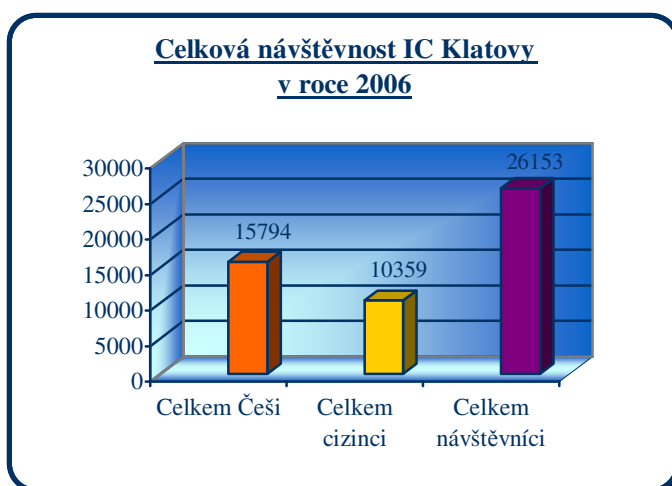
Čísla udávají počet návštěvníků

Zdroj: IC Klatovy

Graf č. 1

Graf č. 2

Návštěvnost IC Klatovy v roce 2007

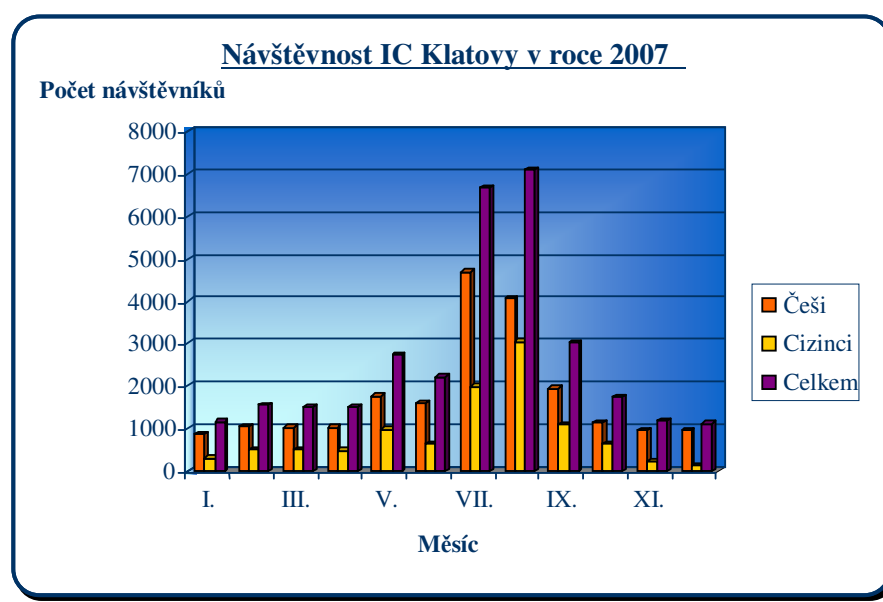
Tabulka č. 2

	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.
Češi	858	1057	1025	1024	1750	1584	4690	4060	1935	1123	947	963
Cizinci	298	484	490	474	977	632	1987	3033	1090	625	231	147
Celkem	1156	1541	1515	1498	2727	2216	6677	7093	3025	1748	1178	1110

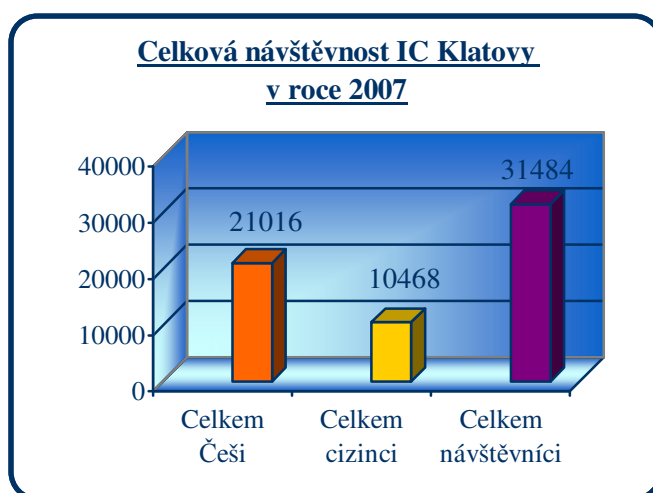
Čísla udávají počet návštěvníků

Zdroj: IC Klatovy

Graf č. 3

Graf č. 4

9.6 Vyhodnocení návštěvnosti za rok 2007

Rok 2007 byl pro klatovské informační centrum pracovně velmi náročný, ale zajisté rovněž naplněný velkým množstvím nezapomenutelných zážitků jeho zaměstnanců. Kvalitou odvedené práce a množstvím realizovaných akcí se úroveň organizace posunula o velký krok dopředu. Základní nabídka informačních služeb se realizovala v obdobném duchu jako v letech předcházejících. Činnost informačního centra byla již v roce 2006 nově rozšířena o prodej vstupenek do Kina Šumava a Městského kulturního střediska v Klatovech. Informační centrum se také kromě jiného aktivně zapojovalo do propagačních akcí města, účastnilo se veletrhů, seminářů, workshopů, společenských akcí, studijních cest, připravovalo propagační materiály, komunikovalo s jinými poskytovateli služeb v cestovním ruchu a sbíralo statistické údaje o návštěvnících, aby v závěru roku mohlo vyhodnotit turistickou sezónu a celkovou roční návštěvnost. Ta byla podle očekávání velmi příznivá pro rozvoj a podporu cestovního ruchu.

V porovnání s rokem 2006 vzrostl celkový počet návštěvníků o 5 331 osob, tedy o 20 %. Z toho počet Čechů vzrostl o 5 222 osob, což je nárůst o 33 %. Počet cizinců vzrostl o 21 osob, tedy o 0,26 %. Podle statistických údajů informačního centra převládají mezi turisty Češi nad cizinci. Vysoká návštěvnost je zaznamenávána téměř vždy v souvislosti s konáním významných akcí. Je zcela přirozené, že nejvíce návštěvníků se ve městě pohybuje v hlavní sezóně, tj. v červenci a v srpnu. V srpnu

návštěvnost kulminuje, což pravděpodobně souvisí jednak s oblíbeností tohoto měsíce co se týče výběru dovolené, jednak s povinným čerpáním dovolené v některých zemích (Holand'ané, Němci). Zářij a říjen jsou populární měsíce dovolených zejména seniorů. Zajímavý je nárůst počtu klientů z Nizozemí, což ale není jen záležitostí Klatov a okolí, ale jedná se o celorepublikový jev. Mezi těmito turisty najdeme především rodiny s více dětmi. Jsou to obecně nenároční turisté, směřující do přírody a dotazující se především na levnější způsob ubytování , zejména v kempech. Jejich délka pobytu v Klatovech a okolí se pohybuje mezi jedním až dvěma týdny. Vyhledávají doplňkové aktivity, zvláště pro děti. Němečtí turisté se dotazují zejména na ubytování v Klatovech, na místa, kde mohou dobře poobědvat, na možnost nakupování, na památky a na kulturní akce. Obecně jsou zaměřeni na krátkodobé pobyty, spíše jednodenní a jsou náročnější na poskytované služby, zejména na ubytování.

10 PARTNERSKÁ MĚSTA KLATOV

Twinningové partnerství (z anglického výrazu „twin“ – dvojče) mezi městy je založeno na konkrétním setkávání občanů měst, na osobních kontaktech, přátelstvích a společných projektech, které zásadním způsobem napomáhají procesu budování a rozvíjení Evropské unie.

Vývojový proces společnosti, vstup do EU a v neposlední řadě i neustále zdůrazňované slovo globalizace naznačují, že je třeba tuto spolupráci dále budovat a rozšiřovat tak, aby pokrývala širokou škálu aktivit, které se dotýkají všech občanů a přináší prospěch jak jim, tak městu. V tomto duchu funguje partnerství nejen jako organizační mechanismus územního rozvoje, ale projevuje se také jako prostředek, s jehož pomocí se rozvíjí územní integrace a strukturace.

Klatovy udržují partnerské vztahy se třemi evropskými městy – s německým městem Cham, nizozemským Heemskerk a francouzským Poligny. V počáteční fázi spočívalo těžiště vzájemných kontaktů na oficiálních představitelích obou měst, postupně se tyto vazby rozvinuly a to v oblasti kulturní a sportovní.

Partnerství měst je bezesporu všeobecně velkým přínosem pro cestovní ruch. Twinningová partnerství města Klatovy jsou zatím směřována na vzájemné pravidelné návštěvy a aktivity představitelů měst a zástupců – reprezentantů v oblasti sportovních a kulturních aktivit. Faktem je, že tyto dvě oblasti obsáhnou největší počet zúčastněných a mají nejvýraznější dopad na nejširší okruh občanů obou měst. Oblast kultury zcela jistě neselektivně prochází napříč spektrem občanskými společenstvími obou měst. Koncert či výstavu zpravidla navštěvuje široká skupina občanů bez rozdílu věku, odborného zaměření, vzdělání, i když samozřejmě i zde funguje jistá zájmová selekce – ovšem jiná než v případě specificky a odborně zaměřených sekcí.

Praktickým přínosem těchto vazeb je také podpora rozvoje nákupního cestovního ruchu (Klatovy – Cham), rozvoj poznávací a rekreační turistiky a rozvoj kulturní, sportovní a společenské turistiky (pořádání výstav, koncertů, hudebních setkání, sportovních setkání, výměnných pobytů). Jedním z hlavních přínosů partnerství je navázání nových kontaktů a to jak pracovních tak i osobních. Záměr využívat „silných stránek“ partnerských měst je zakotvena v Koncepci rozvoje spolupráce v rámci twinningového partnerství města Klatovy. Udržení a rozvíjení partnerství je také prioritou Koncepce rozvoje cestovního ruchu města Klatovy.

Heemskerk (Nizozemské království)

Počet obyvatel: cca 34 000

Partnerská smlouva mezi oběma městy byla podepsána až v roce 1997, ale přátelské kontakty byly navázány již počátkem 90. let.

Město Heemskerk leží při pobřeží Severního moře zhruba 30 km severně od Amsterdamu. Z původně rybářské osady vzniklo po roce 1945 rozsáhlé moderní město, které tvoří zázemí velkému komplexu nedalekých železáren CORUS. Je založeno na širokých komunikacích lemovaných zelení, zástavba je tvořena z velké části typickými holandskými rodinnými domky. Městem protéká i několik kanálů. V okolí Heemskerku se nacházejí velkokapacitní zahrádky na pěstování zeleniny, ale hlavně květin, především orchidejí. Jedna jejich odrůda byla pojmenována Klatovy. Holanští přátelé každoročně jako turisté navštěvují klatovskou pouť a jsou nadšeni místním folklórním festivalem. Tím vzbuzují zájem Holanďanů o klatovský region a aktivně podporují návštěvnost Pošumaví. V nizozemském městě je velmi aktivní „Přátelský spolek Heemskerk – Klatovy“, který má desítky členů. Někteří z nich se dokonce učí česky.

Poligny (Francie)

Počet obyvatel: cca 5 000

Poligny se nachází uprostřed departmentu Jura, v srdci vinařské oblasti, v podhůří masivu Haut-Jura, ve východní části Francie (kraj Franche – Comté, mezi Burgundskem a Švýcarskem).

Poligny je starobylé opevněné město s dlouhou historií – za dob Římanů to byla důležitá křižovatka obchodních cest, ve středověku pak významné centrum náboženského života. Dnes se Poligny nachází na křižovatce cest vedoucích z Paříže do Ženevy (RN 5) a ze Štrasburku do Lyonu (RN 83). Město je známé tradiční výrobou sýru „Gruyère de Comté“, produkcí vína a do dnešních dnů si zachovalo i některá tradiční řemesla jako je koželužství a umělecká práce se dřevem a sklem. Poligny je centrem gastronomie díky věhlasu Comté a vína, které se zde produkují. Najdeme zde také střední průmyslovou školu mlékárenskou, hotelovou školu, muzeum Comté, četné sklepy, kde Comté zraje, koliby a sýrárny v okolních vesnicích a k tomu početná vinařská družstva, v jejichž sklepech je možno ochutnat víno té nejvyšší kvality.

Cham (Německo)

Počet obyvatel: cca 17 300

Město Cham leží přímo na řece Řezné uprostřed přírodního parku Horní Bavorský les v blízkosti hranice s Českou republikou. Jako okresní město představuje Cham centrum celého regionu a ústředí pro bohatou infrastrukturu.

Cham je město s hrdou, proměnlivou historií a velkou tradicí; milé a živoucí s historicky významným centrem, trhovým a kostelním náměstím bez dopravního ruchu s krásnou kašnou, novými obytnými částmi a bohatou nabídkou pro volný čas a kulturní vyžití.

Hluboko do zdejšího regionu zasahuje atraktivita tohoto více než 1000 let starého obchodního města s jeho výhodnými nákupními možnostmi v kvalitních specializovaných obchodech a moderních obchodních domech. Pulzující, moderní život a idylická příroda se v Chamu v žádném případě navzájem nevyklučují, ale dokonce se zde jedinečným způsobem doplňují.

Cham je v zimě i v létě oblíbeným místem pro dovolenou, jak pro aktivní návštěvníky, tak pro ty, kteří si chtějí jen odpočinout. Zimní sporty a turistika v blízkém Bavorském lese, putování ve člunech po řece Řezné, ale také četné možnosti prohlídek památek a bohatý program kulturních a společenských akcí jsou součástí pestré nabídky, kterou rekreační oblast Cham nabízí. Především je ale Cham rájem pro všechny rekreační cyklisty. S více než 30 cyklistickými trasami na 1200 km cyklistických stezek nabízí okres Cham fantastické možnosti, jak se seznámit s krajem a lidmi, kulturou a zvyky – v rodinné atmosféře, na obou stranách hranice a v pestré skladbě.

Město Cham je klíčovým průmyslovým centrem v regionu, který se vyznačuje vysokou životní úrovní a moderní infrastrukturou. V Chamu sídlí podniky s mezinárodní působností a město se s rozšířením Evropské unie na východ od této pohraniční oblasti stalo hospodářským centrem v srdci Evropy.

Vedle Zemského úřadu jako správního okresního centra a radnice jako sídla správy města najdeme v Chamu také soud, finanční úřad, řemeslnickou komoru, zemědělský úřad, policii a pobočku agentury práce. Nadto fungují v Chamu vedle mnoha základních škol také všechny střední školy, vysoká škola, okresní hudební škola, odborná akademie pro tvorbu ze dřeva a různá školící střediska. Od roku 1959 je Cham také stanovištěm posádky německé armády. Za tuto dobu se Bundeswehr stal cenným partnerem pro město a důležitým pilířem hospodářské struktury města.

11 SWOT ANALÝZA CESTOVNÍHO RUCHU NA KLATOVSKU

Pro zjištění potenciálu cestovního ruchu v Klatovském regionu byla použita metoda SWOT analýzy. Principem této analýzy je charakteristika silných a slabých stránek zkoumaného regionu a jeho možných příležitostí a ohrožení. SWOT analýza vychází z mnoha jiných analýz, proto analýza uvedená v této diplomové práci byla vypracována na základě konzultace s pracovníci Informačního centra města Klatov spolu s Odborem školství, kultury a cestovního ruchu, který provoz informačního centra zajišťuje.

Silné stránky

Z hlediska vnitřního sociálně ekonomického prostředí cestovního ruchu

- Nízká hustota osídlení
- Výhodná poloha kraje z pohledu zahraničního příjezdového CR

Z hlediska návštěvnické atraktivity regionu

- Dobré přírodní předpoklady pro rozvoj CR
- Vysoká kvalita životního prostředí kraje jako celku (zejména ve srovnání s ostatními kraji v ČR)
- Významný podíl velkoplošných chráněných území
- Poloha regionu z pohledu toků turistů (zejména západ – východ / východ - západ).
- Vysoký potenciál památek, z nichž některé jsou považovány za světové unikáty (zejména barokní, ale i mladší technické památky).
- Bohatý kulturně-historický potenciál (významné kulturní festivaly, zábava, obohacení kulturního života vznikem nových ochotnických souborů a spolků, občanských sdružení).
- Významný potenciál historických osobností z pohledu národního i mezinárodního
- Potenciál pro vodní sporty a rekreaci u vodních ploch
- Celoroční možnost provozování aktivní a výkonnostní turistiky

Z hlediska dopravní a technické infrastruktury cestovního ruchu

- Dostupnost regionu po silnici (dálnice).
- Dostupnost Klatov a center venkovského osídlení daná relativně hustou a rovnoměrně uspořádanou radiální silniční a železniční sítí.

Z hlediska služeb a organizace cestovního ruchu

- Silné komplexně vybavené centrum oblasti schopné plnit funkce regionálního významu.
- Rozvoj aktivit a realizace systémových řešení Klatovského regionu v oblasti organizace cestovního ruchu a marketingu.
- Dobré pokrytí stávajících turistických destinací turistickými informačními centry.
- Dobrá úroveň restauračních zařízení
- Komunikace a kooperace mezi klíčovými činiteli v cestovním ruchu a vzájemná spolupráce v cestovním ruchu zajištěná prostřednictvím veletrhu cestovního ruchu Plzeňského kraje ITEP a webovými stránkami Plzeňského kraje (www.turisturaj.cz)

Slabé stránky

Z hlediska vnitřního sociálně ekonomického prostředí cestovního ruchu

- Rozsáhlé nestabilní venkovské oblasti
- Slabé místní kapitálové zdroje pro rozvoj podnikání v ČR
- Výrazné disparity v území
- Nedostatečná a málo účinná podpora malého a středního podnikání v sektoru cestovního ruchu
- Rozvoj cestovního ruchu není obecně vnímán jako priorita

Z hlediska návštěvnické atraktivity regionu

- Horší stav některých přírodních, technických a kulturně-historických památek a atraktivit, vycházející z dlouhodobé podinvestovanosti a nedostatečné údržby do r. 1989.
- Sezónně nevyvážená nabídka

- Nedostatečný marketing a propagace kulturního potenciálu
- Nevprofilovanost některých částí kraje z pohledu nabídky pro cestovní ruch.
- Nižší úroveň bezpečnosti cyklo dopravy (cyklostezky).

Z hlediska dopravní a technické infrastruktury cestovního ruchu

- Ne vždy příhodná struktura ubytovacích kapacit v regionu. Nízký stupeň vybavenosti rozvojových ploch pro cestovní ruch technickou infrastrukturou.
- Nedostatečná úroveň marketingu regionu zejména v oblasti CR a související infrastruktury.
- Nedostatečná dopravní obslužnost a služby na venkově a v příhraničních oblastech.
- Zanedbaná železniční síť.
- Nedostatečné zázemí pro outdoorové rekreační sporty (např. vybavenost vodáckých tábořišť, minimum cykloopraven na trasách ...).

Z hlediska služeb a organizace cestovního ruchu

- Nízká úroveň odbornosti a kvalifikace pracovní síly v sektoru cestovního ruchu (přístup, odbornost, jazyková vybavenost).
- Úroveň čistoty a pořádku v regionu Kvalita dopravních služeb.
- Chybějící kategorizace a standardizace ubytovacích zařízení v regionu.
- Poměrně malý podíl zařízení cestovního ruchu splňující standard obvyklý v zemích EU.
- Nedostatečná nabídka doplňkových služeb.
- Absence celostátní propojenosti jednotlivých rezervačních a informačních systémů
- Nedostatečné využívání potenciálu kulturní infrastruktury a oblasti kultury vůbec v cestovním ruchu

Příležitosti

- Rostoucí poptávka v mezinárodním, národním i regionálním trhu volnočasových aktivit po specializovaných produktových balících (cykloturistika, pěší a horská turistika, venkovská a agroturistika, hipoturistika, sjezdové lyžování, běžecké lyžování, *IN-LINE bruslení, moto, rodinná turistika*, poskytování adrenalinových zážitků).
- Vysoký podíl turistů ve vlastních automobilech.
- Rostoucí nákupní cestovní ruch a počet tranzitních turistů a návštěvníků.
- Růst příjezdového cestovního ruchu zejména do regionu střední Evropy (očekávaný nárůst na dvojnásobek roku 1998 v roce 2020).
- Růst zájmu o skupinové návštěvy podmíněný nabídkou produktů, dobrými službami a dostatkem a profesionalitou organizátorů.
- Růst pohybů turistů zejména ve směrech jih – sever a východ – západ resp. západ – východ.
- Růst poptávky po malých hostincích a tematických restauracích.
- Významně rostoucí cílové skupiny seniorů a zájemců o aktivní pobyty a venkovskou turistiku.
- Kulturní, poznávací (vzdělávací) cestovní ruch – školní zájezdy.
- Dobrá dostupnost Prahy, jako hustě osídleného a turisticky nejvýznamnějšího centra v ČR.
- Prodloužení sezónnosti - využití relevantních oblastí k aktivním formám odpočinku – turistika, cykloturistika, vodní sporty, lyžování.
- Růst zájmu domácích turistů o pobyty a volnočasové aktivity v tuzemsku.
- Možnost čerpání finančních prostředků z národních a mezinárodních fondů
- Rozšiřování spolupráce příhraničních regionů
- Vyprofilování návrhu na památku UNESCO v Plzeňském kraji.
- Využití komunikačních a mediálních subjektů k další prezentaci a propagaci cestovního ruchu.
- Ochota a pochopení veřejné správy pro rozumné využití prostředí, území a příležitostí k rozvoji cestovního ruchu

Hrozby

- Sílicí pozice a rozvoj konkurenčních regionů ve vztahu k trhu cestovního ruchu a zejména k silným cílovým trhům (tuzemsko, německý trh, rakouský trh).
- Podcenění kvalifikační a profesní přípravy odborníků v oblasti cestovního ruchu.
- Poškození zdrojů cestovního ruchu (příroda, historické, architektonické, technické a kulturní atraktivity atd.).
- Podcenění významu rozvoje cestovního ruchu pro vývoj malého a středního podnikání a pro tvorbu nových pracovních míst.
- Vysoký počet pro cestovní ruch nepřístupných nebo nevyužitelných oblastí, lokalit či objektů.
- Nedořešení vlastnických vztahů u potenciálních atraktivit cestovního ruchu.
- Nekoncepčnost státní podpory cestovního ruchu.
- Nízká atraktivita / nedostatečné pobídky pro investory do cestovního ruchu.
- Růst zájmu o zimní dovolené ve slunečných (přímořských) krajinách.
- Nezachycení trendů ve struktuře ubytování (růst zájmu o tříhvězdičkové a tzv. ekonomické hotely).
- Chátrání a znehodnocení památkových a krajinných prvků v důsledku nevhodných a necitlivých zásahů (větrné elektrárny).
- Terorismus, zhoršení bezpečnostní situace, případné zhoršení image ČR na trhu cestovního ruchu.

11.1 Hlavní přednosti Klatovského regionu

- jedinečné územní dispozice a velmi dobrý krajinný potenciál pro aktivní letní a zimní turistiku
- přírodní dědictví, dobré a zdravé klima
- silná regionální identita obyvatel Šumavy
- Národní park Šumava jako marketingová značka pro propagaci regionu
- vysoký kulturní potenciál a množství pamětihodností
- typická regionální architektura
- atraktivní kulturní akce
- relativně dostatečné a kvalitní ubytovací kapacity, domácí stravovací produkty
- relativně dobrá dopravní infrastruktura, hustá síť hraničních přechodů
- spolupráce obcí a jejich podpora rozvoje cestovního ruchu
- rostoucí počet turistických informačních center
- potenciál pro celoroční turistický ruch

Návštěvníci jezdí na do Klatov a na Šumavu hlavně kvůli krásám přírody a krajiny, turistice a možnostem sportovního vyžití, poznávání, zdravému prostředí, klidu a tichu. Zdůrazňován je princip trvale udržitelného cestovního ruchu s preferencí kvality. Požadavkem je zachování přírody a krajiny, jakož i charakteru městských a venkovských sídel. Specifickým rysem rozvoje cestovního ruchu na Klatovsku a na Šumavě je úzká součinnost se sousedními regiony v Německu.

Rozvoj cestovního ruchu je směřován do několika oblastí, které zahrnují volný čas, sport, kulturu, dopravu, ale také informace pro hosty, marketing a komunikace, ubytování a stravování.

Cílem rozvoje cestovního ruchu je úsilí o vytváření mnohostranné nabídky pro volný čas a sport s poznáním přírody a pohybem v přírodě, poskytování zážitků spojených s aktivní dovolenou. Je zde snaha o vytvoření regionální organizační struktury zastřešující řídicí organizace, podporující rozvoj cestovního ruchu a rozvoj samostatného turistického profilu přesahujícího hranice obcí.

11.2 Trendy domácího a zahraničního cestovního ruchu na Klatovsku

Charakteristika domácího a zahraničního cestovního ruchu na Klatovsku se zásadním způsobem neliší od ostatních regionů České republiky, kromě hlavního města Prahy, které je z pohledu zahraničních návštěvníků směřujících do České republiky nejžádanější a nejnavštěvovanější turistickou destinací.

Plzeňský kraj celkově se počtem zahraničních hostů ubytovaných v hromadných ubytovacích zařízeních v regionu řadí až na 9. místo³²⁾. Průměrná délka jejich pobytu je 3,9 dnů, což oproti údajům z předchozích let znamená mírný nárůst. Vzhledem k absolutnímu počtu zahraničních návštěvníků přijíždějících přes lokální hraniční přechody lze však konstatovat, že pro většinu z nich je region pouze tranzitním územím a jejich konečnou destinací bývá v naprosté většině Praha.

Analýza spektra zahraniční návštěvnosti podle zemí potvrzuje ustálenou skutečnost nadpoloviční převahy turistů ze Spolkové republiky Německo, logicky vyplývající z geografické polohy regionu v sousedství této země. S odstupem následují nizozemští turisté, kteří jsou považováni za poměrně méně náročné na kvalitu turistické infrastruktury a nabídku doplňkových služeb a dále turisté z Polska a Slovenska. Struktura zahraničních hostů se výrazně neliší od republikových průměrů.

Vzhledem k tomu, že většina zahraničních turistů pochází z vyspělejších „západních“ zemí, lze u nich oproti tuzemským hostům zaznamenat určitá specifika související zejména s vyšší finanční bonitou. Tento fakt potvrzuje i celorepublikový průzkum České centrály cestovního ruchu – agentury CzechTourism provedený v období let 2005-2006, který ve svých závěrech mimo jiné uvádí, že nejvíce zahraničních turistů se téměř vždy stravuje v restauračních zařízeních, pokud se ubytují, využívají zejména hotely vyšší kategorie (***,****) nebo penziony a většina zahraničních turistů denně utratí částku v rozmezí 500 - 1.000 Kč (u domácích hostů převládá interval 200 - 500 Kč)³³⁾.

³²⁾ Podle údajů ČSÚ za rok 2006, dostupných na: <http://www.czso.cz/>

³³⁾ Podle údajů agentury CzechTourism dostupných na: <http://www.czechtourism.cz/>

Čeští návštěvníci regionu preferují nejvíce jednodenní výlety, v případě ubytování využívají vlastní chalupy či ubytování u známých, penziony a kempy. Oproti zahraničním turistům vykazují delší průměrnou dobu pobytu, která je srovnatelná s hodnotou republikového průměru. Většina domácích turistů se stravuje částečně v restauračních zařízeních a částečně z vlastních zdrojů. Nejčastěji uváděným důvodem návštěvy je pěší a poznávací turistika, cykloturistika a na Šumavě zimní lyžování.³⁴⁾

³⁴⁾ Celorepublikový průzkum agentury CzechTourism, 2005-2006, dostupné na: <http://www.czechtourism.cz/>

12 INFRASTRUKTURA CESTOVNÍHO RUCHU

12.1 Ubytovací služby

Základním východiskem pro hodnocení úrovně využití území pro rekreaci jsou především lůžkové kapacity v ubytovacích zařízeních.

Hustota rozložení ubytovacích kapacit koresponduje s atraktivitou a návštěvností jednotlivých turistických regionů. Z pohledu rozdělení Plzeňského kraje na okresy je nejvyšší počet ubytovacích zařízení umístěn právě v okrese Klatovy, který v podstatě zastupuje území regionu Šumava (západočeská část).

Kvalitních ubytovacích kapacit všech cenových kategorií je v Klatovech dostatek. Záleží pouze na nárocích turistů na vybavenost pokoje, vybavenosti hotelu a požadavcích na doplňkové služby.

Hezké a kvalitní pokoje za slušnou cenu v dosahu městské autobusové dopravy nabízí útulná turistická ubytovna v Nerudově ulici a Garni Hotel Karafiát*. Tento hotel, jak je zřejmé z názvu, spadá v rámci Oficiální jednotné klasifikace ubytovacích zařízení České republiky sdružení HO.RE.KA ČR do první třídy, tedy do třídy Tourist. Proto také v tomto hotelu najdeme pouze základní vybavení a poskytované služby a nelze tu očekávat vysoký komfort. Nutno podotknout, že cena ubytování tímto zařazením do třídy Tourist zcela odpovídá. Ubytovaní v tomto hotelu vyhledávají zejména mladí lidé a lidé, kteří příliš netrvají na komfortu a jsou tudíž nenároční na vybavenost a poskytované služby hotelu.

Necelých deset minut chůze od centra města po Plánické ulici nás ukazatel navede na Hotel Rozvoj-Kittler***. Tento hotel spadá v rámci výše uvedené klasifikace ubytovacích zařízení do třetí třídy – třídy Standard. Již samotný název této třídy napovídá, jakou vybavenost hotelu, rozsah a kvalitu poskytovaných služeb zde můžeme očekávat. Pokoje jsou útulné, dobře vybavené a ubytování zde vyhledávají jak čeští turisté, tak i cizinci, zejména němečtí turisté. Hotel disponuje kongresovým salonkem, ve kterém je možno pořádat různá setkání, školení či porady. Samozřejmostí je bezbariérový přístup jak do objektu, tak i ve všech vnitřních prostorách objektu samotného. To představuje jednu z výhod hotelu Rozvoj-Kittler*** oproti jiným hotelům ve městě, neboť takto přístupné všechny hotely ve městě stále ještě nejsou. V hotelu je hostům k dispozici také pivnice, bar a restaurace s velice příjemným interiérem. Restaurace je

pověstná kvalitou připravovaných pokrmů, proto je stále více vyhledávána také místními občany. V létě je navíc otevřena terasa, ze které se hostům nabízí panoramatický pohled na historické jádro města, což představuje další výhodu hotelu oproti konkurenci. Jinou výhodou je umístění hotelu v klidné čtvrti nedaleko centra města – přibližně 10 minut chůze.

Přímo v centru města se nachází luxusní hotel Ennius. Ten není členem sdružení HO.RE.KA ČR, avšak mohli bychom ho zhruba zařadit na úroveň třídy Standard. Hlavní výhodou hotelu Ennius je jeho umístění. Toto se také projevuje v ceně ubytování a jiných poskytovaných služeb. Ubytovaní zde vyhledávají zejména cizinci, kteří jsou nároční na vybavenost hotelu a úroveň poskytovaných služeb. V hotelu se nachází rovněž restaurace se zastřešenou předzahrádkou.

V těsné blízkosti centra jsou také hotely Central a Beránek. Hotel Central odpovídá přibližně třídě Standard, hotel Beránek třídě Economy (druhá třída v rámci jednotné klasifikace).

Dále od centra se nachází hotel Sport – Hoop Camps. Ten sice svou vybaveností nemůže konkurovat všem výše zmíněným hotelům, ale těží ze svého umístění nedaleko atletického stadionu. Ubytovaní v tomto hotelu tudíž vyhledávají především sportovci (zejména atleti), kteří do Klatov přijíždějí na různá soustředění či závody. Každé léto se na atletickém stadionu poblíž hotelu pořádá sportovní soustředění pro děti a mládež Hoop Camps, odtud také název hotelu. V Klatovech funguje také několik penzionů s výbornou pověstí. Například Jockey club ve Vídeňské ulici, restaurant-penzion Princ, penzion-restaurant Klatovský dragoun a penzion Poprda. Doporučení zaslouží také komfortní stylové ubytování v penzionu Country Sallon Beňovy v bezprostřední blízkosti Klatov.

V níže vypracovaných tabulkách je uveden přehled veškerých ubytovacích zařízení v Klatovech. Tabulky jsou rozděleny podle kategorií ubytovacích zařízení. U každého zařízení je uvedena adresa, telefonní spojení a cena ubytování na osobu a noc, pokud není uvedeno jinak. Uvedené ceny pochází z vlastního výzkumu. U většiny zařízení byla cena zjišťována telefonicky, u některých vyhledána na internetových stránkách.

Ubytovací kapacity

12.1.1 Hotely v Klatovech

Název	Adresa	Telefon	Cena
Hotel Beránek	Rybníčky 506	376 312 348	1/1 380,- - 450,- 1/2 650,-
Hotel Central	Masarykova 300	376 314 571	1/1 640,- 1/2 990,-
Hotel Ennius	Randova 111	376 320 567	1/1 630,- 1/2 945,-
Hotel Karafiát	5. května 112	376 310 321	230,- os/den
Hotel Rozvoj	Procházková 110	376 311 609	1/1 450,- 1/2 650,-
Hotel Sport	Domažlická 609	376 310 910	Od 150,-

Pramen: vlastní výzkum

12.1.2 Penziony v Klatovech

Název	Adresa	Telefon	Cena
Penzion a restaurace Klatovský dvůr	Domažlická 188	376 321 517	1/1 450,- 1/2 700,-
Penzion a restaurace U Parku	Havlíčková 235	376 310 083	1/1 400,- 1/2 650,-
Penzion a restaurant Princ	Tyršova 132	376 315 088	1/2 700,-
Penzion – restaurant Jockey Club	Vídeňská 32	376 313 060	1/1 570,- 1/2 840,-
Penzion – restaurace U Hradeb	Pavlíkova 6	603 836 970	
Penzion – restaurant Country Sallon	Beňovy 8	376 313 338	350,- - 550,- os/den
Penzion – hostinec Poprda	Plánická 35	376 316 297	320,- os/den
Penzion Milena	5. května 654	608 131 233	400,- os/den
Penzion Na Úhlavě	Dr. Sedláka 461	376 311 674	200,- - 250,- os/den
Penzion Nela	Gorkého 840	376 314 487	400,- - 550,- os/den
Penzion U Hejtmana	Kpt. Jaroše 145	376 317 918	280,- os/den

Pramen: vlastní výzkum

12.1.3 Turistické ubytovny v Klatovech

Název	Adresa	Telefon	Cena
Turistická ubytovna – zimní stadion	Nerudova 721	376 311 845	Od 125,-
Ubytovna Klausová Eva	Plzeňská 664	607 849 272	120 - 200,- os/den
Ubytovna – penzion Holíková Miroslava	Nádražní 51	376 310 742	
Ubytování Krinesová Hana (privat)	376 315 461	Lesní 652	300,- os/den

Pramen: vlastní výzkum

12.1.4 Kempy

Název	Adresa	Telefon
Autocamping Klatovy Lázně	Dr. Sedláka 350, Klatovy	376 313 200
Autocamping Hnačov	Hnačov, Plánice	376 394 256
Autocamping Mladice - Valcha	Mladice, Zavlakov	376 396 258
Autocamping Nýrsko	Tylova 778, Nýrsko	376 571 220
Autocamping Sluneční Mlýn	Beňovy 5	376 311 731
Eurocamp - Běšiny	Běšiny	376 375 011
Autocamping U dvou ořechů	Splž 13, Strážov	376 382 421,602 394 496
Autocamping Rual	Poborovice 13	777 600 815

Pramen: vlastní výzkum

12.2 Stravovací služby

V centru města nalezneme nějakou hospůdku či restauraci téměř v každé ulici. Přímo na náměstí, na rohu s Pražskou ulicí se doporučuje specializovaná jídelna Slavie. Nabízí se zde velký výběr hotových jídel a mnoho kuřecích a jiných specialit.

Přímo na náměstí se nachází také pizzerie-bar Piccolo, kde na návštěvníky čeká velice příjemná obsluha a tudíž i atmosféra. Interiér je moderně zařízen a tato pizzerie je proslulá svými výbornými pizzami. V létě je možné posedět i venku s výhledem na náměstí a sledovat tak městský ruch.

Pokud mají návštěvníci chuť na něco sladkého, je tu pro ně připravena Cukrárna-kavárna Mléčná, která má ve městě již dlouholetou tradici a je po nedávné rekonstrukci. Nabízejí zde veškeré cukrářské a lahůdkářské pokrmy, výbornou kávu a spoustu druhů koktejlů.

Za návštěvu rozhodně stojí restaurant Klatovský Švejk, ve kterém si lze v dobově upravených interiérech pochutnat na takových specialitách, jako jsou nakládáné olomoucké tvarůžky, domácí uzené klobásy a podobně. Mají tu velký výběr na několik způsobů upravených steaků, v nabídce je i poctivá, typicky česká kuchyně.

Další restaurací s výbornou pověstí a dobrou kuchyní je Restaurant Střelnice. Zde se doporučuje ochutnat šumavskou bramboračku podávanou v chlebovém bochníku. Pro labužníky tu nabízejí například ovarové, na pivu pečené koleno s křenem. Také vegetariáni si tu vyberou – v nabídce je několik jídel určených právě jim. Jedná se o restauraci evokující svým interiérem devatenácté století.

Vyhlášené kuchyně mají i penziony Princ a Poprda, dobře vaří v restauraci hotelu Ennius, v restauraci u Radů a v restauraci Tep. Výběr z mnoha druhů pizz pak nalezneme například v pizzerii Paleta.

Ve městě nechybí ani typické čínské restaurace a bistra, které ocení zejména milovníci pikantních, kořeněných pokrmů.

Milovníci vína, a nejen toho archivního, zajisté navštíví jednu z místních vináren, které se ve městě těší rovněž dobré pověsti. V dnešní moderní době je téměř nemyslitelné, aby v každém větším městě neexistovala internetová kavárna. Toto mohou Klatovy jen potvrdit. Internetová kavárna je tu sice pouze jedna, ale její kapacita je pro stávající klientelu dostačující. Připojení na internet je rychlé a ceny za surfování po www stránkách jsou více než příznivé. Nekuřácká kavárna DAKO je, vzhledem k novému životnímu stylu bez cigaret, stále více oblíbeným místem, kde se lidé scházejí nad

šálkem lahodného moku – kávy. Pro milovníky čaje je tu možnost vychutnat si tento nápoj v příjemném prostředí Čajovny U naší milé paní. Ta nabízí nespočet druhů čaje a nechybí ani typické pokrmy podávané k čaji – od domácích sušenek přes různé směsi ořechů až po arabský chléb pitu. V Klatovech se nachází také nespočet různých barů, heren, pivnic a diskoték – stačí si jen vybrat.

Pro přehlednost jsou všechny možnosti stravování v Klatovech zpracované opět do jednoduchých tabulek, kde je uvedena adresa a telefonní spojení na jednotlivé podniky.

Stravovací možnosti v Klatovech

12.2.1 Restaurace

Název	Adresa	Telefon
Restaurace Beseda	nám. Míru 191	376 311 075
Restaurace Český znak	Kpt. Jaroše 51	376 317 426
Restaurace Kele – Gastro Club	Plánická 171	376 321 095
Restaurace Grand	Nádražní 53	376 312 788
Restaurace Chiquita	Čs. Legií 182	724 265 640
Restaurace Kolonáda	Sadová 88	376 310 870
Restaurace Mazda - Nonstop	Plzeňská 823	376 310 012
Restaurace Pod Hůrkou	Nádražní 179	376 316 597
Restaurace Stará Rychta	Denisova 102	376 311 512
Restaurace Střelnice	Pražská 22	376 322 366
Restaurace TEP	nám. Míru 151	376 311 958
Restaurace U Hejtmana	Plánická 3	376 310 650
Restaurace U Radů	Čs. Legií 158	376 314 594
Restaurace a penzion Klatovský dvůr	Domažlická 188	376 316 517, 376 321 517
Restaurace a penzion U Parku	Havlíčková 235	376 310 083
Restaurace a vinárna Moravský hrozen	Aretinova 68	602 461 461
Restaurace – penzion U hradeb	Pavlíkova ul.	603 836 970
Restaurant Švejk	Denisova 90	376 321 419
Čínská restaurace Hua Li Du	Čs. Legií 155	376 310 282
Čínský restaurant Peking	Nádražní 172	376 310 297

Pramen: vlastní výzkum

12.2.2 Rychlá občerstvení

Název	Adresa	Telefon
Bufet Tureček	Pražská 21	376 311 606
Jídelna Pod Černou věží	Balbínova 59	376 310 755
Jídelna Slavia	nám. Míru 155	376 311 081
Bistro Asia Thang Long	Pražská 119	376 321 673
Čínské bistro Orient	Kpt. Jaroše 95	

Pramen: vlastní výzkum

12.2.3 Pizzerie

Název	Adresa	Telefon
Pizzeria U Šneka	Studentská 650	376 313 458
Pizzerie – bar Piccolo	nám. Míru 170	376 315 887
Pizzerie Paleta	Čs. Legií 36	376 316 307
Pizzerie San Martino	Vídeňská 754	376 320 872
Restaurace – pizzerie – disco Manhattan	Domažlická ul.	376 311 045, 777 202 554

Pramen: vlastní výzkum

12.2.4 Cukrárny a kavárny

Název	Adresa	Telefon
Café Pepino	nám. Míru 63	376 311 146
Cukrárna U Andrlů	Pražská 160	376 311 419
Mléčná kavárna a cukrárna	nám. Míru 65	376 322 659
U Vokatý kočky	Nádražní 223	603 148 238

Pramen: vlastní výzkum

12.2.5 Vinárny

Název	Adresa	Telefon
D – Klub	Denisova 148	376 314 406
Harmonie	Nádražní 185	376 358 312
U Zvonu	Krameriova 177	

Pramen: vlastní výzkum

12.2.6 Bary, herny a pivnice

Název	Adresa	Telefon
Rock Pub & Café	Křížová 162	376 320 420
Bar Malibu	Nádražní 55	376 311 127
City Pub	Václavská 18	376 313 607
Herna – bar - bowling	Plánická 626	376 322 634
Herna – bar Kanon	Pražská 123	376 310 172
Herna – bar Sparta	Podhůrecká 531	376 322 140
Herna Las Vegas	Vídeňská 197	376 310 654
Modrý Abbé – pivní studio	Dobrovského 150	376 314 456
Pivnice – herna – live music U Košile	Plzeňská 39	376 322 169
Bar Bouchalka	Pod Koníčky 567	376 319 225
Catacombs Club	Denisova 90	777 699 707, 603 412 564

Pramen: vlastní výzkum

12.2.7 Diskotéky

Název	Adresa	Telefon
Disco Lázně	Dr. Sedláka (koupaliště)	
Disco Manhattan	Domažlická	602 169 318
Disco Paleta	Čs. Legií 36	376 316 307
Disco Střelnice	Pražská 22	376 322 366
Night Club Pod Černou věží	Balbínova 59	376 311 334

Pramen: vlastní výzkum

12.2.8 Různé

Název	Adresa	Telefon
Čajovna U naší milé paní	Pavlíkova 215	608 975 091
Internet Café	Václavská 19	604 754 579
Nekuřácká kavárna DAKO	Šmilovského 124	608 313 112
Čs. společnost elektroniků Hifiklub Klatovy	Vrchlického sady	376 312 877

Pramen: vlastní výzkum

12.3 Dopravní dostupnost regionu pro aktivity cestovního ruchu

Pro rozvoj CR budou v EU nejvýznamnější multimodální dopravní koridory (IV. transevropský). Dopravní dostupnost regionu v rámci ČR je v EU příznivá, díky následujícím mezinárodním komunikacím:

- blízkost dálnice D 5 – E 50 Praha - Plzeň – Rozvadov – Weidhaus, která po napojení na dálniční síť SRN, Francie a Belgie a další např. Praha - Vídeň, Praha - Kraków , Praha - Itálie a další, bude základní osou přístupu většiny návštěvníků Evropy
- další vybrané silnice:
 - ⇒ I/27 – E 53 Dubí u Chomutova – Most - Žatec – Kralovice - Plzeň – Přeštice - Klatovy – Železná Ruda – (Bayerische Eisenstein) SRN,tato významná přepravní osa propojuje severní Krušnohoří – Plzeňsko – v jižním směru Šumavu, prostor Zwieselu a Degendorfu s vazbou na dálnici A 92. Z hlediska dlouhodobých záměrů je zvažována přestavba úseku Malá Víska – Železná Ruda v návaznosti na obchvat Bayerische Eisenstein.
- Trať Plzeň – Klatovy – Železná Ruda je celostátní trať regionálního významu, v brzké době bude elektrifikován úsek Klatovy – Železná Ruda.

Pro Plzeňský kraj je typická radiální (dostředná struktura železničních tratí do krajského města Plzně, která byla vybudována před 100 – 150 lety. Tato struktura byla doplněna studií na velmi účelnou transverzální (příčnou) trať vedoucí při úpatí pohraničních pohoří Šumavy a Českého lesa, která se spolu s dalšími kratšími spojnicemi stala regionální tratí. Jedná se o propojení: Planá u Mariánských Lázní –Tachov – Poběžovice – Domažlice – **Klatovy** – Horažďovice předměstí (tratě č. 184 a 185).

Pro další rozvoj příhraničního území Šumavy a Českého lesa, zejména cestovního ruchu a stabilizaci příhraničních regionů je potřebné nejen využití místních regionálních tratí, ale i zajištění okružních železničních tras na Šumavě a v Českém lese, např. systémem ErgoNet. Jedním ze tří navrhovaných okruhů je:

Železná Ruda – Klatovy – Horažďovice předměstí – Strakonice – Volary – Nové Údolí – Passau – Plattling – Zwiesel – Železná Ruda, přičemž spojnice mezi Novým Údolím a Zwieslem a Novým Údolím a Pasovem (Passau) by byla provozována autobusy v návaznosti na bavorský takt.

Značný rozvojový potenciál cestovního ruchu je ve vytváření tzv. „nostalgických železnic“.

12.3 Kulturní možnosti ve městě

Město Klatovy žije bohatým kulturním a společenským životem. Ve městě je Stálá divadelní scéna, kino Šumava (v letních měsících je v provozu také letní kino) a Městské kulturní středisko, které je organizátorem převážné většiny kulturních akcí pořádaných ve městě.

V městské knihovně je k dispozici rozsáhlá sbírka historických knih a knih z nedávné minulosti i současnosti. Samozřejmostí je také možnost využívání internetu pro veřejnost. Knihovna sídlí v nově zrekonstruovaných prostorách bývalé jezuitské koleje v Balbínově ulici.

Pokud chce turista poznat historii Klatov a okolí prostřednictvím vystavených fotografií, artefaktů a různých textů, a ne jen z průvodců a obsáhlých knih, je pro něj ideální navštívit Vlastivědné muzeum Dr. Hostaše. Muzeum nabízí stálou expozici o historii Klatov a okolí a mimo jiné pořádá různé, tematicky zaměřené výstavy. Z galerií jistě zaujme Galerie U Bílého jednorožce, nacházející se a sídlící přímo na náměstí ve stejné budově jako proslulá lékárna. Zajímavá expozice moderního výtvarného umění jistě potěší a zaujme každého návštěvníka.

Nelze opomenout pravidelné akce, které dokreslují tvář města. Každým rokem v červenci zde probíhá tradiční klatovská pouť spolu s Mezinárodním folklórním festivalem a Mezinárodní festival komorní hudby. Výroční výstavy proslulých

klatovských karafiátů mají tradici již od roku 1931 a zahraničního věhlasu dosáhl také klatovský pěvecký sbor Šumavan.

Výroční výstavy proslulých klatovských karafiátů mají tradici již od roku 1931 a zahraničního věhlasu dosáhl také klatovský pěvecký sbor Šumavan. Mezinárodní folklórní festival „Klatovy“ má ve městě již čtrnáctiletou tradici – první ročník se konal v roce 1994.

Festivaly probíhají při tradiční klatovské pouti, vždy na počátku měsíce července. Celé město je v tomto čase zaplněno nejen českými a zahraničními návštěvníky, ale také pestrou barevnou směsicí lidových krojů. Zástupci zúčastněných souborů jsou každoročně přijímáni v prostorách starobylé klatovské radnice starostou města. O účastníky festivalu se starají členové klatovského souboru písní a tanců „Šumavan“, který vedle Městského kulturního střediska Klatovy patří k hlavním organizátorům festivalu. Program festivalových dní se skládá z nejrůznějších forem vystoupení a je každoročně obohacován o pořady dětských folklórních skupin i o slavnostní průvod všech souborů městem. Vyvrcholením je společné vystoupení souborů na závěrečném galavečeru v kulturním domě. V třinácti ročnících se na klatovských pódii představily folklórní soubory z 28 zemí. Mezi nejatraktivnější patřily skupiny z Řecka, Norska, Turecka, Španělska a USA.

V následující tabulce jsou uvedena různá kulturní zařízení, galerie a muzea sídlící v Klatovech. U každého zařízení je uvedena adresa a telefon.

12.3.1 Kulturní zařízení, galerie a muzea v Klatovech

Název	Adresa	Telefon
Dům dětí a mládeže	Havlíčková 43	376 311 345
Kino Šumava	Vídeňská	376 311 342
Letní kino	Dobrovského	376 311 040
Městská knihovna	Balbínova 59	376 313 115
Městské kulturní středisko	Domažlická 767	376 370 911
Stálá divadelní scéna Klatovy předprodej vstupenek	Divadelní 148	376 311 261 376 320 043
Galerie „A“	MKS – Domažlická 767	376 370 911
Galerie Klenová	Zámek Klenová 1	376 392 208
Galerie U Bílého jednorozce	nám. Míru 149	376 312 049
Vlastivědné muzeum Dr. Hostaše	Hostašova 1	376 313 109

Pramen: autorka

Pro lepší představu o četnosti a typech kulturních a sportovních akcí v Klatovech byl pro tuto práci zpracován přehled kulturních a sportovních akcí města v roce 2008. U každé akce je uveden její oficiální název, měsíc nebo datum konání a stručná charakteristika akce. (viz. příloha 6)

12.4 Sport a rekreace

Příležitostí pro sportovní vyžití je v Klatovech samotných i v klatovském regionu dostatek. Na své si přijdou aktivní sportovci i ti, kteří rádi jen přihlížejí. Jak místním obyvatelům, tak i návštěvníkům je v Klatovech k dispozici několik otevřených i krytých hřišť. Krytý plavecký bazén je otevřen celoročně, v létě se mohou návštěvníci ochladit v městských lázních. Milovníkům ledových sportů přijde jistě vhod zimní stadion, který je ovšem otevřen pouze v zimních měsících.

Mistrovství v BMX, Cyklomaraton Author Král Šumavy, Mogul Šumava Rallye s rekordy v počtu přihlášených závodníků i návštěvníků představují jen zlomek sportovních aktivit Klatov. Bohatou nabídku možností mají tenisté, na které čekají dobře udržované kurty. Víceúčelové sportovní haly poskytují zázemí různorodým sportovním aktivitám od posilování přes squash, tenis, indoor golf až po volejbal nebo basketbal. Ve městě je rovněž dostatek fitness center. Na několika místech najdou příležitost i milovníci bowlingu a v nedalekém Nýrsku se nabízí možnost zahrát si golf. Nadšencům klubového létání, parašutismu a vyhlídkových letů nabízí své služby Pošumavský aeroklub Klatovy. Poskytuje možnost letních soustředění parašutistickým skupinám, současně se zajištěním klubového létání provozuje leteckou školu, parašutismus, vyhlídkové lety a půjčování letadel. Klatovské letiště je velmi dobře vybavené – ubytovací kapacita 12 dvoulůžkových pokojů, kemp, možnost stravování v letištní restauraci, koupání v bazénu, využití sauny a tenisového kurtu. Veškeré zařízení aeroklubu lze využít i pro strávení dovolené s celou rodinou.

Milovníci koní najdou využití na Calverově farmě nebo na Westernovém ranči v Podolí. Calverova rodinná farma nabízí vyjížděky do krásné přírody předhůří Šumavy, dále pak jedno a vícedenní vandry na koních. Je zde středisko odborné hipoterapie pro postižené děti a mládež. Přímo na farmě je možno se ubytovat v soukromí nebo ve stanu u farmy. Jezdí se celoročně, po dohodě kdykoli.

Westernový ranč Podolí nabízí vyjížděky na koních pro začátečníky i pokročilé, hodinové i vícehodinové.

Jezdecká stáj Buršice nabízí výcvik jezdců a koní, pro pokročilé možnost vyjížděk. Dále nabízí ustájení koní v boxových stájích s možností celodenního pobytu na pastvinách a pastevní odchov hřbat.

Ranch Fantazie nabízí především turistiku na koních ve formě hodinových a celodenních vyjížděk nebo vícedenního putování s přespaním v přírodě. Pro začátečníky je pořádán základní kurz.

Pro přehlednost byla opět vypracována tabulka, ve které jsou uvedena všechna zařízení ve městě, která umožňují turistům sportovní vyžití. U každého zařízení je uvedena adresa a telefonní číslo, na kterém je možno získat informace nebo si případně rezervovat některou ze sportovních aktivit.

12.4.1 Sportovní a rekreační zařízení v Klatovech a okolí

Článek I.	Název	Adresa	Telefon
	Bowling	Plánická 626	376 322 634
	Fitness – plavecký bazén	Dr. Sedláka 829	376 321 390
	Fitness Tony	Denisova 178	376 321 346
	Fotbalový stadion	Procházkova 440	376 311 165
	Golfové hřiště	Liščí u Nýrska	604 202 267
	Lady Fitness - sauna	Nádražní 185	376 358 311
	Pošumavský automotoklub Klatovy (Rallye Šumava, Rallye Vltava, BMX)	Dobrovského 154	376 310 180
	Sauna – hotel Sport	Domažlická 609	376 310 910
	Sauna – plavecký bazén	Dr. Sedláka 829	376 313 200
	Fit & Body Club, squash	Čapkova 126	376 313 353
	Sportovní hala ZŠ Masarykova - squash	Nár. mučedníků 185	376 323 756
	Tělovýchovná jednota Klatovy – sportovní hala, přetlaková hala, atletický stadion, tenis. kurty	Voříšková 715	376 311 227
	Zimní stadion	Nerudova 741	376 311 845
	Wellness studio M	Randova 112	603 979 062
	Krytý plavecký bazén	Dr. Sedláka 829	376 313 200
	Letní koupaliště Městské Lázně	Dr. Sedláka 829	376 310 779
	Calverova farma	Habartice 55	376 394 411
	Jezdecká stáj Buršice	Buršice 8, Kolinec	376 594 392
	Ranch Fantazie	Mlázovy E-6, Kolinec	376 594 528
	Westernový ranč Podolí	Podolí, Kolinec	606 171 999
	Letiště Klatovy	Letiště	376 310 355

Pramen: vlastní výzkum

12.5 Sportovní příležitosti v zimě

Kdo rád sportuje a přijel do Klatov v zimě, žádný problém. Možností je vzít brusle a vyrazit na zimní stadion. V době bohatší sněhové nadílky i nejbližší okolí Klatov nabízí možnost běžkaření nebo sjezdového lyžování.

Lyžařská pozvánka do centrální Šumavy a Bavorského lesa, které společně tvoří vzácný nejrozsáhlejší komplex lesů ve střední Evropě, se dá jen těžko odmítnout. Na Šumavě a v Bavorském lese je při dostatku sněhu udržováno pravidelně téměř 1000 km běžeckých stop. Šumavské pláně jsou vyhlášeným rájem lyžařských turistů. Kromě dříve běžkařsky proslulých míst, jako jsou Churáňov, Kvilda a Horská Kvilda, se do povědomí veřejnosti nyní dostávají i Modrava, Srní, Prášily, Nová Hůrka, Kubova Huť, Lenora, stopy v okolí Gerlovy Hutě v úbočí Pancíře a Polomu. Běžkař může navštívit Černou horu s prameny Vltavy, Březník, Bučinu, jezero Laka a řadu dalších míst, dříve pro turisty nedostupných. V celé oblasti jsou pravidelně udržovány lyžařské stopy, které dosahují náhorních i hřebenových partií a spojují běžecká centra s odlehlými šumavskými končinami v blízkosti státní hranice.

Celým Bavorským lesem probíhá pravidelně udržovaná trasa Bayerwaldloipe, běžecké okruhy okolo středisek a pod Velkým Javorem jsou udržovány s největší pečlivostí, často i několikrát denně. Veškeré okruhy jsou přístupné turistům, parkoviště jsou, až na některé výjimky bezplatná. Z nejdelší tratě se dá pohodlně vystoupat na lyžích na dominantu Šumavy a Bavorského lesa – vrchol Velkého Javoru. V zimě jsou z něho často vidět siluety alpských masívů.

Nejatraktivnější část lyžařského území je v Národním parku Šumava. Park kromě své hlavní funkce – uchování přírodních hodnot pro další generace – plní i funkce další. Území parku slouží aktivnímu odpočinku a relaxaci návštěvníků v téměř panenské přírodě. Pro turistiku na lyžích byly vyznačeny cesty, které vedou i nejatraktivnějšími a nejcennějšími partiemi parku. S výjimkou několika dosud nevyřešených míst se jedná o to nejlepší, co může Šumava běžkařům nabídnout. Další místa jsou buď profilem trati běžecky nezajímavá nebo z důvodu citlivé ochrany fauny a flóry v zimě pro návštěvníky nepřístupná, včetně některých letních turistických značených tras.

Zkrátka si v ráji běžkařů nepřijdou ani sjezdaři. Některá šumavská a bavorská střediska jsou pořadateli závodů Světového poháru jak v běhu, tak ve sjezdu na lyžích. Sjezdové

areály na Špičáku u Železné Rudy a na Velkém Javoru snesou nejpřísnější mezinárodní měřítko.

Jak v Bavorském lese, tak v poslední době i na Šumavě, jsou pro turisty budovány, kromě ubytovacích kapacit, i další zařízení pro sportovní a kulturní vyžití po lyžování. Atraktivitou zejména pro malé návštěvníky jsou například bazén s umělými vlnami v Bavorské Rudě nebo různé sáňkařské a bobové dráhy. I v zimě si lze domluvit návštěvu tradičních šumavských muzeí v Kašperských Horách a v Sušici, v Železné Rudě a v celé řadě muzeí na bavorské straně je provoz celoroční.

12.6 Cykloturistika

Cykloturistika jakožto forma cestovního ruchu je téma velmi přitažlivé a aktuální. Snad žádná jiná forma z oblasti sportovně turistických aktivit neprodělala v posledním desetiletí tak bouřlivý vývoj. Jízdní kolo se stalo téměř každému dostupným prostředkem a cykloturistika jedním z nejlevnějších způsobů co nejširšího poznání domácích i zahraničních regionů.

Cykloturistika je spolu s cyklo dopravou (dopravní cyklistikou) a terénní cyklistikou jedním ze tří pilířů cyklistiky (cyklistické dopravy). Cyklistiku jako celek je nutné zakomponovat do širšího kontextu a především ji v něm vnímat. Neuzavírat se tedy jen „v mantinelech“ dopravní problematiky či naopak cykloturistiky jako formy přesunu mezi turistickými zajímavostmi, přírodními a kulturními památkami, sídly a ubytovacími zařízeními, ale vidět i její souvislosti s měnícím se životním stylem, životním prostředím, zdravím obyvatelstva a udržitelným rozvojem.

Spojitosť cyklistické dopravy, rekreace a trávení volného času je všeobecně známá a zřejmá, jakožto i její význam pro oblast cestovního ruchu. Co se týká letních aktivit, je dnes cykloturistika s výjimkou velkých měst hlavním marketingovým tahákem většiny mikroregionů České republiky. Platí to i pro velkou část mikroregionů na území Plzeňského kraje a tedy i Klatovska.

Cykloturistika je druhem cestovního ruchu, který má obrovský potenciál obohatit turistické zážitky návštěvníků v krátkém časovém úseku. Je přátelská k životnímu prostředí. Pomáhá k propagaci zajímavých a málo navštěvovaných lokalit i v turisticky zatím nepříliš objevených oblastech. Podpora cyklistiky přináší i nová pracovní místa v různých oblastech služeb cestovního ruchu s ní spojených.

Cyklistika jako forma každodenní či rekreační dopravy nesmí být chápána jako menšinový trend, ale jako alternativa k dalším druhům. Jízdní kolo nabízí značnou flexibilitu při pohybu jak ve volné krajině v rámci rekreace, tak i městském prostředí a částečně řeší i dopravní obsluhu v regionech, které k tomu mají vhodné podmínky. Propojení cyklistické infrastruktury formou městských sítí cyklostezek a regionální sítí cyklotras umožňuje současně pohyb cyklistů (používajících kolo jako alternativní dopravní prostředek), cykloturistů, ale i terénních cyklistů (vyrážejících do krajiny za zážitkem a přírodními cestami různé technické náročnosti). Rekreační cyklistika už není jen doménou hlavních rekreačních oblastí či klidného venkova, ale díky novým cyklostezkám se stále více projevuje v samotných městech a jejich nejbližším okolí. Příměstské a městské trasy nás tak mohou dovést bez dopravní zácpy do historických center měst, městských parků, sportovních a rekreačních zón, na koupaliště, ale i za nákupy a dalšími aktivitami. Regionální značené cyklotrasy nás naproti tomu dovedou k turistickým cílům po relativně bezpečných méně frekventovaných silnicích, lesních a polních cestách. Značené terénní cykloturistické trasy a přírodní cesty nám umožní nejužší spojení s přírodou, poznání téměř zapomenutých míst a přinese i spoustu adrenalinu při technicky obtížnější jízdě terénem.

Využití cyklistiky k dopravním i rekreačním účelům má ve světě i v České republice stoupající tendenci a ruku v ruce s tím se tomuto trendu přizpůsobují služby cestovního ruchu, plánování i nabídka v dopravě.

Pomineme-li málo početnou a specificky zaměřenou skupiny silničních cyklistů, u kterých je převažujícím motivem sportovní výkon, který realizují na silnicích, je vhodné v České republice členit nejpobulárnější typy cyklistiky do těchto kategorií (v závorce jsou uvedeny druhy nejčastěji užívaných komunikací těmito skupinami):

- **dopravní cyklistika** (městské a příměstské cyklostezky)
- **cykloturistika** (dálkové cyklostezky, značené a doporučené cyklotrasy)

- **terénní cyklistika** (značené cykloturistické trasy, singletrack – přírodě blízké vrstevnicové stezky)

S ohledem na cenové relace prověřených zahraničních cykloturistických regionů, které se stávají přijatelné stále širšímu okruhu cykloturistů, a s ohledem na rostoucí konkurenční boj domácích regionů, rostou nejen nároky uživatelů na kvalitu terénů pro jednotlivé formy cyklistiky, ale také nároky na kvalitu zážitku spojenou s jízdou na kole. Kvalitní doprovodná infrastruktura typu záchytných parkovišť, míst pro odložení kol, půjčoven kol, doprovodného informačního systému pro cyklisty vč. orientačních map je dnes již běžným standardem v destinacích, které se zaměřují na cyklisty jako hlavní návštěvnickou skupinu.

S ohledem na rostoucí životní úroveň a zvyšující se standard služeb v cestovním ruchu jako celku pochopitelně rostou i nároky cyklistů na stravovací, ubytovací a doprovodné služby podél cyklostezek a cyklistických tras, v případě terénní cyklistiky pak ve výchozích bodech a přirozených místech odpočinku.

12.6.1 Podmínky pro cykloturistiku

V následujícím textu se pokusím charakterizovat současné podmínky pro jednotlivé druhy cyklistiky v regionu a zároveň popsat podmínky a bariéry jejich rozvoje a hlavní vývojové trendy těchto forem cyklistiky. Zmíněny budou i některé méně masivní formy cyklistiky a in-line bruslení, jež je úzce spjaté s užíváním nově budovaných cyklostezek.

12.6.1.1 Dopravní cyklistika

- na Klatovsku podobně jako v ostatních regionech ČR úzce vázána na městské a příměstské oblasti, kde se může v některých případech výrazně podílet na dělbě přepravní práce a být rovnocennou alternativou k automobilové dopravě na kratší a střední vzdálenosti
- z hlediska celého Plzeňského kraje je poměrně dobře rozvinutá infrastruktura zatím pouze přímo v Plzni, kde je nejvíce vhodných komunikací (cyklostezek a společných stezek pro chodce a cyklisty), cyklistické dopravě je zde několik let věnována soustředěná finanční podpora a potřeby cyklistů se promítají i do plánování

- zatím nedostatečně rozvinutá infrastruktura je ve všech ostatních městech a jejich nejbližším okolí, včetně Klatov, Domažlic, Tachova, Rokycan, Sušice a dalších, v nich jsou k dispozici pouze dílčí úseky cyklostezek, zpravidla však vzájemně oddělených a bez další návaznosti
- výstavbu chybějící infrastruktury brzdí zejména všeobecný nedostatek finančních prostředků a společně s tím nevyřešené majetkoprávní vztahy k dotčeným pozemkům a celkově nedostatečná opora rozvojových projektů v územně plánovací dokumentaci, což se projevuje malým množstvím projektů výstavby cyklostezek či víceúčelových cyklistických komunikací připravených k realizaci
- ke svému rozvoji potřebuje dopravní cyklistika v městských a příměstských oblastech nutně nové separované komunikace s vyloučením automobilového provozu – tedy cyklostezky či společné stezky pro chodce, cyklisty a jezdce na bruslích
- jak ukazuje návštěvnost již vybudovaných cyklostezek v městských oblastech, zájem o jejich využívání nesporně existuje a počty cyklistů a in-line bruslařů mají na těchto stezkách stoupající tendenci
- nové cyklostezky jsou podobné dálnicím – ihned po jejich otevření se na ně přesouvá značná intenzita dopravy
- uživatelé si žádají výstavbu dalších nových úseků, tomu je potřeba přizpůsobit zejména plánování
- na zřetel je při plánování potřeba brát zejména hledisko bezpečnosti a co nejkratšího spojení hlavních lokalit dosažitelných na kole, jinak hrozí nebezpečí, že nové trasy nebude téměř nikdo využívat
- cyklistiku v městských a příměstských oblastech je třeba zohlednit v dopravní nabídce a související infrastruktuře (možnost přepravy kol v autobusech a vlacích, parkoviště P+R, úschovny a půjčovny kol)
- cyklostezky by měly zajistit cykloturistům bezpečný průjezd historickými centry měst jakožto hojně navštěvovanými turistickými lokalitami, ostatním uživatelům (cyklistům) pak nabídnout alternativní možnost dopravy do městských parků, sportovních a rekreačních zón, na koupaliště, ale i za nákupy a dalšími aktivitami
- v městském a příměstském prostředí roste díky novým cyklostezkám význam rekreační cyklistiky vč. in-line bruslení
- na některých cyklostezkách se již počet bruslařů vyrovnal nebo převýšil počet cyklistů
- propojení městských sítí cyklostezek a navazující sítě regionálních cyklotras umožňuje plynulý pohyb všech druhů cyklistů z města do volné krajiny

- i když každoročně stoupá objem prostředků směřujících na podporu rozvoje cyklistické dopravy vzrůstá konkurenční boj měst a obcí o peníze na výstavbu cyklostezek a související infrastrukturu
- Česko zažívá historický boom cyklistiky, kdy poptávka po cyklistické infrastruktuře značně převyšuje nabídku
- konečným cílem v oblasti dopravní cyklistiky by mělo být stažení cyklistů (resp. nabídnutí alternativy jízdy) ze všech frekventovaných komunikací a odstranění nebezpečných míst
- klíčem úspěchu je především podpora na místní úrovni
- nezbytné pro naplňování cílů je osvěta a přenos informací (metodické zázemí) o nutnosti podpory všech forem cyklistiky na regionální a místní úrovni
- díky možnosti čerpání prostředků ze strukturálních fondů EU se region stává významným hráčem na poli podpory rozvoje cyklistiky, resp. všech jejích forem

12.6.1.2 Cykloturistika

- podobně jako v ostatních regionech ČR je téměř na celém území Klatovska jednou z hlavních turistických nabídek v období letní sezóny
- cyklistická sezóna dnes v podstatě začíná již v květnu a končí v říjnu
- velmi silně se podílí na návštěvnosti oblastí vhodných pro tento druh rekreace a cestovního ruchu
- i když se celková délka značených cyklotras v Plzeňském kraji od roku 2001 více než ztrojnásobila a kraj tak zaujímá přední pozice mezi českými kraji co se týká hustoty značených cyklotras, je převážná většina cyklotras vedena po silniční síti (silnicích II., III. třídy a místních komunikacích) - cyklostezky či víceúčelové cyklistické komunikace s omezeným provozem motorových vozidel se na celkové délce značených cyklotras podílejí jen minimálně, lesní a polní cesty s jiným než asfaltovým povrchem se na celkové délce značených cyklotras podílejí rovněž pouze omezeně, nejvyšší zastoupení v rámci značených cyklotras vykazují shodné oblasti jako u cyklostezek (s výjimkou městských a příměstských oblastí), v ostatních místech je dominantní vedení značených cyklotras po stávající silniční síti
- některé rekreační oblasti jsou v letních měsících cykloturisty přeplněny, kapacitně nestačí dopravní síť, kterou musejí cyklisté sdílet s ostatními uživateli, proto je

žádoucí rozvíjet cykloturistickou nabídku v méně exponovaných oblastech a ulehčit tak především nejvíce exponovaným oblastem Šumavy

- přetrvává problém definování a vedení cyklistických tras dálkového charakteru (regionální a národní trasy)
- všeobecně chybí finanční prostředky na údržbu značení a kvalitně vyškolení značkaři
- opravu či rekonstrukci málo frekventovaných vedlejších komunikací vhodných pro cykloturistiku brzdí podobně jako u cyklostezek zejména všeobecný nedostatek finančních prostředků, dále pak v některých případech nevyřešené majetkoprávní vztahy k dotčeným komunikacím a obecně nezájem či neochota vlastníků/správců komunikací o jejich sdílení s cyklisty v rámci značených cyklotras
- teoreticky je pro cyklisty vhodných komunikací dostatek, prakticky ale málo, neboť do hry vstupuje mnoho faktorů, které neumožňují jejich využití pro potřeby cyklistů a cykloturistiky
- poptávka přitom o jejich využívání je – minimum cyklistů dává přednost asfaltovým silnicím před pohybem v lese a volné krajině (ostatně mají k tomu přizpůsobená kola)
- na zřetel je při plánování potřeba brát hledisko bezpečnosti a zejména propojení co nejvíce turisticky atraktivních lokalit, míst dalekého výhledu a dalších zajímavých míst, jinak hrozí nebezpečí, že nové trasy budou pouze minimálně využívány
- v některých oblastech je potřebná revize cyklotras - méně vhodně vedených tras s odpovídajícím povrchem pro potřeby cykloturistů je více než přehuštěná síť značených cyklotras vedoucích jen po silnicích či naopak jen s obtížemi sjízdných polních a lesních cestách
- v některých oblastech existuje souběh cykloturistického značení s cykloznačkami, což má za následek částečnou ztrátu orientace cyklistů – je potřeba toto řešit
- nežádoucí je plánovat, umisťovat a přesouvat značené cyklotrasy na komunikace intenzivně využívané zemědělskou, lesní technikou či velmi intenzivní rekreační automobilovou dopravou, jinak hrozí nebezpečí jejich brzkého poničení a zvýšené riziko nehod cyklistů
- cykloturistické trasy je třeba plánovat a realizovat i s ohledem na dopravní nabídku regionu
- žádoucí je podpora fungující veřejné dopravy spolehlivě přepravující kola (vlaky, autobusy), která zpřístupňuje nejširšímu okruhu cykloturistů i odlehlejší místa, která by jinak bylo možné navštívit jen s pomocí automobilu (dovezení kol na místo, výchozí bod)

- žádoucí je rovněž podpora budování omezeného počtu dálkových cyklistických tras, jež propojí kraj a jeho jednotlivé části se sousedními regiony/centry a zároveň se stanou stěžejními produkty v oblasti cykloturistiky (případně dálkového in-line bruslení)
- konečným cílem v oblasti cykloturistiky je budování bezpečných a sjízdných komunikací, po kterých budou vedeny značené cyklotrasy
- je žádoucí v co největší možné míře převedení cyklistů z asfaltových silnic (v současnosti převažujících značených cyklotras) na uvedené komunikace
- podobně jako v případě plánování a budování cyklostezek je klíčem úspěchu především podpora na místní úrovni
- nezbytné pro naplňování cílů je osvěta a přenos informací (metodické zázemí) o nutnosti podpory všech forem cyklistiky na regionální a místní úrovni

12.6.1.3 Terénní cyklistika

- patří mezi nejmladší, zároveň však mezi velmi oblíbené formy rekreační jízdy na horském kole, postupem času se vyčlenila z nenáročné cykloturistiky
- je logické, že část cyklistů ráda využívá lesa a lesní krajiny – poptávka po přírodě blízkým cestám stoupá, terénní cyklistika je velmi populární
- podobně jako nenáročná cykloturistika patří v oblastech, které k tomu mají vhodné podmínky, k hlavním nabídkám v období jarní a letní sezóny a velmi silně se podílí na návštěvnosti těchto oblastí
- v úhrnné délce všech typů komunikací v ČR vhodných pro rekreační cyklistiku připadá největší podíl právě na polní a lesní cesty
- nejvhodnější oblasti pro terénní cyklistiku však zatím nebyly v rámci celého Plzeňského kraje vymezeny, a tudíž ani na Klatovsku, až na ojedinělé případy nebyly označeny vhodné doporučené terénní trasy
- v České republice stoupá množství cyklistů, kteří vyráží do krajiny za přírodními cestami různé technické náročnosti, jejich pohyb je zatím spíše živelný (na rozdíl od částečně usměrněného pohybu cykloturistů pohybujících se většinou po nenáročných cyklotrasách)
- v Klatovském regionu však existují oblasti s velkým potenciálem pro rozvoj terénní cyklistiky, terénní cyklistika představuje zatím nerealizovaný potenciál pro rozvoj cestovního ruchu

- i terénní cyklistika patří mezi druhy dopravy šetrné k životnímu prostředí a umožňuje spojit atraktivní místa jinými druhy dopravy nepřístupná (s výjimkou pěších)
- zisky z terénní cyklistiky mohou být vůči vynaloženým nákladům na ni velice efektivní
- podpora terénní cyklistiky navíc na rozdíl od současné podpory cykloturistiky nespočívá v investičně a krajinně intenzivních krocích
- často ji lze realizovat pouze poskytnutím kvalitních mapových podkladů a doprovodných informací na stávající cestní síti (lesních a polních cest)
- podpora by však měla spočívat v harmonizaci hospodářského a rekreačního užívání lesů, především lesní dopravní sítě
- je nutné začít jednat se státem, samosprávami a lesními správci o společném využívání lesní dopravní sítě k rekreačním a sportovním účelům, prolomit bariéry vzájemné nevráživosti naproti sobě stojících skupin, neochoty sdílení cest s cyklisty
- zkušenosti z jiných států naznačují, že vzájemné pochopení a vstřícnost jsou prvotními předpoklady úspěchu
- žádoucí je začít zkoušet budovat přírodě blízké cesty v lesích zvláštního určení (např. v městských a příměstských lesích, rekreačních lesích apod.), které nejsou omezeny zvláštní ochranou území či intenzivní těžbou
- i na společně užívané lesní cesty a cyklistické trasy je možno čerpat zdroje na údržbu a opravy stávajících cest
- existuje ze zahraničí převzatá ucelená a propracovaná metodika plánování, stavby a údržby přírodě blízkých cest (tzv. singltreků), která vede k trvale udržitelným cestám a stezkám
- tuto metodiku lze s úspěchem uplatnit nejen pro stavbu terénních cykloturistických komunikací, ale i pro cesty se sdíleným provozem (chodci, běžci, jezdci na koních)
- terénní cyklisté chtějí pomocí této metodiky přispět ke změně paradigmatu v dosavadní podpoře rekreační cyklistiky
- podobně jako v případě plánování a budování cyklostezek je klíčem úspěchu především podpora na místní úrovni
- nezbytné pro naplňování cílů je osvěta a přenos informací (metodické zázemí) o způsobech budování a využití přírodě blízkých cest (singltreků) a nutnosti podpory všech forem cyklistiky na regionální a místní úrovni
- konečným cílem je budování a úprava cest a jejich sítě, aby svým uživatelům, poskytovaly radost a pestrost v pohybu a cenné přírodní zážitky

12.6.2 Návrhy cyklistických výletů z Klatov vedených po značených cyklostezkách

Klatovy – Luby – Vrhavěč – Neznašovy – Běšiny – Kozí – Strážov – Opálka – Janovice nad Úhlavou – Rohozno – Bezděkov – Beňovy – Luby – Klatovy

Délka trasy je přibližně 38 km.

Klatovy – Svrčovec – Dolany – Drslavice – Věckovice – Tupadly – Tajanov – Bezděkov – Janovice nad Úhlavou – Klenová – Týnec – Luby – Klatovy

Délka trasy je přibližně 48 km.

Klatovy – Luby – Vrhavěč – Běšiny – Velhartice – Hory Matky Boží – Kolinec – Mlázovy – Hradiště – Mochtín – Kydlíny – Čínov – Klatovy

Délka trasy je přibližně 49 km.

Klatovy – Bolešiny – Plánice – Újezd u Plánice – Němčice – Petrovice – Měčín – Předslav – Klatovy

Délka trasy je přibližně 45 km.

12.6.3 Návrhy cyklistických výletů z okolí Klatov vedených

po značených cyklostezkách

Špičák – Černé jezero – Stateček pod Ostrým – Zadní Chalupy – Svatá Kateřina – Přední Fleky – Liščí hájenka

Délka trasy je 30 km. Tato trasa jako by sledovala státní hranici, vede bývalým pohraničním pásmem a možná i po bývalých pašeráckých stezkách. Za Zadními Chalupami, kde je nově otevřený hraniční přechod, je možno spatřit hraniční kameny z doby Marie Terezie. Nad vsí Svatá Kateřina se otevírá krásný pohled na Klatovskou kotlinu a je zde možnost použít další hraniční přechod SV. Kateřina – Rittsteig. Za obcí Přední Fleky je obnovený hřbitov se základy kostela u bývalé osady Červené Dřevo, u osady Liščí stojí za pozornost opravená Medvědí kaple. Cestou k Liščí hájence se cykloturisté mohou kochat krásnými pohledy na Český a Bavorský les.

Nýrsko – Úborsko – Janovice nad Úhlavou – Bezděkov – Kal – Klatovy

Délka trasy je 18 km.

Trasa sleduje tok řeky Úhlavy, v Klatovech je možno pokračovat po trase, která vede k vodnímu hradu Švihov.

Nýrsko – Blata – Strážov – Javoříčko – Běšiny

Délka trasy je 15,5 km.

Trasa propojuje oblast Běšinska s mikroregionem Úhlava.

12.6.4 Návrhy cyklistických výletů na Šumavě – lesní silničky a udržované cesty bez provozu – ráj pro cyklistiku a relaxaci na kole

Špičák sedlo – Černé jezero – vodopád Bílá strž – Stateček – Hamry – horská chata Hamry – Špičák sedlo

/Délka trasy je 26 km/

Železná Ruda – Debrník vodní kanál – bývalá Hůrka – jezero Laka – bývalá Hůrka – Ascherlack – Gerlova Huť – Sklářský vrch – Debrník – Železná Ruda

/Délka trasy je 32 km/

Špičák sedlo – Tomandlův křížek – Můstek – Prenet – Zelená Lhota nádraží – Jižní Stráň – Hojsova Stráž lyžařs. Vlek před Zámečkem – Tomášův Dvůr – Nad silnicí – Špičák sedlo

/Délka trasy je 34 km/

Železná Ruda – Debrník – směr Polom – Sklářský Vrch – Gerlova Huť – Nový Brunst – Stará Hájovna – Prameniště Řezné – Hofmanky – Železná Ruda

/Délka trasy je 18 km/

Železná Ruda – Debrník – turistický hraniční přechod Ferdinandovo údolí – rozcestí ke Schwellhäuslu – Schwellhäusl – po trase č.17 Hochbergsattel – Bayerisch Eisenstein – Železná Ruda /Délka trasy je 11 km/

12.7 Rozvojové trendy dalších forem cestovního ruchu

12.7.1 In-line bruslení

In-line bruslení patří k moderním sportovně rekreačním aktivitám, které se masověji rozšířily až v posledních několika letech. O to razantnější byl ale jejich nástup a podle počtu bruslařů na nových stezkách lze říci, že se jejich počet neustále zvyšuje. Rovněž teprve v posledních letech mají konečně bruslaři, i když zatím v omezeném počtu a různé kvalitě, k dispozici i vhodné terény.

V Plzeňském kraji je podobně jako v ostatních regionech ČR in-line bruslení rozšířeno především v městských a příměstských oblastech díky nově budovaným cyklostezkám a společným stezkám pro pěší cyklisty. Bruslaři se v letních měsících objevují i na některých kvalitních asfaltových komunikacích v oblasti NP Šumava (Šumavských plání), na kterých je omezen nebo zcela vyloučen automobilový provoz.

Klatovy mají díky novým cyklostezkám kvalitní povrchy pro in-line bruslení. Cyklostezky se zde nachází na okraji města a zejména ve směru na Vrhavěč umožňují dlouhé vyjížďky (cca 5 km dlouhý úsek).

S další výstavbou cyklostezek s kvalitním povrchem lze očekávat i rozvoj in-line bruslení a získání pro tento druh sportu a rekreace dalších následovníků. Jedním z výhledově nejperspektivnějších plánovaných terénů je trasa dílčích úseků cyklostezek v údolí Úhlavy mezi Klatovami a Švihovem, dalším pak plánovaná Otavská cyklostezka mezi Sušicí a Horažďovicemi.

12.7.2 Mototuristika

Mototuristika je velmi důležitou rekreační aktivitou, neboť počet návštěvníků, kteří na Klatovsko přijíždějí auty či jinými motorovými prostředky stále vzrůstá. Území regionu není pro mototuristiku zcela dostatečně připraveno, takže zatím značné potenciální možnosti území pro tuto velmi významnou perspektivní oblast cestovního ruchu jsou doposud nedoceny a zanedbávány.

Z nejdůležitějších nedostatků, kterých tato oblast doznává je zapotřebí uvést zejména absenci dostatečného množství venkovních orientačních systémů na přístupových komunikacích k turistickým cílům (poutače a směrovky), záchytných parkovišť s potřebnými informacemi (mapa, příp. přístřešek s letáčky o turistických cílech), nedostatečně kvalitní komunikace, nedostatek odpočívadel příp. výhledových míst s potřebným zázemím, absence značených okruhů (převážně na krátkodobé 2 – 4 hodinové výlety) a nedostatek levnějších hotelů/motelů s návaznými službami a restauracemi.

Samostatnou kategorií mototuristů jsou tzv. „motorkáři“, kteří mají oproti klasickým návštěvníkům přijíždějícím automobily specificky odlišné nároky a požadavky na příslušenství navštívených turistických zařízení. Zejména se jedná o parkovací prostory, které by měly být zastřešené a zamykatelné (pro vícedenní turisty využívající ubytovací zařízení). Jednou z významných vlastností této skupiny turistů bývá jejich vyšší kupní síla, paradoxně často doprovázená nižšími nároky na kvalitu užívaných zařízení. Obvyklé jsou rovněž kratší pobyty v jednom ubytovacím zařízení (ubytování na jednu noc).

12.7.3 Venkovská turistika, hippoturistika

Venkovská turistika je v ekonomicky vyspělých státech velmi populární, neboť umožňuje obnovovat ztracené vazby na přírodní prostředí a volnou krajinu. Její ekonomický a sociální přínos spočívá zejména v možnosti realizovat doplňkový finanční zdroj pro drobné zemědělce a současně možnost vytvářet nové pracovní příležitosti pro ostatní obyvatele venkova. Tento druh rekreačních aktivit není provázen negativními dopady na životní prostředí jako u tradičního masového cestovního ruchu. Decentralizace ubytovacích zařízení umožňuje návštěvníky a turisty rozptýlit v krajinném území a současně dává příležitost individuálním aktivitám v téměř rodinném prostředí.

S venkovskou turistikou bývá často spojena tzv. hippoturistika, která v poslední době zaznamenává poměrně velký rozvoj (po cykloturistice je považována za druhou nejvíce

se rozvíjející oblast turistiky). Na území kraje neustále vznikají nové značené hipostezky, které jsou předpokladem pro další kvalitativní růst tohoto odvětví.

Lokalitami s nejvyšším potenciálem pro rozvoj venkovské a „hippo“ turistiky jsou zejména přírodně zachovalé oblasti s vyšší krajinářskou hodnotou a nižší hustotou zalidnění.

13 NÁVRHY TURISTICKÝCH VÝLETŮ PRO ROZVOJ CESTOVNÍHO RUCHU NA KLATOVSKU

Pro pěší turistiku jsou v regionu vhodné podmínky i v těch částech, které mají méně turistických atraktivit a horší turistickou infrastrukturu. Podmínky k ní vytvářejí zejména vhodné přírodní podmínky, poměrně malá zalidněnost území a kvalitní značení turistických tras, které zajišťuje a udržuje Klub českých turistů, což patří mezi jeho nejvýznamnější aktivity vůči veřejnosti. Od roku 1889 vytvořená síť pěších značených cest je svou hustotou, kvalitou a komplexním postihnutím celého území České republiky jednou z nejlepších v Evropě. Pěší turistika jako forma aktivní rekreace je vyhledávána jak mladými lidmi, tak rodinami s dětmi i seniory.

Mezi pěší trasy lze zařadit i **naučné stezky** vedoucí přes přírodně cenná či jinak zajímavá místa, doplněné zastávkami s tabulemi a vysvětlujícím textem. Tématicky bývají zaměřeny na různé oblasti, v rámci kterých bývá území určitým způsobem jedinečné (např. botanika, zoologie, ekologie, geologie, paleontologie, historie atd.). Vyskytují se i kombinace více zaměření. Kompletní zmapování aktuálního stavu naučných stezek v regionu doposud nebylo dokončeno.

Podobným druhem pěších tras jsou v poslední době se rozvíjející okružní a místní trasy, které stejně jako naučné stezky doplňují nabídku lokalitě, přičemž ale nemusejí spojovat více turisticky atraktivních míst.

13.1 Návrhy vycházkových výletů do okolí města Klatovy

Městské sady

cca 2 km, z náměstí směrem k příměstské čtvrti Luby, možnost využití autobusu č. 1, 2 MHD

Odpočinkové místo nabízející se zejména rodinám s dětmi. V areálu se nachází dětské dopravní hřiště i malé jezírko, v zimě hojně využívané bruslaři. V letní sezóně je vítána možnost občerstvení v restauraci Kolonáda.

Křesťanský vrch (návrší „Na Spravedlnosti“)

cca 2 km, z náměstí severním směrem na Plzeň

Vilová čtvrť na zalesněném návrší, kam vede ulice zvaná příznačně Ke Spravedlnosti – místo bývalo původně městským popravištěm se šibenicí. Dnes je toto místo oblíbeným místem pro vycházky. V areálu se nachází tenisové kurty.

Lesní komplex Hůrka – Městské Lázně

cca 4 km, z náměstí po červené značce na Hůrku a k Městským Lázním, odtud po zelené značce zpět k autobusovému nádraží

Hůrka je vyhledávaným klidným místem pro procházky v kterémkoliv ročním období. Zalesněný kopec ležící 498 m. n. m. je s kostelem svatého Martina zdaleka viditelným symbolem Klatov. Výhled do okolní krajiny přímo vybízí k její návštěvě. Po červené značce se dále dojde do Městských Lázní, kde se v sezóně nabízí koupání v bazénech, sportovní vyžití a osvěžení v místní restauraci. Kousek odtud se dá napojit na zelenou značku, která vede zpět do města k autobusovému nádraží.

Lesní komplex Bor – Smrčí

cca 5 km směrem z města na Svrčovec

Bývalá vojenská střelnice, v současnosti městský hospodářský les s výraznou rekreační funkcí. Jedná se o lokalitu s výskytem vzácnější flóry a fauny, reprezentovanou mimo jiné i pestrými druhy ptactva. Od celé délky jižního okraje je krásný výhled na Klatovy.

Lesní komplex Husín

cca 5 km směrem z města na Tajanov

Vycházková oblast uváděná jako mohylové pohřebiště střední a mladší doby bronzové. O tomto nalezišti informuje nejen informační panel při vstupu do lesa, ale dokládají to také patník Dr. Hostaše rozmístěné v areálu.

Klatovy – Luby (Spálený les) – Hejno – Klatovy

cca 10 km, po červené značce, vhodné pro rodiny s dětmi

Luby jsou příměstskou částí Klatov, kde stojí za shlédnutí gotický kostel sv. Mikuláše s freskami z konce 15. stol. Další zastávkou je „Spálený les“ s památníkem obětem 2. sv. války. Pokračuje se přes Hejno, což je menší osada v lese, cílový a zároveň odpočinkový bod výletu s možností občerstvení v místní hospodě.

Klatovy – Tajanov – Tupadly – Klatovy

cca 13 km, po zelené značce z Hůrky nebo z autobusového Nádraží, vhodné pro rodiny s dětmi

Tupadly – v sousedství této vsi, v lese, se nachází jedinečná přírodní památka – Tupadelské skály s rozlohou 0,40 ha, geologicky i krajinářsky významná skupina vypreparovaných buližníkových skal, využívaná i horolezci.

13.2 Návrhy dvou celodenních výletů do okolí Klatov

13.2.1 Klatovy – Plánice – Nicov - Hnačov – Klatovy

Odjezd z Klatov do Plánice, nejlépe v dopoledních hodinách. Plánice je vzdálena 15 km od Klatov, cesta trvá přibližně 25 minut.

Prvním bodem našeho výletu je procházka městem Plánice.

Plánice

Městečko poprvé zmiňované roku 1144, nacházející se v krásné krajině přírodního parku Plánický hřeben – Kákov. Za zhlédnutí zde stojí farní děkanský kostel sv. Blažeje původně gotický, později barokizovaný, postavený podle návrhů Kiliána Ignáce Dienzenhofera. Pozoruhodným sochařským dílem českého baroka je také sloup Nejsvětější trojice, zakončený korintskou hlavicí, který stojí ve východní části plánického náměstí. Dále se podíváme ke kamennému smírčímu kříži, který připomíná období třicetileté války. V rodném domku Dr. Ing. Františka Křížíka, významného plánického rodáka – elektrotechnika, vynálezce obloukové lampy a první evropské elektrifikovaná železnice je zřízeno muzeum, do kterého budou následovat naše další kroky. Expozice připomíná prostřednictvím původního nábytku, dokumentů a originálů život a dílo tohoto slavného rodáka. K vidění jsou zde ukázky obloukové lampy, el. motorů a také technické dokumentace. Vstupné do tohoto muzea je asi 20 Kč.

Současnost města reprezentuje především víceúčelový sportovní areál, tvořený třemi osvětlenými kurty s umělým povrchem pro míčové sporty. Součástí areálu jsou také asfaltové plochy pro jízdu na kolečkových bruslích, kolech, běžecké dráhy a cvičná tenisová stěna. V případě zájmu je samozřejmě možné se v areálu zdržet a zahrát si

nějakou hru, tenis nebo jen tak posedět u nově postaveného dětského hřiště v prostorách areálu s možností všestranného vyžití dětí.

Po prohlídce města se vydáme zpět kolem kostela občerstvit se v místním nově postaveném Sport Penzionu Santa-Fé, který vhodně doplňuje sportovní areál, protože kromě ubytovacích a stravovacích služeb poskytuje také služby v oblasti relaxace.

Z Plánice po odpočinku a krátkém občerstvení se vydáme na pěší vycházku do blízké vesničky Nicov, vzdálené 3 km. Po cestě se zastavíme u kapličky s léčivým pramenem opředeným mnoha legendami. Tento pramen má údajně slabší obsah radioaktivních látek a k homeopatickému způsobu léčby ho využíval i známý léčitel páter František Ferda ze Sušice. V kombinaci se silným vzduchem a případným pohybem má tento pramen údajně afrodisiakální účinky. Od kapličky budeme pokračovat opět pěšky přímo do Nicova, což už bude asi jen 1 km.

Nicov.

Nicov je v literatuře uváděn jako nejmenší vesnice na světě, od cedule k ceduli je to pouhých 150 metrů, nachází se tu 4 obytná stavení a žijí zde pouzí 2 stálí obyvatelé. Přesto má toto místo bohatou historii a významné stavby, především poutní chrám Nanebevzetí Panny Marie postavený podle projektů významného stavitele Kiliána Ignáce Dienzenhofera. Po prohlídce chrámu se budeme opět pěšky vracet zpět do města Plánice a půjdeme na oběd do již zmiňovaného Sport Penzionu Santa-Fé.

Po obědě odjedeme do autokempu Hnačov vzdáleného 4 km od Plánice.

Hnačov.

Obec je vlastníkem autokempu u Hnačovského rybníka o rozloze 68,38 ha, který je ve vlastnictví Klatovského rybářství a platí v něm zákaz chytání ryb.

Zde máme možnost koupání přímo v kempu v Hnačovském rybníku, k dispozici je také půjčovna lodí, windsurfingů, kanoí, šlapadel, ale i horských kol a vybavení pro kolektivní míčové hry. Pro zájemce doporučuji v případě příznivého počasí a hlavně vlastní chuti procházku okolo rybníka, dlouhou asi 5 km, vedoucí krásnou klidnou krajinou a chatovými oblastmi v okolí.

Po všestranném sportovním vyžití a případné procházce je možné se navečeřet v restauraci autokempu se zahradní terasou, popřípadě po domluvě můžeme třeba i rozdělát oheň přímo v kempu a opékat uzeniny. Po večeři a odpočinku odjedeme zpět do Klatov.

13.2.2 Klatovy – Nýrsko – Pajrek – Nýrsko – Klatovy

V dopoledních hodinách odjezd z Klatov do Nýrska po silnici č. 191 směr Janovice nad Úhlavou a Železná Ruda, Nýrsko leží 17 km od Klatov, cesta tedy bude trvat přibližně 25 minut.

Nýrsko.

Město v údolí řeky Úhlavy, které vzniklo při brodu na staré obchodní stezce do Bavorska pod hradem Pajrek. První zmínky pocházejí z roku 1327. Od roku 1554 je Nýrsko městem. Byla zde zavedena výroba optického skla W. Eckstein, dnes se zde nachází provozovny podniku Okula.

Prvním bodem na programu bude procházka městem.

Nejvýraznější památkou je gotický farní kostel sv. Tomáše. První zmínka o kostele pochází z roku 1352, jeho věž je asi o 100 let starší. Ke gotické stavbě byla na konci 17. století přistavěna kaple Panny Marie. Soudobé zařízení kostela – barokní oltáře pochází z 18. stol. a jsou dílem nýrského truhláře a řezbáře Jakuba Brandla. Součástí exteriéru je i dřevěná soška Madony pocházející z 15. stol.

Zastavíme se i u barokní fary č. p. 1, a u domu č. p. 2, což je zemědělská usedlost postavená též v barokním stylu. Na náměstí si prohlédneme dům č. p. 81, což je bývalý vrchnostenský hostinec, zdobený raně barokním štítem s erby rodů Koců z Dobrše a Karlů ze Svárova z roku 1684. Tento dům je zároveň bývalou radnicí města Nýrska. Na protilehlé straně náměstí si prohlédneme budovu městského úřadu z roku 1907. Byla postavena podle plánů vídeňského stavitele V. Tscheppera. Zastavíme se i na místě, kde stával kostel Čtrnácti svatých pomocníků z počátku 18. století, postavený italským stavitelem M. A. Gilmettim a vysvěcený roku 1712. Vnitřek kostela byl zmenšenou kopií dominikánského kostela v Klatovech. Kostel byl bohužel v roce 1974 zbořen. Na místním hřbitově je hrob a památník 108. obětí transportu smrti z konce 2. světové války. My se ale kromě tohoto hřbitova podíváme i na velký židovský hřbitov, který byl zřízen kolem roku 1430 a nejstarší pomníky zde jsou z 18. století. Nachází se nedaleko Nýrska uprostřed velkého pole, poblíž silnice na Železnou Rudu.

Ze hřbitova se vrátíme zpět a po této náročné procházce městem se naobědváme v jedné z místních restaurací, možnost je například v Restauraci a Pizzerii Hrdlička v ulici prap. Veitla. Hned poblíž této restaurace je potom i kavárna Restaurace Café Milano.

Po obědě a krátkém odpočinku se vydáme na poznávací okruh okolím města Nýrska.

Poznávací okruh Nýrsko

Nýrsko je východiskem několika naučných stezek a je hojně navštěvováno turisty jako východisko turistických cest v šumavském podhůří, a proto je tento okruh jedním z mnoha, které se dají v okolí podniknout. Je trochu odlišný a zvláštní svojí nenáročností a především upozorňováním na zdánlivě všední přírodu. Okruh je obzvláště vhodný pro rodiče s dětmi, které se mohou naučit rozpoznávat základní stromy, naslouchat lesu, posedět a rozjímat v lůnu přírody...

Mimo to uvidíme bývalé lesní divadlo, projdeme se při řece Úhlavě, porozhlédneme se po kraji a navštívíme zříceninu hradu Pajrek.

Na tento výlet se vydáme z náměstí. Půjdeme podél, ale proti proudu řeky Úhlavy směrem k údolní přehradní nádrži.

Město Nýrsko leží pod údolní přehradní nádrží Nýrsko. Tato přehrada byla vybudována v letech 1965 – 1969 zatopením Úhlavského údolí. Má sypanou kamenitou hráz vysokou 36 metrů a širokou 337 metrů. Objem vody v nádrži činí 1 mil. m³. Přehrada slouží jako zásobárna pitné vody pro Klatovy, Domažlicko a Plzeňsko. V nádrži platí přísný zákaz koupání a v jejím okolí i zákaz táboření. My se ale k nádrži přesto podíváme, protože po hrázi a kolem západního břehu přehrady vede žlutě značená turistická stezka. Je to sice odbočka z naší přímé trasy, ale přehrada opravdu není daleko a stojí za to ji vidět.

Po prohlídce nádrže a jejího okolí se vydáme dále po našem plánovaném okruhu. Dojdeme k bývalému lesnímu divadlu.

Bývalé lesní divadlo.

Nalezneme ho na jižním okraji města při řece Úhlavě. Stavba divadla byla dokončena v roce 1935. Divadlo bylo zajímavě technicky řešeno, součástí scény byla i skála za jevištěm. Činnost divadla byla ukončena v sedmdesátých letech a dnes se v objektu divadla nachází penzion, ve kterém se lze i ubytovat (ubytovací kapacita pro 15 – 25 osob), v našem případě alespoň se občerstvit. V místech nad přírodním divadlem se nachází lyžařská sjezdovka s umělým povrchem a s vlekem. Po případném občerstvení v penzionu v objektu divadla se vydáme vstříc novým zážitkům a krásné přírodě. Nejzajímavějším objektem našeho poznávacího okruhu je bezesporu zřícenina hradu Pajrek ke které nyní dojdeme.

Pajrek.

Zřícenina hradu se nachází 2,5 km od Nýrska na jednom z posledních výběžků Královského hvozdu (627 m n. m. - výběžek horského hřebenu Hraničáře). Dříve býval pomezním hradem, nebyl příliš rozměrný, avšak důležitý polohou, protože byl založen na začátku 14. století při staré zemské stezce.

Hrad bohužel procházel častými výměnami majitelů a následkem toho rychle pustl a od poloviny 16. století byl opuštěn trvale. Zachovalo se pouze několik trosk obytného stavení, věže a příkop.

Po prohlídce hradu se vydáme zpět do města Nýrska, ale nebudeme se vracet stejnou cestou, budeme pokračovat po značené stezce vedoucí územím Chráněné krajinné oblasti Šumava. Zastavíme se ještě v lesoparku při řece Úhlavě v blízkosti koupaliště, který slouží ke sportu a romantickým procházkám, v blízkém koupališti je samozřejmě možné se vykoupat, pokud budou zájemci a počasí nám bude přát.

Přiložená mapka znázorňuje trasu našeho poznávacího okruhu.

Žluté rámečky s čísly znázorňují možná odpočívadla a také objekty našeho zájmu, např.

č. 3) Lesní divadlo

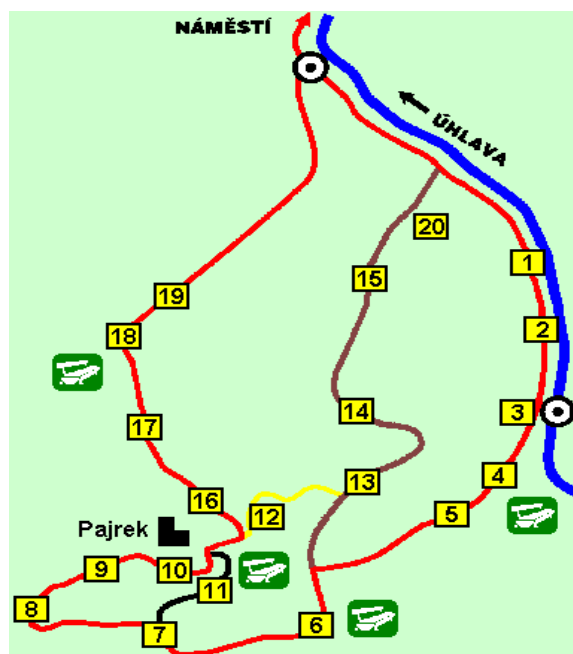
č. 4) Ptačí rezervace

č. 10) Pajrek

č. 12) oblasti CHKO Šumava

(Přehrada není na mapce znázorněna.)

Délka trasy je přibližně 4 km.

Po absolvování tohoto méně náročného poznávacího okruhu se vrátíme zpět do centra, kde bude opět následovat občerstvení nejspíše už večere, tentokrát v Restauraci Šumava, která se nachází opět v ulici prap. Veitla v centru města, jako předchozí restaurace ve které máme naplánovaný oběd. Po večeri odjedeme zpět do Klatov.

13.3 Kalkulace vybraných návrhů

Uvedené návrhy dvou celodenních výletů do okolí města Klatov byly zpracovány na základě podnětu z informačního centra města Klatovy, které by rádo podobné typy návrhů realizovalo a nabízelo případným zájemcům.

Předběžná kalkulace návrhu Klatovy – Plánice – Nicov – Hnačov – Klatovy

Nákladová položka	Cena v Kč
Doprava z Klatov do Plánice (autobusem)	28,-
Vstupné do muzea Dr. Ing. F. Křížíka	20,-
Občerstvení v penzionu	45,-
Oběd v penzionu	85,-
Doprava z Plánice do Hnačova (autobusem)	12,-
Večeře (alternativní)	85,-
Doprava z Hnačova do Klatov (autobusem)	30,-
Celkem	305,-

Zdroj: vlastní

Předběžná kalkulace na osobu je 305,- Kč s tím, že uvedená cena se může lišit, např. v případě využití víceúčelového sportovního areálu v Plánici by se cena za jeho pronájem rozpočítala mezi zájemce o sportovní vyžití. Další odlišnosti mohou nastat i v případě občerstvení, např. v případě večeře v Hnačově, kde je možné se navečeřet v místní restauraci nebo se nabízí alternativa uvedená v návrhu – opékání vlastních zakoupených uzenin.

Předběžná kalkulace návrhu Klatovy – Nýrsko – Pajrek – Nýrsko – Klatovy

Nákladová položka	Cena v Kč
Doprava z Klatov do Nýrska (autobusem)	32,-
Oběd	85,-
Občerstvení	45,-
Večeře	85,-
Doprava z Nýrska do Klatov (autobusem)	32,-
Celkem	279,-

Zdroj: vlastní

Předběžná kalkulace na osobu je 279,- Kč. Tento návrh nezahrnuje žádné náklady na vstupné do objektů ani žádné alternativy, uvedená cena by proto měla být u všech účastníků stejná.

ZÁVĚR

V závěru své diplomové práce bych chtěla stručně jmenovat předpoklady pro rozvoj cestovního ruchu na Klatovsku a shrnout poznatky, které jsem získala při zjišťování současné úrovně cestovního ruchu v této lokalitě.

V průběhu sledování a zkoumání dnešní situace jsem došla k názoru, že úroveň cestovního ruchu na Klatovsku se stejně jako v jiných oblastech v posledních několika letech hodně změnila. Otevřením hraničního pásma a nových hraničních přechodů se turistické možnosti významně zvětšily a oblast tak zaznamenala prudký nárůst návštěvnosti. Díky tomu se začalo rozvíjet samozřejmě i poskytování rozmanitých služeb cestovního ruchu. Také v současné době je cestovní ruch stále ve fázi, kdy se plně rozvíjí a poskytované služby neustále zdokonalují a rozšiřují. Snahou je především uspokojit požadavky každého návštěvníka oblasti a vyrovnat se kvalitou i rozsahem služeb evropské úrovni.

Zmíněná oblast má podle mého názoru velmi dobré předpoklady pro rozvoj cestovního ruchu v budoucnosti. Mezi největší přednosti patří samozřejmě výhodná poloha oblasti díky tomu, že leží v blízkosti státní hranice se Spolkovou republikou Německo, což má velký přínos zejména pro zahraniční cestovní ruch a dále důležitou roli pochopitelně hraje přírodní bohatství klidného prostředí Šumavy.

Další předností pro rozvoj cestovního ruchu je poměrně velké množství historických památek, které se dochovaly v relativně dobrém stavu a jsou neustále renovovány. Každý návštěvník tohoto kraje má možnost kulturně historického poznání oblasti, ale i aktivního odpočinku v příjemném a klidném prostředí.

Pozitivní pro cestovní ruch je také skutečnost, že je zde vytvořena dostatečná síť služeb cestovního ruchu z hlediska ubytovacích, stravovacích, ale také informačních a sportovních potřeb a dá se tedy předpokládat, že pokud správa oblasti nepoleví ve zdokonalování těchto služeb, bude tento kraj i do budoucna jednou z nejvyhledávanějších lokalit v naší zemi.

Město Klatovy se zvláště v posledních letech stává stále častějším cílem turistů nejen českých, ale i zahraničních. To byl také jeden z důvodů, proč se Městský úřad, konkrétně odbor školství, kultury a cestovního ruchu, rozhodl zřídit v centru města

informační centrum, k čemuž došlo již v listopadu roku 2003, kdy bylo na náměstí Míru slavnostně otevřeno Informační centrum (IC) města Klatovy. Tento krok byl velkým krokem vstříc nejen turistům přicházejícím do města, ale také obyvatelům města samotným. Za téměř čtyři a půl roku existence IC se vybavenost a poskytované služby klientům nejen rozšířily, ale také značně zkvalitnily. Díky IC se město dostává do stále většího povědomí občanů České republiky a zajisté i cizích zemí.

Významným faktorem, zapříčiňujícím širší povědomost o Klatovech i v zahraničí, je partnerství města s jinými evropskými městy. Městu se podařilo navázat kontakty se třemi městy různých evropských států (Německo, Francie, Nizozemí) a do budoucna plánuje navázat partnerské styky i v jiných zemích, například v Rakousku, Belgii či Itálii. Tyto nové styky do Klatov zajisté přivedou opět více turistů a mimo jiné také umožní obyvatelům města navázat zcela nové osobní kontakty.

Musím uznat, že v posledních letech došlo k výraznému nárůstu vydávání propagačních materiálů, co se týče otázky propagace oblasti. V současné době je kladen na propagaci města Klatovy a okolí velký důraz. Velké množství propagačních materiálů je vydáváno nejen v jazyce českém, ale také v německém, anglickém a v holandštině a nabídka tedy osloví i řadu turistů ze zahraničí. Potřebné informace lze nalézt také na příslušných internetových stránkách. Zároveň bych ale chtěla upozornit na nedostatek cykloturistických průvodců a map, které je nutno pro rozvoj turistiky v Klatovech a okolí zajistit.

Město Klatovy, v jehož uličkách na vás dýchne neopakovatelná atmosféra dávné minulosti, a zároveň i jeho okolí navštíví ročně desetitisíce českých i zahraničních turistů. Pokud se rozhodnete strávit několik dní v České republice, neměl by rozhodně tento region zůstat stranou vašeho zájmu ...

SUMMARY

The subject of my thesis is “The analysis of tourism services in the Klatovy region”. The reason for my choice of this theme is that I was born in this region and I still live there.

Theoretical part of my thesis is divided into five chapters. At the beginning I write about the tourism generally, this part of the thesis is focused on characteristics of tourism, in this part are determined the basic concepts of the tourism, typology of tourism and typology of tourism services and its division into basic and supplementary tourism services.

Then follows the practical part of the thesis. There I write at first about the whole region, about rivers, vegetation and wildlife natural objects of interest in the Klatovy region and the next chapter tells about the town Klatovy.

The town Klatovy with its 24 thousand inhabitants represents the second largest settlement in the Pilsen region. The town of Klatovy historically belonged amongst the architecturally impressive Royal towns. Imposing town walls with bastions encircle the town square along with a number of ecclesiastical buildings. There are several architectural jewels in the town such as the Black Tower, the Baroque Pharmacy, the Jesuit church with catacombs and the Archdeacons church. The theatre, the Šumava cinema, the town library and cultural centre, the art gallery At the White Unicorn or the local historical museum of Dr. Hostaš provides cultural and social events.

Next chapters tell about castles and chateaux located in the countryside of Klatovy region, information centre of the town and about twinning partnership of the town Klatovy with three European cities.

In the next practical part of the thesis I have tried to analyse actual state of tourism, the level and quality of services provided in the sample of particular accommodation and catering establishments and sport, recreational and culture opportunities of the town.

I consider the Klatovy region is a very attractive tourist region. The local countryside with its rolling hills, valleys, vegetation and wildlife, rivers, village and town architecture, castles and chateaux, and miles of marked walking paths and cycling routes has a lot to offer visitors.

Přehled použité literatury

1. INDROVÁ, I. a kol. *Cestovní ruch I*. Praha: Vysoká škola ekonomická v Praze, 2004. 114 s., ISBN 80-245-0799-4
2. ATTL, P., NEJDL, K. *Turismus I*. Praha: Vysoká škola hotelová v Praze 8, 2004. 178 s. ISBN 80-86578-37-2
3. MALÁ, V., *Cestovní ruch (Vybrané kapitoly)*. Praha: Vysoká škola ekonomická v Praze, 1999
4. MALÁ, V. a kol. *Základy cestovního ruchu*. Praha: Vysoká škola ekonomická v Praze, 2002
5. POUROVÁ, M. *Agroturistika*. Praha: Česká zemědělská univerzita v Praze, 2002. 124 s., ISBN 80-213-0965-2
6. *Sborník Cestovní ruch a Evropská unie*, kolektiv pracovníků katedry cestovního ruchu, Praha: Vysoká škola ekonomická v Praze, VŠE Praha, 2000
7. JIŘÍK, V. *Klatovské oprátky*. 1. vydání. Plzeň: Fraus, 2004, 361s., ISBN 80-7238-376-0.
8. WEINMANN, J. *Zajímavosti z historie Klatov od založení do konce roku 1939*, Klatovy: Typos, 1997, 132 s.

MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ *Cestovní ruch v České republice 2006/1. pololetí 2007*, Praha, 2007

Propagační a informační materiály informačního centra města Klatovy.

Internetové stránky

www.mmr.cz

www.czso.cz

www.klatovy.cz

www.kraj-plzensky.cz

www.sumavanet.cz

www.turisturaj.cz

www.czechtourism.cz

Seznam příloh

- Příloha 1** Klatovy
- Příloha 2** Klatovské věže
- Příloha 3** Budova klatovské radnice a muzea
- Příloha 4** Klatovské kostely
- Příloha 5** Hrady a zámky v okolí Klatov
- Příloha 6** Přehled kulturních a sportovních akcí města Klatovy v roce 2008

Černá věž

Bílá věž

Klatovská radnice

Muzeum Dr. Hostaše

Kostel Sv. Vavřince

Arciděkanství kostel Narození Panny Marie

Jezuitský kostel Neposkvrněného početí Panny Marie a sv. Ignáce

Hrad Rabí

Hrad Velhartice

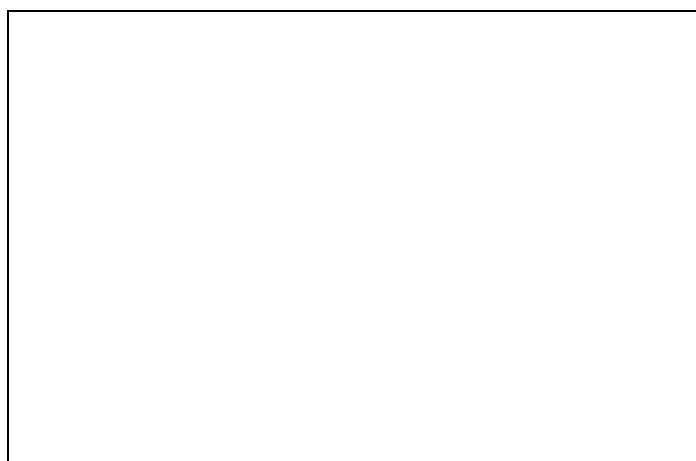
Vodní hrad Švihov

Zámek Chudenice

Hrad Kašperk

Hrad a zámek Klenová

Příloha 6

Přehled kulturních a sportovních akcí města Klatovy v roce 2008

LEDEN	
7. ledna – 31. ledna	„Pohádková Šumava“ Výstava pohádkových postaviček víl, vodníků a dalších strašidel z pohádkové chalupy v Mlázovech. Atrium kulturního domu Družba Klatovy
9. ledna – 31. prosince	„Chceš-li poznat náš kraj více, nestačí jen pohlednice“ výstava Klatovsko na starých pohlednicích z přelomu 19. a 20. stol. Vlastivědné muzeum Dr. Hostaše Klatovy, hlavní schodiště
9. ledna – 28. března	Masai Mara – sen o Africe oděvní tvorba a doplňky inspirované kulturou (oděvem) Masaů. Vlastivědné muzeum Dr. Hostaše Klatovy, vstupní hala
9. ledna – 28. března	Arta populara Výstava zabývající se folklórem a lidovou tvořivostí. Vlastivědné muzeum Dr. Hostaše Klatovy, přednáškový sál
9. ledna – 11. května	Národ proti sobě 3. odboj v Československu z pohledu hodnot Evropského parlamentu putovní výstava Evropského parlamentu o 3. odboji doplněná výstavou k období 1947-57 na Klatovsku. Vlastivědné muzeum Dr. Hostaše Klatovy, výstavní sál
ÚNOR	
2. února	Staročeské vepřové hody ukázka tradiční výroby jitrnic, jelit... Náměstí Klatovy
7. února	Koncert Junior kvartet Koncert klatovského klarinetového kvartetu. Sál radnice Klatovy
14. února – 9. března	Výstava klatovského fotoklubu Výstava fotografií členů Fotoklubu Městského kulturního střediska. Atrium kulturního domu Družba Klatovy
BŘEZEN	
9. března	Soutěž o cenu města Klatov v tanečním sportu Postupová celostátní soutěž juniorů a dospělých o pohár starosty města ve standardních a latinsko-amerických tancích a pohárová soutěž pro začínající neregistrované páry. Velký sál kulturního domu Družba Klatovy
15. března	„Dechovka Klatovy 2008“ (5.ročník festivalu dechových hudeb) Přehlídka vybraných dechových hudeb zaměřena na kapely ze čtyř regionů: Klatovsko, jižní Čechy, Morava a Slovensko. Velký sál kulturního domu Družba Klatovy
20. – 21. března	Velikonoční řemeslný trh Náměstí Klatovy
27. března	Charitativní koncert japonské klavírní virtuózky Radnice Klatovy
28. března	Noc v knihovně s Andersenem Noc v knihovně strávená formou pohádek, dobrodružství a soutěží zaměřená mj. na využívání internetu ze strany dětských čtenářů. Městská knihovna Klatovy
DUBEN	
2. dubna	Solasido 2008 Soutěž v sólovém zpěvu dětí a mládeže z klatovských škol, pořádaná tradičně ve spolupráci se studiem Dueto. Velký sál kulturního domu Družba Klatovy

2. dubna – 13. června	Drobná bronzová plastika, busty a plakety Drobné předměty z muzejních sbírek. Vlastivědné muzeum Dr. Hostaše Klatovy, vstupní hala
3. dubna – 27. dubna	Richard Böhnelt Výstava obrazů. Atrium kulturního domu Družba Klatovy
10. – 12. dubna	43. Mogul Šumava Rallye Klatovy FIA Zóna střední Evropy a Mezinárodní mistrovství ČR.
10. – 12. dubna	XVII. Historic Vltava Rallye FIA Zóna střední Evropy a Mezinárodní mistrovství ČR.
17. dubna	Večer absolventů Základní umělecké školy Koncert absolventů hudebního oboru Sál radnice Klatovy
19. dubna	Gymnaziální padesátka Turistický pochod a cyklistické tratě (50, 35, 25 a 15 km).
19. – 20. dubna	Národní šampionát mažorettek ČR Národní mistrovství Čech (solo, duo) pro juniorky a seniorky z celých Čech. Velký sál kulturního domu Družba Klatovy
20. dubna	Časovka Švihov – Klatovy – Švihov 1. silniční závod seriálu ŠUAC RAMALA CUP – 20 km. Kulturní dům Švihov
24. dubna	Mezinárodní festival komorní hudby Vystoupení českých i zahraničních umělců.
24. – 25. dubna	„V ráji realistickém“ – literární symposium „Karel Klostermann a realismus v české literatuře“ Městská knihovna Klatovy
26. – 27. dubna	Barokní jezuitské Klatovy (2. ročník) Myšlenkový svět a víra barokního člověka ve srovnání s dneškem – série přednášek, koncert barokní hudby a slavnostní mše. Městská knihovna, jezuitský kostel (náměstí Klatovy)
26. dubna	Mistrovství ČR BMX jednotlivců Technická cyklistika s kaskadérskými prvky. BMX areál za vodojemem
27. dubna	Mistrovství ČR BMX klubů a týmů Technická cyklistika s kaskadérskými prvky. BMX areál za vodojemem
KVĚTEN	
5. května	Květnové oslavy Koncert u příležitosti oslav osvobození Klatov. Náměstí Klatovy
6. května	Dětský sborový zpěv - XI. ročník přehlídky pěveckých sborů Přehlídka sborů klatovských ZŠ, ZUŠ, ZŠ Janovice, Nýrsko, Pačejov atd. v rámci oslav Osvobození. Velký sál kulturního domu Družba Klatovy
6. května – 28. května	„Jan Rybák – keramika“ Autorská výstava známého klatovského keramika. Atrium kulturního domu Družba Klatovy
7. května	Oslavy Dne osvobození Koncert učitelů ZUŠ Klatovy. Sál radnice Klatovy
10. května	Zahájení turistické sezóny 2008 Náměstí Klatovy
14. května	1. závod dětského poháru MTB (9. ročník) Kolonáda Klatovy
14. května – 11. července	Památky a neziskový sektor Aktivity nestátních neziskových organizací v oblasti péče o památkový fond v Plzeňském kraji. Vlastivědné muzeum Dr. Hostaše Klatovy, přednáškový sál

14. května – 13. června	Jaroslav Touš – fotografie Výstava domažlického fotografa. Vlastivědné muzeum Dr. Hostaše Klatovy, výstavní sál
22. května	Slavnostní akademie TJ Sokol Klatovy Ke 145. výročí založení Sokola Klatovy a k 90. výročí vzniku ČSR. Sokolovna Klatovy
23. května	Bambiriáda 2008 Přehlídka volnočasových aktivit dětí a mládeže. Velký park Klatovy
24. května	Klatovský karafiát 2008 Tradiční pochod zaměřený na historické, kulturní a přírodní památky okolí Klatov.
25. května	Bambiriáda 2008 Přehlídka volnočasových aktivit dětí a mládeže. Cyklostezka Klatovy – Luby, Fotbalové hřiště Luby
28. května	„Představují se 2008“ Tradiční přehlídka souborů a účastníků kurzů při MěKS Velký sál kulturního domu Družba Klatovy.
29. května	Mezinárodní festival komorní hudby Vystoupení českých i zahraničních umělc
31. května	Author Král Šumavy (horská kola) Největší (počtem účastníků) cyklistická akce v České republice – závod horských kol na 70 a 105 km. Start na náměstí v Klatovech
ČERVEN	
3. června – 8. června	„My a příroda 2008“ Výstava výtvarných a foto prací dětí a mládeže ze stejnojmenné soutěže. Atrium kulturního domu Družba Klatovy
4. června	2. závod dětského poháru MTB (9. ročník) Kolonáda Klatovy
12. června – 6. července	„Paličkářky“ Výstava paličkovaných krajk, prací absolventek kurzu paličování MěKS Klatovy lektorky J. Čechové. Atrium kulturního domu Družba Klatovy
13. – 15. června	Slavnosti hudby a piva – Klatovské pivní slavnosti IV. ročník obnovených pivních slavností, spojených s vystoupením hudebních skupin. Prostranství před kulturním domem Družba Klatovy
14. června	VI. ročník Jízdy Klatovskem Mezinárodní jízda veteránů místo konání: Euro Camp Běšiny, Klatovy a okolí
15. června	Cena Klatov v parkurovém skákání Soutěž v parkuru. Kolbiště „V Ráji“ Klatovy
18. června – 28. září	Poklady z půdy Výstava ze sbírek klatovského muzea. Vlastivědné muzeum Dr. Hostaše Klatovy, vstupní hala
18. června – 26. září	Krajina v proměnách roku Výstava obrazů Josefa Gregera spojená s výstavou skla z muzejních sbírek. Vlastivědné muzeum Dr. Hostaše Klatovy, výstavní sál
22. června	Krajská výstava psů se zadáváním titulu „Krajský vítěz“ Výstava všech plemen mimo loveckých. Lehkoatletický stadion pod Hůrkou.
25. června	3. závod dětského poháru MTB (9. ročník) Kolonáda Klatovy pořadatel: Triatlon klub Klatovy
26. června	Mezinárodní festival komorní hudby Vystoupení českých i zahraničních umělců

28. června	Klatovský triatlon (28. ročník) plavání – kolo – běh objemy 1 – 40 – 10. Bezděkov u Klatov, Práskovna Beňovy
červen	Ve víru tance – taneční show Účinkují účastníci kurzu moderního tance, tanečního studia Krok, soubory Šumava a Šumavánek a modelingová skupina Delija. Sokolovna Klatovy
ČERVENEC	
5. července	Jezdecká soutěž Soutěž v parkurovém skákání. kolbiště „V Ráji“ Klatovy
5. – 13. července	O pohár města Klatov 2008 – šachový turnaj 2. největší šachový turnaj v České republice s mezinárodní účastí Sokolovna Klatovy.
9. – 20. července	Výstava Klatovský karafiát Tradiční výstava klatovských karafiátů. Výstavní zahrada naproti muzeu
10. – 13. července	Mezinárodní folklórní festival Průvod a vystoupení zahraničních souborů a souborů z České republiky. Klatovy (náměstí, divadlo, arciděkanství u Bílé věže)
12. července	Poutní bohoslužba Arciděkanství Klatovy (u Bílé věže)
12. července	Průvod městem s obrazem P. Marie Klatovské Náměstí Klatovy
12. července	Pouťový koncert klatovské skupiny Zebedeus Spirituály a jiné písně ve vícehlasých úpravách. Arciděkanství Klatovy (u Bílé věže)
12. – 13. července	3. klatovská pouťová heligonka Dvoudenní přehlídka heligonkářů a skupin z Plzeňského a Jihočeského kraje při příležitosti klatovské pouti. Prostranství před kulturním domem Družba Klatovy
16. července – 28. září	Textilní tvorba Jarmily Javorské a keramika Jarmily Strakové Prezentace výrobků dvou známých neprofesionálních výtvarnic. Vlastivědné muzeum Dr. Hostaše Klatovy, přednáškový sál
19. a 26. července	Hudba na náměstí Koncert některé z regionálních hudebních skupin. Náměstí Klatovy
SRPEN	
2., 9., 16. a 23. srpna	Hudba na náměstí Koncert některé z regionálních hudebních skupin. Náměstí Klatovy
23. srpna	Javor 1456 (2. ročník) Extrémní závod dvojic MTB. Bezděkov u Klatov, Kolonáda v městském parku v Klatovech
28. srpna	Mezinárodní festival komorní hudby Vystoupení českých i zahraničních umělců.
ZÁŘÍ	
4. – 28. září	„Mobilizace 1938“ Dokumentární výstava k 70. výročí vyhlášení mobilizace v ČSR (1938) z dokumentů Muzea čsl. opevnění a soukromých sbírek P. Petra. Atrium kulturního domu Družba Klatovy
6. září	Český pohár BMX všech kategorií jednotlivců (5. závod) Technická cyklistika s kaskadérskými prvky. BMX areál za vodojemem
7. září	Český pohár BMX všech kategorií jednotlivců (6. závod) Technická cyklistika s kaskadérskými prvky. BMX areál za vodojemem

13. září	Author Král Šumavy – silniční kola (15. ročník) cyklomaraton – silničních kol na 150, 200 a 250 km. Start z náměstí Klatovy
13. září	Malá cena Klatov Soutěž v parkurovém skákání. Kolbiště „V Ráji“ Klatovy
20. září	Dny Evropského dědictví v Klatovech Otevření historických a kulturních památek v Klatovech, doplněné kulturním programem.
25. září	Mezinárodní festival komorní hudby Vystoupení českých i zahraničních umělců.
28. září	Oslavy sv. Václava Náměstí Klatovy
ŘÍJEN	
1. – 7. října	Týden knihoven Celostátní propagační akce zaměřená na propagaci služeb knihoven (netradiční besedy, soutěže, výstavy apod.). Městská knihovna Klatovy
1. října – 14. listopadu	Region Výstava obrazů 15 klatovských výtvarníků. Vlastivědné muzeum Dr. Hostaše Klatovy, přednáškový sál
1. října – zač.ledna 2009	Kovové předměty Zámky, hmoždíře, mlýnky aj. předměty z muzejních sbírek. Vlastivědné muzeum Dr. Hostaše Klatovy, vstupní hala
1. října– zač.ledna 2009	Světcí v lidovém zobrazení Staré tisky. Vlastivědné muzeum Dr. Hostaše Klatovy, přednáškový sál
7. – 13. října	„Oblastní zahrádkářská výstava 2008“ Výstava Územního sdružení ČZS Klatovy. Atrium a velký sál kulturního domu Družba Klatovy
16. října – 2. listopadu	„Ten umí to a ten zas tohle – tvoříme spolu“ Výstava ručních prací členů Svazu zdravotně postižených Šumava Klatovy a Nezvěstice. Atrium kulturního domu Družba Klatovy
LISTOPAD	
6. – 30. listopadu	„Klub přátel Klatovska“ 7. ročník prezentační výstavy aktivní klatovské občanské organizace. Atrium kulturního domu Družba Klatovy
17. listopadu	Koncert na radnici Koncert u příležitosti oslav Dne boje za svobodu a demokracii. Sál radnice Klatovy
26. listopadu – leden 09	Lidová strava Vánoční výstava. Vlastivědné muzeum Dr. Hostaše Klatovy, výstavní sál
28. listopadu	Rozsvícení vánočního stromku Tradiční rozsvícení vánočního stromečku doplněné zpěvem koled. Náměstí Klatovy
29. listopadu	O pohár města Klatov 2008 – silový trojboj Celostátní soutěž v bench pressu v různých váhových kategoriích. Sokolovna Klatovy
29. listopadu	Den pro dětskou knihu Předvánoční hrátky z pohádky do pohádky. Městská knihovna Klatovy
PROSINEC	
7. prosince	Advent 2008 I. Koncert dětských pěveckých sborů klatovských škol. Velký sál kulturního domu Družba Klatovy

14. prosince	Advent 2008 II. Koncert dětských pěveckých sborů klatovských škol. Velký sál kulturního domu Družba Klatovy
21. prosince	Advent 2008 III. Koncert dětských pěveckých sborů klatovských škol. Velký sál kulturního domu Družba Klatovy
prosinec	Adventní koncert Základní umělecké školy Klatovy Koncert učitelů a absolventů ZUŠ. Kostel Církve čs. husitské
prosinec	Vánoční řemeslné trhy, vystoupení souborů Náměstí Klatovy
prosinec	Živý Betlém Náměstí Klatovy
24. prosince	Půlnoční bohoslužba Doprovázená zpěvem České mše vánoční od J. J. Ryby. Náměstí Klatovy - Jezuitský kostel
26. prosince	Vánoční běh pod Černou věží (18. ročník) běh městem na 100 – 4800 m. Start pod Černou věží na náměstí v Klatovech